This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

3 3433 02284914 9

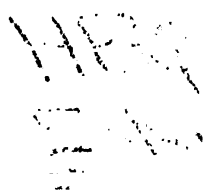

U. S. BUREAU OF ETHNOLOGY
INDIAN COLLECTION

May 4, 1910.

Text.

HBQ
Eskimo
Bible. O.T.:
Genesis.
Eskimo

Pilling p. 64

Bible. Old Testament. Genesis.
Eskimo of Labrador. 1834.

MOSESIB AGLANGITA SIVORLINGIT

ASSINGITALO TUKSIARUTSININGIT NERTORDLERUTINGILLO IMGERUSERTAGGIT.

THE BOOK OF GENESIS

TRANSLATED INTO THE

ESQUIMAUX LANGUAGE,

BY

THE MISSIONARIES

OF THE

UNITAS FRATRUM, OR, UNITED BRETHREN.

PRINTED FOR THE USE OF THE MISSION,

BY

The British and Foreign Bible Society.

LONDON:

W. M'DOWALL, PRINTER, PEMBERTON-ROW, GOUGH-SQUARE.

1834.

Checked

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
491738
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS.
R 1910 L

MOSESIB AGLANGITA SIVORLINGIT.

KAPITEL I.

Sillaksub pingortitauninganik.

NELLIUNERIT pigiarningane Gudib killak nunalo pingortipak.

2 Nunalo illênarsimmajotun-ilaukpok sunatakaranelo, ittinerlo tâktub kollângiarpa; Gudiblo Annerninget immaksoak kollângiarpa.

3 Gudelo okarpok: Kaumajokarle! Kaumajokarpok tava.

4 Kaumajorlo ullernaigilugo, Gudib namagiva. Tagva kaumajok Gudib avitipa tâksoarmit.

5 Kaumajorlo uvlormik taiva, tâksoarlo unnuamik tailugo. Tagva unnuksak uvlâksarlo uvlut sivorlerpânget sakkerpok.

6 Gudelo okarpok: Aulângitokarle immaksuit akkorngænne, tamna aviktaujutiksaukovlugo immaksuit akkorngænne.

7 Tagva Gudib aulângitok sennava, immaksoarlo aulângitub attânêtok avikpa immaksoarmit aulângitub kollânetomit. Taimailerporlo.

8 Aulãngitorlo Gudib killangmik taiva. Tagva unnuksak uvlãksarlo uvlub aipanga sakkerpok.

9 Gudelo okarpok: Immaksuit killaub attãnētut kattersorlit ingmigolilutik, ipterilingajok tækkuksaukovlugo. Taimailerporlo.

10 Ipterilĭktorlo Gudib nunamik taiva, immaksuillo ingmigoliningit immarbiksoarmik taisilune. Gudiblo tamedsa ullernaigilugo namagiva.

11 Gudelo okarpok: Nunab iviksukket pĕrortullo nutaijortuksatãrtut nuitiligit; nappartullo paungalivaktut, attunit illusermiktut paungatãrkovlugit, ingmingne nutaijortuksatakarlutik nuname. Taimailerporlo.

12 Tava nunamit nuilerput iviksukket pĕrortullo, nutaijortuksatãrtut, attunit illusermiktut; nappartullo paungalivaktut, ingmingne nutaijortuksatakarlutik, attunit illusermiktut. Gudiblo tamedsa ullernaigilugo namagiva.

13 Tagva unnuksak uvlãksarlo uvluk pingajuæk sakkerpok.

14 Gudelo okarpok: Kaumartuksennik sakkijartokarle aulangitome killangme, uvlormiglo unnuarmiglo aviktitsijunnik, nellunaikutenniglo, nelliunerniglo, uvlunnik Jarinniglo kaujititsijunnik.

15 Kaumartuksaukovlugit aulãngitome killangme, nuna kaumarviokovlugo tapkonunga Taimailerporlo.

16 Gudiblo kaumajoksoæk magguk sennavak kaumajok angijok attanniotikovlugo uvlormut kaumajorlo mikkijok attanniotikovlugo unnuarmut, uvloritsello sennaveit.

17 Gudiblo tapkoa aulãngitomut killangmu illiveit, kaumaikovlugit nunamik.

18 Attanniotikovlugillo uvlormut unnuarmullo

aviklugiglo kaumajorlo tãksoarlo. Gudiblo tamedsa ullernaigilugo namagiva.

19. Tagva unnuksak uvlãksarlo uvlut sittamanget sakkerpok.

20 Gudelo okarpok: Immaksoak sakkijartitsile immaksiutinnik aulãjunnik omajunniglo, tingmitsenniglo, nuname aulãngitub killaub attãne tingijunnik.

21 Gudiblo arveãluit pingortipeit, immaksiutillo sunatuinait, omajut aulãjullo, immaksublo sakkijartitangit, illunatik ingmikut adsiliksaulutik; tingmitsello esaroggit sunatuinait, illunatik ingmikut adsiliksaulutik. Gudiblo tamedsa ullernaigilugo namagiva.

22. Gudiblo saimauserpeit okarlunelo: Kinguväksakarluse unnuksivalliatitse, immarmiglo immarbiksoarme najimmatitse; tingmitsello unnuksivalliarlit nuname.

23 Tagva unnuksak uvlãksarlo uvlut tellimanget sakkerpok.

24 Gudelo okarpok: Nuna sakkijartitsile omajunnik, attunit ingmikut adsiliksaulutik, nergjutinnik nujuitunniglo nujoartunniglo, pamgortunniglo nunamẽtunnik, illunatik ingmikut adsiliksaulutik. Taimailerporlo.

25 Gudiblo nergjutit nujoartut pingortipeit, illunatik ingmikut adsiliksaulutik, nergjutillo nujuitut ingmikut adsiliksaulutik, pamgortullo suinatuinait nunamẽtut, ingmikut adsiliksaulutik. Gudiblo tamedsa ullernaigilugo namagiva.

26 Gudelo okarpok: Innungnik adsiptingnik sennalaukta, adsiokovlugit uvaptingnut; tapkoa attanniojuksaukovlugit mingeritjennut immarbingmẽtennut, tingmitsennullo killaub attãnẽtun-

nut, nergjutinnullo, nunamullo illunānut, pamgortunnullo tamainut nunamētunnut.

27 Innuglo Gudib adsiminut pingortipa, Gudemut adsiojuksaukovlugo pingortipa, argullo arnarlo pingortipak.

28 Gudiblo saimauserpak okautivlugiglo: Kinguvaksakarlutik unnuksivallialeritik, innuit nunamik najimmakovlugit, attannioleritiglo nunamut, nalegauleritiglo mingeritjennut immānētunnut, tingmitsennullo killaub attānētunnut, nergjutinnullo tamainut, pamgortunnullo.

29 Gudelo okarpok: Āhāk tagga tunnitsivigivaptik pērorsijennik sunatuinarnik, ingmingne nutaijortuksatārtunnik nunaksoarme illunane, nappartunniglo sunatuinarnik paungalivaktunnik, nappartunniglo ingmingne nutaijortuksatartunnik, nerkiksaukovlugit illiptingnut.

30 Nergjutinnullo nunamētunnut tamainut, tingmitsennullo killaub attānētunnut tamainut, pamgortunnullo nunamētunnut tamainut, taipkoa pērorsijennik sunatuinarnik nerrikovlugit. Taimailerporlo.

31 Gudiblo pingortitane tamaitarsuit ullernaigiveit; ahāglo, illunamassiatik idluartoksōlaukput. Tagva unnuksak uvlāksarlo uvlut pingasujoet sakkerpok.

KAPITEL II.

Sabbatemik, Paradiesemiglor, nulliarĕngnerub pingortitauninganiglo.

Tagva killak nunalo kattimmajoksoakottingillo tamaitarsuit innersimmalaukput.

2 Uvlullo Iningane Gudib pinniarnine sullinermut sorĕrpeit; uvlullo Iningane merngoĕrserpok sullinerminit tamainit.

3 Uvlullo Ininget tamedsa Gudib saimanarneliotipa, ivsornaiviokolălo, uvlorme tamattomane Gude sullinerminit tamainit merngoĕrserlaurame, pinniarnerminit pingortitaminut, sullinerminit tamainit.

4 Taimak killak nunalo sakkijalerpuk, pingortitaulauramik nelliutome taipsomane, Gudib Nălekab nuna killaglo sennangmagik;

5 Nappartullo sunatuinait nāternamĕdlutik, mattoma sivorngagut perorlaungitut nuname, perortullo sunatuinait nātername, mattoma sivorngagut perorlaungitut. Gude Nălegak sillalukojingimet sulle nuname, innukalaungilarlonĕt perorsĕviksiortomik.

6 Nunamille pujorak kangattarpok nuna illunăt kausertilugo.

7 Gudiblo Nălekab innuk sennava nunab illanganit, annernermiglo omanartomik kingangagut supporlune tapsomunga. Taimaglo innuk omanartomik tarneliotitauvok.

8 Gudelo Nălegak perorsĕvingmik sennavok Edenme unanetome, innuglo sennajane nunakarkova tapsomane.

9 Gudelo Nălegak perorsaivok nunamit nappartunnik sunatuinarnik tækkominadlartunnik, nerkiksaktalingniglo mammaktunnik, innogutiblo nappartunga perorsĕviub kerkanĕtipa, illitarksinerublo ajungitomik ajortomiglo nappartunga.

10 Edenmillo kŏksoak pivŏk immertitsijok perorsĕvingmik, tagvane avalerkokalerdlune kŏksoarnik sittamænnik.

11 Tapkoa sivorlinget Pison attekarpok, tamannalo nunab Hevilab illunãt avatãgut kõkpok, tagvanelo Goldekarpok.

12 Nunablo tapsoma Goldinga pivianartõvok; tagvanelo Bedellionekarpok, ujararlo pivianartok Oniks tagvanẽnivok.

13 Kõggub aipanga Gihon attekarpok, tamanna kernertet nunangeta illunãt avatãgut kõkpok.

14 Kõgguk pingajuæk Hedikel attekarpok, tamanna Assiriab kiglingane kõkpok. Kõggullo sittamanget Frate attekarpok.

15 Gudiblo Nãlekab innuk pitipa perorsẽvingmut Edenmẽtomut, sennajaukovlugo udsertortaukovlugolo tapsomunga.

16 Gudiblo Nãlekab innuk perkova, okautivlugo: Nerrijuksauvotit nappartunnit tamainit perorsẽvingmẽtunnit.

17 Illitarksineruble ajungitomik ajortomiglo nappartunganit nerrijuksaungilatit; uvlut nelliennelonẽt omanget nerriguvit tokkojuksaugavit.

18 Gudelo Nãlegak okarpok: Namangilak innuk attausẽnaugame; oma ikkajortiksanganik aipæksanganiglo sennajomavunga.

19 Gudib Nãlekab ivsormit omajut tamaita nãternamẽtut, tingmitsello tamaita killaub attãnẽtut sennagamigit, tapkoa innungmut pitipeit kannok tainiarmangagit nautsertoromavlune, kannorle innub (Adamib) omajut sunatuinait taijomalerpagit attekartuksaungmetta.

20 Innublo nergjutit tamaita nujoartut nujuitullo nãternamẽtut, tingmitsella killaub attãnẽtut attunit attekartipeit; kissianele innungmut ikkajortiksamik aipæksamiglo nachvartaujokalaungilak.

21 Tagva Gudib Nälekab innuk (Adam) sinniktipa ittijomik, tamnalo sinnisimmavok; omalo tullimangita illanget tiguva, innigilauktangalo uvinekartipa.

22 Gudiblo Nälekab arnak sennava innub tullimanganit, omanget tigulauktane, ãlalo tapsomunga.

23 Tagva innuk (Adam) okarpok: Tagga sauniojut saunimnit pimmajut, uviniojorlo uvinimnit pimmajok. Tamna taijaularpok angumit pijomik, angumit pijaungmet.

24 Tamanna pivlugo atãtane anãnanelo angutib kemmegomãrpak, nullianelo ungagilugo, tapkoalo maggut uvinigik attausiksauniarpuk.

25 Tammarmiglo Adam nulliangalo annorakalaungilãk, kangusugatiglo.

KAPITEL III.

Adamib Evablo ajortulliarnigingnik. Tapkoa pitlartauningingnik. Messiasib unertutigijauninganik.

KUGLUGIARLE pingitsertornersaulaukpok nergjutinnit nãternamẽtunnit, Gudib Nalekab sennajanginnit tamainit, tapsomalo arnak okarvigiva: Gude taimak okausekalaukka illiptingnut, nerrijuksaunginaptik nappartunnit perorsẽvingmẽtunnit tamainit?

2 Arnab tava kuglugiak okautiva: Nappartut perorsẽvingmẽtut paunganginnik nerrivakpoguk;

3 Kissianele nappartub perorsẽviub kerkanẽtub paungangit pivlugit, Gude okalaukpok: Omanget nerriniaratik aktornagolonẽt, tokkojuksaukonnatik.

4 Tagva kuglugiak arnamut okarpok: Taimaingilak illa, tokkoniatsengilatik.

5 Gudele nellunginame, uvlut nellienne illiptik omanget nerriguptîk ijitik uititauniarmetta, Gudetullo ilerniaraptik, ajungitomiglo ajortomiglo illissimmavlutik.

6 Arnablo nappartok tamanna tækkunãramiuk, omanget nerrijominarasugællugo tækkominarasugiva, nappartok una kuvianarasugællugo, sillatõtitsijomik okautaungmet; oma paungangita illanganik tigusivok nerrivlunelo, oma illangalo uiminut tunniva, tamnalo nerrigivok.

7 Tagva tamarmik ijigik uititaulerpuk annorakanginermingniglo tukkisilerdlutik; Feigeliksablo millukattanginnik kattititsivuk, sailiteksamingnik sennalutik.

8 Gudiblo Nalekab nippinga tussarpæk, perorsẽvingme arvertartillugo uvlub niglalerningane. Adamele nulliangalo ergutsivuk nappartut perorsẽvingmẽtut akkornganut, Gudib Nãlekab kẽnanget sãngane sakkijaromanatik.

9 Gudiblo Nãlekab Adam kaikova okautilugolo: Nãnekît?

10 Adamelo okarpok: Nippit tussarapko perorsẽvingme sivorãvunga, annorakanginamalo ijerasualaukpunga.

11 Gudib okautiva: Kia okautilaukpãtit annorakanginernik? Nappartomit taipsomanget nerrilaungilatit, nauk innertilaurapkit nerriniksarnik?

12 Tagva Adam kiovok: Arnab aiparikojavit uvamnut nappartub taipsoma paungangita illanganik tunnitsivigingmanga nerrilaukpunga.

13 Gudib Nãlekab arnak okautiva: Sõg tai-

mailiorlaukit? Arnarle okarpok: Kuglugitsab taimak uiveringmanga nerrilaukpunga.

14 Tagva Gudib Nälekab kuglugiak okautiva: Taimailiorlauravit nergjutinnit tamainit, omajunnillo näternamētunnit tamainit ominarnerpängövotit mannamit. Närnut pamgortuksauvotit, ivsorlo nerkigilugo innötillutit.

15 Omisuktigēngnermiglo pititsijomavunga il lingnut arnamullo, kinguväksarnut kinguväksanginnullo. Arnable kinguväksanget niakuit tullidlaromärpa, igvillo kingmingagut kējomärpet.

16 Arnamullo okarpok: Singaileruvit änernartomik ikpigititsomärpagit, äniadlarlutillo ernisugomärpotit, uivillo pijomajanga malligeksarivet, tamnalo nälegeksarivet.

17 Adamemullo okarpok: Nulliet näleklugo nappartomit taipsomanget nerrilauravit, nauk innertilaurapkit nerriniksarnik, nuna tagva ominarsijauvok pivlutit, siarklernermullo nerkiksarnik pinnasuartuksauvotit innötillutit.

18 Dorneniglo Disteleniglo perortokaromärpok, perorsijello näternamētut ejeksarivettit.

19 Kēnavit kidsijarningane nerkiksarnik ēsi juksauvotit, igvit ablatsaujomärkärtinnæk sennajaumavingnut; ivsogavit ivsungortuksaugivotit.

20 Adamiblo nulliane Evamik atserarpa, tamna innöjut illunamassiatik anänagingmatsuk.

21 Gudelo Nälegak Adamib nulliangello annoraksagingnik kissingnik sennavok, attitilugiglo makkoninga.

22 Gudelo Nälegak okarpok: Ahäk, Adam uvaptitun-ilertok, ajungitomiglo ajortomiglo illissimmavlune. Mannale agganne issakonnagit, tigusikonnagolotauk omanartub nappartunget

paunganginnik, nerrinermullo tamakkoninga innõlerkonnago issokangitomut.

23 Tava Gudib Nãlekab aularkova perorsẽvingmit Edenmit, perorsẽviksiorkovlugo, nunamit pingmet.

24 Adamelo Gudib aulartinamiuk, perorsẽviub Edenib ittervia udsertortaukova Kerubimut saviksoalijartomut ippiktomik, apkosinek nappartomut omanartomut attortaukonnago.

KAPITEL IV.

Kainib tokkotsininganik nukkaminik. Kainib kinguvănginnik.

Adamible nulliane Eva uvinikattigingmago tamna singailerpok, Kainelo ernertariva, okarporlo: Angumik Nãlekamit pivunga.

2 Mattoma kingorngane oma nukka Abel ernertariva. Abelelo mianersijungorpok, Kainele perorsẽviksiortungorlune.

3 Nelliutub malliktingane Kaine tunnergutiksaminik perorsẽviub perorsianginnit ãtsilerpok Nãlekab sãnganut.

4 Abelibtauk saugakottiminit angajuklionerset koininersello ãpeit. Nãlekablo saimarsainerminut Abele tunnergutalo tækkunãrpak.

5 Kainele tunnergutalo Gudib saimarsainerminut tækkunãrlaungimago; Kaine ningalerpok angijomik, ningarningalo tækkuksaulerpok kẽnangane.

6 Tagva Nãlegak Kainemut okarpok: Sõg ningarosukkit? Sõglo kẽnet ningarnermut tautorlukka?

7 Imaingilak? Ajungitulliguvit tava unganar-

potit; ajungitullingikuville, tava idluinerub kannidlarpãtit ikliguktitsomavlutit, igville nãletsennago pĭt, attanniolerille tamattomunga.

8 Kainible nukkane Abel okausiksakarvigiva; mattoma kingorngagullo nãternamĕdlutik, Kainib nukkane Abel annaudlugolo tokkopa.

9 Nalekab tagva Kaine okarvigiva: Nukket Abel nãneka? Kaine okarpok: nellovunga; nukkara udsertoreksarivigo?

10 Okautivale: Sumik pinnialaukkĭt? Nukkavit aunga nipliadlarpok uvamnut nunamit.

11 Mannamillo omigijauvotit nuname, tamedsa aitangavlune nukkavit aunga aggangnit pingmago.

12 Perorsĕviksioralloaruvit namaktomik tunnitsivioniangitotit nunamit. Saksartotut kemmãjotullo illingajuksauvotit nuname.

13 Kainele okarpok Nãlekamut: Idluitulliarnera angiluarmet issumagijungnĕrviojungnangilak.

14 Ahak, uvlome aulartigamga nunamit omanget, ijeriartortuksauvunga kĕnavit sãngane, saksarlunga kemmãjotun-ĭdlungalo nuname. Imãk illinganiarpungalo: uvamnik naipitsijub tokkolarpãnga.

15 Nãlekable okautiva: Aukak, imainiarporle: Kainemik tokkotsijok, idluitulliarnek tamedsa 7-torlune akkillertaujariakarpok. Nãlekablo Kaine nellunailiva tokkotaukonnago kimut naipitinganut.

16 Kaine tava Nãlekab kĕnanganit aularpok, nunalo Nod unane, Edenib ungatane nunagilerdlugo.

17 Kainiblo nulliane uvinekattigingmago tam-

na singailerpok, Hanochelo ernertariva. Igluga-sengniglo iglulliorpok, tapkoa ernerme attingatut atserarpeit Hanock.

18 Hanochible ernertariva Irad, Iradib ernertariva Mahujael, Mahujaelib ernertariva Metusael, Metusaelib ernertariva Lamech.

19 Lamechele nullianikpok maggungnik; illangæk attekarpok Ada, aipanga Zilla.

20 Adalo ernivok Jabalemik, omanget tuppernik iglokartut, nergjutinniglo nujuitunnik mianersijut pivut.

21 Oma nukka attekarpok Jubal; tamna sivorlerpauvok aggiarusijartunnit nipsausijartunnillo tamainit.

22 Zillaletauk ernivok Tubalkainemik, tamna illissimmalaukpok kannutjerinermik kikkitjerinermiglo sunatuinarnik. Tubalkainiblo najanga attekalaukpok Naema.

23 Lamechiblo nulliængne Ada Zillalo okautivak: Illiptik Lamechib nulliagik okautsimnik tussaleritik, kammatsiarlutiglo sumik okarama: Angumik tokkotsilaukpunga, tamna ikkigivara, innuosuktomiglo tamna sorrogivara.

24 Kainemik tokkotsijok 7-torlune akkiniartaujariakangmet, Lamechemik tokkotsijok 77-torlune akkiniartaujariakarpok.

25 Adamib nulliane ama uvinekattigingmago, tamna ernermik ernivok, tamna attekartipa Seth. Okarlune: Kainib Abele tokkolaungmago, Gudib kinguväksab assianik tunnitsivigivänga.

26 Sethelotauk ernertärpok ernermik, tamna attekartipa Enos. Nelliutome taipsomane Nälekab attinga okautigijautainalerpok.

KAPITEL V.

Patriarchit kinguvarĕt attingita taijauninginnik Adamemit Noa tikkilugo.

TAMEDSA aglait innuit kinguvarĕninginnik okălajut. Gudib innuk pingortinamiuk adsiliotipa ingminut.

2 Angullo arnarlo pingortipak, saimauserlugiglo, innŭngniglo atseraitipak, taipsomane pingortitauvigingne.

3 Adamelo Jarekardlune 130 nik ernertărpok ingmitut adsekartomik, tamna atserarpa Seth.

4 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 800 nik innŏlaukpok, ernetărlune pannitărlarmelo.

5 Jaringita illunatik unnurningit 930 ŏvut, tokkovorlo.

6 Sethib Jarekardlune 105 nik Enos ernertăriva.

7 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 807 nik innŏlaukpok ernetărlune pannitărlarmelo.

8 Jaringita illunatik unnurningit 912 ŏvut, tokkovorlo.

9 Enosib Jarekardlune 90 nik Kenanernertăriva.

10 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 815 nik innŏlaukpok, ernetărlune pannitărlarmelo.

11 Jaringita illunatik unnurningit 905 ŏvut, tokkovorlo.

12 Kenanib Jarekardlune 70 nik, Mahalaleel ernertăriva.

13 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 840 nik innõlaukpok, ernetãrlune pannitarlarmelo.

14 Jaringita illunatik unnurningit 910 õvut, tokkovorlo.

15 Mahalaleelib Jahrekardlune 65 nik Jared ernertãriva.

16 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 830 nik innõlaukpok, ernetãrlune pannitãrlarmelo.

17 Jaringita illunatik unnurningit 895 õvut, tokkovorlo.

18 Jaredib Jarekardlune 162 nik Henock ernertãriva.

19 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 800 nik innõlaukpok, ernetãrlune pannitãrlarmelo.

20 Jaringita illunatik unnurningit 962 õvut, tokkovorlo.

21 Henochib Jarekardlune 65 nik Methusala ernertãriva.

22 Methusalalo ernertãrigamiuk kingorngane Gude aiparilugo Jarinnik 300 nik sulle innõlaukpok, ernetãrlune pannitãrlarmelo.

23 Jaringita illunatik unnurningit 365 õvut.

24 Gude aiparilugo innõlaungmet, Gudib nunamit ingminut pitipa, tækkojaujungnërlunelo.

25 Methusalab Jarekardlune 187 nik Lamech ernertãriva.

26 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 782 nik innõlaukpok, ernetãrlune pannitãrlarmelo.

27 Jaringita illunatik unnurningit 969 õvut, tokkovorlo.

28 Lamechib Jarekardlune 182 nik ernertãrpok 'autsemik.

29 Tamnalo atserarpa Noa, okarlunelo: Tapsoma mannigoromärpätigut kappiasungniptingne sullijeksaptingnelo nuname, ominarsijaujome Nälekamut.

30 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 595 nik innõlaukpok, ernetärlune pannitärlarmelo.

31 Jaringita illunatik unnurningit 777 õvut, tokkovorlo.

32 Noab Jarekardlune 500 nik, Sem, Ham, Jafetelo ernertäriveit.

KAPITEL VI.

Ullitornivaksub okautauninganik.

Innuille unnuksivallialermetta nuname, tapkonungalo pannît erniangõngmetta;

2 Gudib kittorngangita innuit panningit kemmergolerpeit pinnarnarasugilugit, issumamingniglo nellît nulliariveit.

3 Tagva Nälegak okarpok: Innuit annernima nippinga tappagitsainarpæt, uviniogamik. Mannamit Jarinnik 120 nik sulle kamagingitsertoromavakka.

4 Nelliutome taipsomane attannioluktokalaukpok nuname; Gudib kittorngangita innuit panningit nulliaringmagit, kittorngakarlutiglo tapkonanget, innuit pitsartojoksuit tattamnartoksuillo sillaksoarme tapkonanget pivut.

5 Nälegarle tækkogame innuit uivêtoksõningginnik nuname, omættingitalo issumangit pinnasuarningillo idluiluktoksõngmetta sorêratik;

6 Tagva kakkialerpok pingortitsinerminik in-

nungnik nuname, tamedsalo kiksarutigiva omættimine.

7 Okarlunelo: Innuit pingortilauktakka pējaromavakka nunamit, innuit kissētaungitulle, nergjutittauk, pamgortullo tingmitsello killaub attānētut aglæt, tapkoninga pingortitsinimnik kakkialerama.

8 Noale Nālekab saimarsainerminut nāpkigiva.

9 Tamedsa Noab kinguvāngit: Noa angut idluartok, pitlareksaulaungilak, Gude aiparilugo innōtsainalaukpok nelliunermine.

10 Ernertārlaukporlo ernernik pingasunnik, Sememik, Hamemiglo, Jafetemiglo.

11 Nunale asserorsimmalaukpok Gudib ijikita sakkængne; piungiluktoālungmiglo tettædlune.

12 Tagva Gudib nuna ullernaigiva, ahāglo, asserorsimmalaukpok, uviniliojut illunamassiatik innonitik asserortilaungmattigik nuname.

13 Tagva Gude Noamut okarpok: Uviniliojut illunamassiatik naggatiksanget nelliutivok kēnama sāngane, nuna piungiluktoālungnik tettæmet tapkonanget pijunnik; ahāglo, asseroromavakka nuna illagilugo.

14 Umiaksoarmik kejungmik sittijomik sennalerit, takamanelo iglunnik sennalutit, kotsorlugillo illuagut sillatagullo.

15 Imāglo sennaleruk: tukkimut tallitut igloīnartut 300 nik, sennimut tallitut igloīnartut 50 nik, kungmullo tallitut igloīnartut 30 nik.

16 Tapsoma kānganelo igalarmik sennakovagit tallitut igloīnartut angitigijomik. Upkuarle senneranget kerkāne sennajeksarivet. Ikkiarēktile-

ruglo pingasunnik kollerĕktunnik, illanget allerpãme, aipanga kerkãne, pingajuæk kollãne.

17 Ahãgle, ullitornevaksoarmut nuna tikkitaukojomavara, uviniliojut illunamassiatik annernekartullo killaub attãne asserorlugit. Illunamassiatik nunamĕtut nunguteksauvut.

18 Igville angervigijomavagit, umiaksoarmullo aijariakarpotit, ernitillo, nulliello, ernivit nulliangillo illagilugit.

19 Umiaksoarmullo itterkojikovagit omajunnik sunatuinarnik, uvinilingnit tamainit, attunit aiparĕngnik attautsĭngnik, angumiglo arnamiglo, omatsainarkovlugit najugarne.

20 Tingmitsennit kalliñe kattigĕngitunnik, nergjutinnillo kallinne kattigĕngitunnik, pamgortunillo sunatuinarnit nunamĕtunnit kallinne kattigĕngitunnik; tapkonanget illunainit, attunit aiparĕk attautsĭk, ittertuksauvut illingnut, omatsainarkovlugit.

21 Igvillo nerkiksennik sunatuinarnik, nerkiksauvaktunnik ņeksartuksauvotit, kattersorlugillo najugarne, tamakkoa ejeksaukovlugit illingnut illangnullo, omajunnullo tamainut.

22 Noablo Gudib perkojangit tamaita pinniarutigilugit nãletsiarpeit.

KAPITEL VII.

Ullitornevaksub nelliuninganik.

Nãlekab Noa okautiva: Illatit tamaita illagilugit itterit umiaksoarmut, igvit idluartorigapkit sãmne nelliutome tamattomane.

2 Nergjutinnit ivsornaitunnit sunatuinarnit attunit aiparẽñik 7 nik, angumiglo nullianganiglo ittertitsit illingnut, nergjutinillo ivsornartunnit attunit aiparẽngnik attautsingnik, angumiglo nullianganiglo.

3 Taimaktauk tingmitsennit killaub attãnẽtunnit, attunit aiparẽnnik 7 nik, angutaunermiglo arnauninganiglo, kinguvãkset nungutaukonnagit nunaksoarme illũnãne.

4 Uvlut 7 it nãkpetta sillalukojijomagama nuname uvlut 40 git unnuello 40 git nãvlugit, omajut nuname sennajakka illunaita nungutitsomagapkit.

5 Noable Gudib perkojangit tamaita pinniarutigilugit nãletsiarpeit.

6 Ullitornevaksuble tikkininga nunamut nelliutingmet, Noa Jarekalaukpok 600 nik.

7 Umiaksoarlo ittervigiva erninne, nullianelo, ernime nulliangillo illagivlugit, ullitornevaksub pitjutigællugo.

8 Nergjutinnit ivsornaitunnit, ivsornartunnillo, tingmitsennillo, pamgortunnillo tamainit nunamẽtunnit,

9 Itterput umiaksoarmut aiparẽklutik, angullo arnarlo, sorlo Nãlekab (Noa) perkungmago.

10 Uvlulle 7 it nãlermetta ullitornevaksoak tikkimarilerpok nunamut.

11 Noa Jarekartillugo 600 nik, takkib aipanget uvlungita 17 ningane, uvlorme tamattomane, ittersãlub puailavingit illunatik aitangalerput, killaublo mattungit illunatik angmalerput.

12 Sillalukalarmelo nuname, uvlut 40 git, unnuello 40 git nãlugit.

13 Uvlorme tamattomane, Noa, erningillo

Sem, Ham, Jafetelo, Noablo nullianga, erningitalo nulliangit pingasut itterput umiaksoarmut.

14 Taimaktauk nergjutit nujoartut sunatuinait adsigẽngitut, nergjutillo nujuitut sunatuinait adsigẽngitut, pamgortullo sunatuinait, pamgorpaktut nuname, adsigengitut, tingmitsello sunatuinait adsigẽngitut, tingijungnartullo illunatik, esarokartullo illunatik.

15 Tapkoa illunatik aiparẽklutik itterput Noab umiaksoanganut, uvinilingnit tamainit, omartomik annernelingnit.

16 Ittertullo tapkoa angutaulaukput arnauvlutiglo uvinilingnit tamainit, sorlo Gudib (Noa) perkungmago. Nãlekablo upkuak pallangerpa kingorngagut.

17 Tavale ullitornevaksoak tikkilerpok, uvlut 40 git nãlugit, immaksuillo angijorolerput, umiaksoarlo pochelarktipæt nunamit.

18 Taimak angitigijomik immaksuit sugaluluarmetta angijororlutik nuname, umiaksoak kãngane poktavok.

19 Taimak angitigijomik immaksuit sugaluluarmettalo, kakket kingiktorsuit illunamassiatik killaub attãnẽtut ulludsaulaukput.

20 Immaksub ittijoksõninga kakket ulludsaumajut kãnginne, tallitut igloïnartut 15 nik ittitigijomik nauserkajauvok.

21 Tava uviniggit illunamassiatik aulajut nuname, tingmitsello, nergjutillo nujoartut nujuitullo, pamgortullo pamgorpaktut nuname, innuillo illunatik ippidlarput.

22 Illunamassiatik, omartomik annernekartut pannerpaktome, tokkolerput.

23 Taimagle illunamassiatik nunamẽtut nung-

utaulaukput, inuillo, nergjutillo, pamgortullo, tingmitsello killaub attānētut, tapkoa illunamassiatik nunamit pējartaumavut. Noakut kissimik, najortingillo umiaksoarmētut amiakōvut.

24 Nunaksoarle immaksoarmut uvlunnik 150 nik ulludsaumalaukpok.

KAPITEL VIII.

Ullitornevaksub sorĕrninganik.

TAGVALE Gudib Noa issumagilerpa, tapsoma najortingillo umiaksoarmētut omajut nergjutillo tamaita erkarmilugit, akkunaksoakarkojivok nunamut, immaksoarlo tinnivallerpok tava.

2 Ittijoksublo puailavingit killaublo mattungit simiktaulerput, sillaluksoarlo killangmit sorĕrkojauvok.

3 Immab tava nuna kemmegiartorpa, kētaunersaulilarmelo, uvlut 150 git nāngmetta.

4 Takkit 7 ningeta uvlungita 17 ningane umiaksoak ikkarĕpok Araratib kakkangane.

5 Immagle miklilitsainarpok takkit 10 ninget tikkilugo. Takkit 10 ningeta uvlungita sivorlerpāngane kakket kāngit sakkijartainarput.

6 Uvlut 40 git nāngmetta, Noab igalak umiaksoarmētok sennajane makperpa.

7 Tullugarlo annitipa, tamna tingitsainarpok sivumut uttimullo nuna immakarungnĕrkārtinnago.

8 Mattoma kingorngagut Taube annitipa, kaujititaujomagame immakarungnĕrmangæt nuname.

9 Taubele tamna miviksaminik naipitsingiiame, tapsomunga umiaksoarmut uttilerivok, imnakalaungmet sulle nunaksoarme illunane. Tagvale Noab agganne issaklugit tamna tiguva piluʒolo umiaksoarmut.

10 Sullele uvlut 7 it assinginnik uttakkerkãrlune ama Taube umiaksoarmit annitipa.

11 Sekkinerle kangivalertillugo tapsoma tikkipa, sunaubvalo, nappartub orksuliub millukattangita illanget neksarpa kingmiarlugo. Tapsomunale Noa immab timnilerninganik kaujititauvok.

12 Sullele uvlut 7 it assinginnik uttakkerkãrivlune ama Taube umiaksoarmit annitiniva, tapsomale uttervigijungnĕrpa.

13 Noa Jarekartillugo 601 nik, takkib sivorliub uvlungita sivorlerpãngane, nuna immairutivok. Tagva Noab umiaksub kãnga pĕrpa tækkolunelo nuna ipterililermet.

14 Tagvale takkib aipanget uvlungita 27 õningane nuna ipterilimarikpok.

15 Gudiblo Noa okarvigiva, okarlunelo:

16 Umiaksoarmit annilerit, igvit nulliello, ernitillo, ernivillo nulliangit illagilugit.

17 Omajullo sunatuinait najugarnĕtut, uvinilingnit sunatuinarnit, tingmitset, nergjutillo nujuitut, pamgortullo sunatuinait, pamgorpaktut nuname, tapkoa annilit illagilutit; aulatitselo nuname, kittorngileritselo unnuksivalliarluse nuname.

18 Tagvale Noa annilerpok erninne nullianelo, ernermelo nulliangit illagilugit.

19 Taimaktauk nergjutit nujoartut sunatuinait, pamgortullo sunatuinait, tingmitsello suna-

tuinait, illunatiglo pamgorpaktut nuname, tapkoa annilerput umiaksoarmit, illunatik attunit adsimingnut.

20 Noable Altare sennava Nãlekamut, tigusivlunelo illanginnik nergjutinnit sunatuinarnit ivsornaitunnit, tingmitsennillo sunatuinarnit ivsornaitunnit, ikkoalaklugillo tunnergutigiveit Altareme.

21 Nãlekablo tippegiktok naimaleramiuk, omamigut okausekarpok: Mattoma kingorngane nuna ominarsititsomẽrtara innuit pitjutigællugit; innub omættæt kajungilãrningit ajortoksõngmetta sorrusiõnerminit. Mannamillo omajut tamaita nungutitsomẽrtakka sorlo pinnialaurama.

22 Nunakarningane tamãt pẽrortukset kattersoiviglo, itje kiæglo, aujak okkiorlo, uvlok unnuarlo sorẽrniatsengilet.

KAPITEL IX.

Gudib angersimmanine sokkosijuitipa ajagutak nellunaikutangortilugo.

Gudiblo Noa erningillo saimauserpeit, okarvigilugillo: Kinguvaksakaleritse unnuksivalliarluselo, nuna innukarkovlugo illunane.

2 Nergjutit illunamassiatik nunamẽtut, tingmitsello killaub attãnẽtut, aulajullo illunamassiatik nunamẽtut erksigijeksarivãse kvaksarutigiluselo, mingeritjello immarbingmẽtut tamaita tunnijauvut aggapsingnut.

3 Aulajut omajullo illunamassiatik nerkiksauvut illipsingnut, taimaktauk perorsijennik tunguiortennik tunnitsivigivapse.

4 Nerkele omatillugo aunārtillugolo nerkiksariniarassiuk.

5 Timipse aunga erkarsutigilugo akkinniarutigijomagapkotauk nergjutinnut tamainut; innublo innosinga akkinniarutigijomavara innungmut kimullonēt, kattangutigingmago.

6 Nelliet innub aunganik kovisijok, tapsoma aungjatauk innungmut kovijaujomārpok; Gudib innuk adsiminut sennalaungmago.

7 Kinguvaksakaleritse unnuksivalliarluselo, omaridlaritselo nuname, unnuksivalliarkogapse nuname.

8 Ama Gudib Noa erningillo okarvigigiveit:

9 Ahāk, angervigivapse, kinguvaksasselo pingmilugit,

10 Omajullo tamaita najortapsingnētut, tingmitset, nergjutillo nujuitut, tamaitalo nergjutit nujoartut najortisse nuname, illa illunamassiatik umiaksoarmit annilauktut, omajut nellillonēt nunamētut illautilugit.

11 Tagvale angervigivapse imāk: mattoma kingorngane ullitornevaksub immaksoanganut uviniggit illunatik asserortauniarungnērmetta, mattoma kingornganelo ullitornevaksoakarniarungnērmet nunab asserortautiksanganik.

12 Gudelo okarpok: Tamedsa angernima kajusimmaninget nellumaikuta pivlunga, pivluselo, najortisselo omajut tamaita pivlugit, nelliutunne tamaine:

13 Ajagutakottimnik illijilaukpunga nuvujennut, tamedsa angernima nellunaikutariva pivlunga, nuna pivlugolo.

14 Nuvujenniglo sakkijartitsiguma nunab kol-

tuinait, illunatiglo pam
koa annillerput umiaksoar
simingnut.

20 Noable Altare se
sivlunelo illanginnik ne
ivsornaitunnit, tingmits
sornaitunnit, ikkoalaklu
tareme.

21 Nälekablo tippegi
migut okausekarpok:
nuna ominarsititsomërta
innub omættæt kajungi
sorrusiònerminit. M
nungutitsomërtakka s

22 Nunakarningar
soiviglo, itje kiæglo,
arlo sorèrniatsengilet.

KA

Gudib angerrissam

Gudiblo Noa ernin
lugillo: Kinguvaksa
nuna innukarkovlugo

2 Nergjutit illum
mitsello killaub att
siatik nunamëtut erk
luselo, mingeritjello im
nijauvut aggapsingnut

3 Aulajut omajullo
vut illipsingnut, taima
iortennik tunnitsivigi

lãne ajagutakottiga tækkuksautiniarivara nuvujenne.

15 Tagva angernera erkaumajomavara pivlunga pivluselo, omajullo tamaita, uviniggit sunatuinait pivlugit, mattoma kingorngagut ullitornevaksoakarniarungnĕrmet uviniggit illunatik asserortautiksangennik.

16 Tamanna pivlugo ajagutakottiga nuvujennĕniarpok, uvangalo tækkosarlugo, erkaumalarpara Gudib angerninga sokkosijuitok omajunnut uvinilingnut nunamĕtunnut tamainut.

17 Tamedsale Gudib okautigivatauk Noamut: Tamedsa nellunaikutauvok angernera pitjutigællugo, illilauktara pivlunga, uviniggillo tamaitarsuit nunamĕtut pivlugit.

18 Noab erningita umiaksoarmit annilauktut attingit imaiput: Sem, Ham, Jafet. Hamele Kanaanib atãtagiva.

19 Pingasut tapkoa Noab erneriveit, tapkonuna nunaksoak innukalerpok illunane.

20 Noale perorsĕviksiortainalerpok, Weineliksenniglo illijikattarlune.

21 Weinemiglo immidlarame tallapok, iglominelo kebbiksimmanane innangavok.

22 Hamible Kanaanib atãtanget atãtame ussinganinga tækkogamiuk, okautigiva kattangutingminut sillatãnetungnut.

23 Tava Semib Jafetiblo annoramik tigusivuk, tuimingnullo illivlugo, tunningavlugolo ulligiartorpæk atatængmik ussinganinga; kĕviarvigivæglo attængãmik ussinganinga tækkojomanago.

24 Noale sinnigutigilauktaminit Weinemit tup-

palerame, tussalarmelo illiorvionerminik ernængme nukkangængnut;

25 Okarpok: Ominarsile Kanaan, tamna kivgæksaule kivgennut tamainut kattangutikita akkorngængne.

26 Ama okarivok: Gude nakorijaule Semib Nāleġanga; Kanaanelo kivgaule tapsomunga.

27 Gudib Jafet kinguvāksakartiliuk unnuktunnik, inniksakartiliuglo Semib iglunginne; Kanaanele kivgaule tapsomunga.

28 Noale ullitornevaksub kingorngane innõlaukpok Jarinnik 350 nik.

29 Innõsinget illunāt Jaringit 950 õlaukput, tokkovorlo.

KAPITEL X.

Noab erningita kittorngangínnik kinguvanginniglo.

Tamedsa Noab erningita Semib, Hamib, Jafetiblo kittorngangit. Kittorngakalerpullo ullitornevaksub kingorngane.

2 Jafetib tapkoa kittorngariveit: Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mesech, Tiraselo.

3 Gomerible tapkoa kittorngariveit: Ascenas, Rifat, Togarmalo.

4 Javanib tapkoa kittorngariveit: Elisa, Tarsis, Kitim, Dodanimlo.

5 Tapkonanget nellojut kikkertangit innukalertitauvut nunagijanginne, attunit ingmigolingajunnik okausekarlutik kinguvängonermingne, innukattigēngnermingnelo.

6 Hamib tapkoa kittorngariveit: Kus, Mizraim, Put, Kanaanlo.

7 Kusible tapkoa kittorngariveit: Seba, Hefila, Sapta, Raema, Sabtechalo. Raemable tapkoa kittorngarivak: Scheba, Dedanlo.

8 Kusible Nimrod erneriva. Tamna attanniojoksõlerpok nuname,

9 Omajoksiorteovlunelo sõngojoksõlerpok Nãlekab sakkãne. Taimaitomik okartokajõngovok: Taimna sõngojoksõvlune omajoksiorteõvok Nãlekab sakkãne Nimrodetut.

10 Taipsoma attanniovinget nunangita sivorlerpãngit attekarput imãk: Babel, Erech, Akad, Kalnelo, Sinearib nunangane.

11 Nunamit tamattomanget Assur pivok, tamnalo iglulliorpok Ninivemik, Rehobotemik, Irmik, Kalamiglo.

12 Taimaktauk Ressenmik Niniviub Kalablo akkorngængne. Iglugaseksuit tapkoa angidlarput.

13 Mizraimib tapkoa kittorngariveit: Ludim, Anamim, Leabim, Naftuhimlo.

14 Patrusim, Kasluhimlo. Tapkonanget Filisterit Kaftorillo pivut.

15 Kanaanible Zidon erneriva erniangokãrtok, Hethelo.

16 Jebusi, Emori, Girgosilo,

17 Hevi, Arki, Sinilo,

18 Arvadi, Zemari, Hamatilo kittorngariveit. Tapkonanget Kanaanemiut kinguvangita unnurningit pivut.

19 Tapkoalo nunangita kiglingit Zidonmit Gerar apkosarlugo Gasamut, Sodom, Gomorralo, Adamalo, Zoboimlo tikkilugit, Lasamullo illingavut.

20 Hamible tapkoa kittorngariveit, kinguvarĕngillo, okauserijangillo, nunangillo, innukattingillo illautilugit.

21 Semele Jafetib angajugliub nukkanga kittorngakarivoktauk, Eberib kittorngangita illunatik tamna atătagivæt.

22 Tapkoalo Semib kottorngariveit: Elam, Assur, Arfachsad, Lud, Aramlo.

23 Tapkoale Aramib kittorngariveit: Uz, Hul, Geter, Maslo.

24 Arfachsadible Sala kittorngariva, Salab Eber kittorngariva.

25 Eber ernekarpok maggungnik. Tapkoa illangæk attekarpok Peleg, tapsoma nelliuningane Sillaksub innungit siamartitaulermetta; oma nukkanga attekarpok Jaketan.

26 Jaketaniblo Almodad, Salef, Hazarmavet, Jaralo,

27 Hadoram, Usal, Dikelalo,

28 Obal, Abimael, Sebalo,

29 Ofir, Hevila, Jobalo kittorngariveit. Tapkoa tamaita Jaketanib kittorngariveit.

30 Messablo nunanga Sefar kakkak taunanĕtok tikkilugo nunagilaukpæt.

31 Semible tapkoa kittorngariveit, kinguvarĕngillo, okauserijangillo, nunangillo innukattingillo illautilugit.

32 Tapkoale tamaita Noab erningita kinguvăgiveit, kinguvarĕngit innukattingillo illautilugit. Tapkonanget innuit unnuksivalliavut nuname ullitornevaksub kingorngagut.

KAPITEL XI.

Nuvogusermik Babeleme. Okautsit adsigengititauninginnik. Semib kinguvareninginnik.

SILLAKSOARMIULLE illunamassiatik okautsinnik adsigẽktunnik attorlaukput.

2 Tapkoale taunnunga ingeraramik, nunatsiamik kakkakangitomik naipitsivut, Sinearĺb nunangane, tamedsalo nunagivæt.

3 Okarkattigẽlutiglo: Atte, igaliksennik sennalaukta ikkoalaklugillo. Tagvalo igalikset ujarkettitut, macharlo kattutiksarilugo attorpeit.

4 Okarlutiglo: Atte, iglugaseksoarnik nuvoguseksoarmiglo iglulliorlaukta, nuvua aktoakovlugo killangmut, erkaumajautsainaromamut pijomãrtome; siamartilaujomãrpallaigapta nunennut tamainut.

5 Nãlegak tagva akkarpok, iglugaseksuit, nuvoguseksoarlo, innuit kittorngangita sennajangit ullernaigilugit.

6 Nãlegarlo okarpok: Ahãk, innugaseksuit tapkoa adsigẽkput, adsigẽktomiglo okausekarput ingmingnut, imaitomiglo sennanasuarput, kajusimmanermingnelo tamakkoa sennajomavlugit katsungainiarput.

7 Atte, akkarlaukta kannunga, okausingillo adsigẽgungnẽrtilugit sokkoserlaungmilavut; okarkattigẽngnermingnik tussãkonnagit.

8 Tamattomuna Nãlekab innuit tagvanget siamartipeit nunennut tamainut, iglulliorungnẽrtuksauvlutik iglugaseksoarnik.

9 Taimaitomik iglugaseksuit atserartauvut

Babelemik, Nälekab tagvane innuit okausingit adsigẽgungnẽrtimagit, tagvanget siamartilaitalo nunennut tamainut.

10 Semib tapkoa kinguvarẽgiveit: Semib Jarekardlune 100 nik Arfachsad ernertãriva, Jaringnik maggungnik ullitornevaksub kingorngane.

11 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 500 nik innõlaukpok, ernetãrlune pannitãrlarmelo.

12 Arfachsadib Jarekardlune 35nik Sala ernertãriva;

13 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 403 nik innõlaukpok, ernetãrlune pannitãrlarmelo.

14 Salab Jarekardlune 30 nik Eber ernertãriva.

15 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 403 nik innõlaukpok, ernetãrlune pannitãrlarmelo.

16 Eberib Jarekardlune 34 nik, Peleg ernertãriva;

17 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 430 nik innõlaukpok, ernetãrlune pannitãrlarmelo.

18 Pelegib Jarekardlune 30 nik, Regu ernertãriva;

19 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 209 nik innõlaukpok, ernetãrlune pannitãrlarmelo.

20 Regub Jarekardlune 32 nik, Serug ernertãriva.

21 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 207 nik innõlaukpok, ernetãrlune pannitãrlarmelo.

22 Serugib Jarekardlune 30 nik Nahor ernertãriva.

23 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik

200 nik innõlaukpok, ernetãrlune pannitãrlarmelo.

24 Nahorib Jahrekardlune 29 nik, Tara ernertãriva.

25 Mattoma kingorngagullo sulle Jarinnik 119 nik innõlaukpok, ernetãrlune pannitãrlarmelo.

26 Tarab Jarekardlune 70 nik, Abram, Nahor, Haranlo ernertariveit.

27 Tarab tapkoa kinguvarẽgiveit: Tarab Abram, Nahor, Haranlo ernertariveit. Haranible Lot ernertãriva.

28 Haranele tokkovok anguta Tara innõtillugo, innulervivinermine, Ureme, Kaldæab nunangane.

29 Tagvane Abram Nahorelo nullianikpuk. Abramib nullianga Saraimik attekarpok, Nahoriblo nullianga Milkamik attekarpok, Haranib pannia, tapsomale Milka Jiskalo pannigivak.

30 Saraile kittorngisuiname kittorngakalaungilak.

31 Tagvale Tarab ernine Abram, ernermelo Haranib erninga Lot, ukkoanelo Sarai ernerme Abramib nullianga aularkettigivlugit neksarpeit Uremit Kaldæamẽtomit, ingerajomagame Kanaanib nunanganut; Haranlo tikkinamitsuk tagvane nunakalerput.

32 Taralo Jarekalaukpok 205 nik, tokkovorlo Haranme.

KAPITEL XII.

Abramib kaikojauninganik, ingeraninganiglo Kanaanib nunanganut, tujormioninganiglo Egiptenme.

NÃLEKABLO Abram okautiva: Nunagitsainartarnit illangnillo aularit, atãtavit iglunga kemmeklugo, nunamut unertutigijomãrtamnut illingnut.

2 Innugaseksoangortitsomavagit saimarlutillo, akkillo okautigijaukojomavara angijomik, saimarsaijungortitsomavlutillo.

3 Illingnik saimarsaijut saimaromavakka, illingniglo okautekaluktut okauserlugvigijomavakka, illikkullo kinguvarêt nuname illunamassiatik saimarviojomãrput.

4 Taimaitomik Abram aularpok, Nãlekab okausingit malliklugit, Lotiblo aipariva. Abramele Jarekalaukpok 75 nik Haranmit aularame.

5 Tagvale Abramib nulliane Sarai, Lotelo nukkame erninga illaukovak, perkuttitiglo angulauktattik, kittorngattiglo pigilauktattik Haranme neksarlugit, aularput ingeralutiglo Kanaanib nunanganut. Tikkinamik nunamut tapsomunga,

6 Abram ingeralerpok Sichemib nunanganut, Moriblo nappartunginnut. Taipsomane Kanaanemiut nuname tamattomane nunakangmetta.

7 Nãlekable Abram sakkervigiva, okautilãlo: Kinguvãksettit nunamik tamattominga tunnitsivigijomãrpakka. Tagvanelo Altaremik sennavok, Nãlekamut sakkertiminut.

8 Mattoma kingorngane tagvanget aularivok kakkamut, iglugaseksuit Bethelib killianêtomut, tagvanelo tangmalerpok, Bethel kangilerivlug-

Ailo taunanerdlerivlugo. Nãlekamullo Altaremik sennavok, Nãlekab attingalo okautigiva.

9 Abram tagvanget ama aularivok, ingeralunelo sekkinerdlit erkãnut.

10 Tagvanele kãngnartoksoakaluarmet Abram attersãrpok Egiptenmut, taikane tujormiojomavlune, kãngnartoksub angininga pivlugo nuname tamattomane,

11 Egiptenib erkã tikkinamiuk nulliane Sarai okautiva: Ahãk, kaujimagama kẽnavit pinnarnarninganik.

12 Tagvale Egiptenmiut tækkogunitit okarniarput: Tapsoma una nulliariva; uvamniglo tokkotsiniarput, igvillo perkutiginiarpãtit.

13 Nægliktara, najagijagit okautiginga, pivlutit idluigijaukonnanga, innoseralo sapputijaukovlugo pivlutit.

14 Abramele Egiptenmut tikkimet, Egiptenmiut arnak kẽnatsiariktok tamna tækkovæt.

15 Angajokaksuillo Faraomẽtut tækkogamitsuk, kaujijautipæt tapsomunga. Taimaitomik Faraub iglunganut ãpæt.

16 Tamna pivlugolo Faraub Abram ajungitulliarvigikattarpa. Abramelo perkutekalaukpok saukennik, tuktuvangniglo, siutekoktojullo angutinginnik arnanginniglo, Kamelinniglo, kivgakalarmelo angutinnik arnenniglo.

17 Nãlekable Tarao iglomiokattingillo kappianartoksõjunnut sugiarpeit, Sarai Abramib nullianga pitjutigællugo.

18 Taimaimet Faraub Abram kaikova ingminut okautilãlo: Sõg taimailiorvigilaukinga? Sõg okautingilarma tamna nulliarigangne?

19 Sõg tamna najagilugo okautigiviuk? Ta-

manna pitjutigællugo issumakalaurama una nulliarijomavlugo. Mannalo ahãk, nulliet tagga, piuk, aularkattigilugolo.

20 Farauble kivganne perkoveit, Abram nulliangalo, najortingillo tamaita kannilarlugit, apkotingeta illangane.

KAPITEL XIII.

Abramib avilerninganik Lotemit kattangutiarsungminit.

TAGVA Abram nulliangalo aularpuk Egiptenmit, perkutitiglo tamaita neksarlugit, Lotelotauk illagilugo sekkinerdlînut ingeravok.

2 Abramele akluidlalaukpok nergjutinnik Silberemiglo Goldemiglo.

3 Sekkinerdlînut ingeralune Bethelib erkãnut, nunagilauktaminut mattoma sivorngane, tikkilerpok, Bethelib Aiblo akkorngængnut.

4 Nunamut taipsomunga sennavigilauktaminut Altaremik. Tagvanelo Nãlekab attinga okautigiva.

5 Lotele Abramib ingerarkattinga saugakuttekarivok, nergjutinniglo tupperniglo.

6 Nunalo namalaungilak tapkoa nunakattigẽngnigingnut; tamarmik perkutekaramik unnuktovaksoarnik, taimaitomik nunakattigẽklutik sapperpuk.

7 Mianersijullo nergjutekottinnik, Abramib kivgangit, Lotiblo kivgangit akkerartortigẽkattarput. Kanaanemiullo Feresiterillo nunakattigiveit.

8 Taimaitomik Abramib Lote okautiva: Omæt,

akkerartortigẽngniarannuk, kivgavullo akkerartortigẽngniaratik kattangutigẽkamnuk.

9 Nuna illunãt, nane nunakaromamangarpillonẽt issumangnut attoreksaukovara illingnut! Omæt, nunakattigẽgungnẽrlauluk. Saumingmut issumakaruvit, tallerpingmut pinnialarpunga; tallerpingmullonẽt issumakaruvit, saumingmut pinnialarpunga.

10 Lotible Jordanib erkã illunãt tækkosarlugo ullernaigitsiarpa. Sodomib Gomorrablo nunangæk, Nãlekamut asserortaukãrtinnago, immiliksõlaukpok, Zoarib nunanga tikkilugo, Nãlekab perorsẽvingatut, Egiptenib nunangatunĩdlune.

11 Taimaitomik Lotib Jordanib erkã illunãt nunagijomavlugo anneriva, taunungalo ingeralune. Tava kattangutigẽk nunakattigẽgungnẽrlutik avipuk.

12 Abramible Kanaanib nunanga nunagiva, Lotiblo tapsoma iglugaseksoangita erkæt nunagilugo, Sodomemele tangmarlune.

13 Sodomemiulle uivẽtoksõlaukput, idluitulliadlarpullo Nãlekamut.

14 Mannale Lot Abramit avingmet, Nãlegak Abramut okarpok: Uitalerit kemmergolugolo nuna illunãt, nunagijarnit avunga, aungalo, taunungalo, paungalo.

15 Nuna tamedsa tækkojet illunãt tunnijomagapko illingnut kinguvãksarnullo sokkoserniængitomik.

16 Kinguvãksettillo unnuksivalliatitsomavakka sanniktitut nuname. Sanninniglo nunamẽtunnik kittitsijungnartokarpet, tapsomatauk kinguvãksavit unnurningit kittitsungnariveit.

17 Taimaitomik oppallungerit nunalo ingeravigilugo, tukkimullo sennimullo, illingnut tunnijomagapko.

18 Taimãgle Abramib tuppine nũpa, nunakariartorlune tikkipok nappartolingmut Mamremut, Hebronemẽtomut, tagvanelo Altaremik sennavok Nãlekamut.

KAPITEL XIV.

Lotib piulijauninganik Abramemut. Abramiblo saimartauninganik Melchisedekemut.

NELLIUTOME taipsomane Amrafele attanniotillugo nuname Sineareme, Ariochelo attanniotillugo Elassareme, Kedor Laomorlo attanniotillugo Elame, Tidealo nellojut attanneringmatsuk,

2 Tapkoa unatadlarput Beramut Sodomiut attanningenut, Birsamullo Gomorramiut attanningenut, Sineabemullo Adamamiut attanningenut, Semebermullo Zeboimiut attanningenut, Belamullo Zoarmiut attanningenut.

3 Tapkoa Siddimib naksangane tikkikattigẽkput. Immarbik tarriolik tagvanẽpok manna.

4 Jarille 12 it nãlugit tapkoa illunatik Kedor Laomor attannerilaukpæt, Jaremele 13 me attaniojungnẽrtilaukpæt nãlegungnerlugo.

5 Taimaitomik Kedor Laomorib attannîllo oma illænnarijingita illagẽklutik Jareme 14 me taipkoa tikkipeit, unatadlarlutiglo, innukpaillo Astarot Karnaimẽtut, Sussimiullo Hamemẽtut, Emimiullo Kiriataimib nãternanganẽtut salagiveit.

6 Horiterillo Seirib kakkanginne, Faranib nã-

ternanga innukajuitub kannitanganĕtok tikkilugo.

7 Mattoma kingorngane sanguvlutik Mispatib immektarvia Kades tikkipæt, Amalekiterillo illunamassiatik, Amoriterillo Hazezon Tamarme nunakartut salagiveit.

8 Tagva Sodomiut attanninget, Gomorramiullo attaninget, Adamamiullo attanninget, Zeboimiullo attanninget, Belamiullo Zoarmiut taijauvaktut attanninget, tapkoa illagĕklutik oppallungaijakattigĕlerput unatadlaromavlutik Siddimib naksangane.

9 Kedor Laomormut Elamiut attanningenut, Tidealmullo nellojut attanningenut, Amrafelmullo Sinearmiut attanningenut, Ariochemullo Elassarmiut attanningenut; tagva attannīt sittamæt unatadlarput attannernut tellimænnut.

10 Siddimiblo naksangane sunatuinarne machakadlalaukpok. Sodomiulle Gomorramiullo attannigik tagvane sālagijauvuk nungutaukasæklutiglo; amiakungillo kemmālerput kakkennut.

11 Sālakartulle Sodomemiut Gomorramiullo perkutingit nerkiksangillo tamaita neksarlugit aularput.

12 Lotelo Abramib kattangutiārsua tapsoma perkutingillo neksarpeit aularlutiglo, Sodomemiut nunakattigingmagit.

13 Tagvale kemmājut illangeta Amoriterit illangeta Eskolib Aneriblo kattangutikita tamanna okautigiva Abramemut tujormijamut Mamrib nappartungita akkorngænne iglokartomut. Tapkoale Abram illænnarivæt.

14 Abramele tussarame kattangutiārsungme

aksarnigauninganik; kivganne 318 ojut iglunganēlo perorlauktut sakkuksalitipeit illagilugillo ipkoa unangmiveit Dane tikkilugo.

15 Kivgannelo maggoililugit unnuangolertillugo illagilugit unatadlarvigiveit salagilaitalo, kemmātipeillo Hoba tikkilugo iglugaseksuit Damaskusib saumieta tunganētut.

16 Perkutillo tamaita uttertipeit, taimaktauk Lote kattangutiārsune perkutingillo uttertiniveit, taimaktauk arnet, innuillo.

17 Mannale uttilermingmet unatadlarnermit Kedor Laomoremut, attannernullo tapsoma illagijanginnut, Sodomemiut attanningeta pachrearpa nāternamētillugo Kœnigub naksanganik taijame.

18 Melchisedegle attanniviojok Saleme kakkōjamik Weinemiglo kaitsivok. Tamnalo Gudemut kotsingnerpāmētomut ajochertuijungortitaujok.

19 Tapsoma saimaupa okautilugolo: Abram, Gudib kotsingnerpāmētub killangmik nunamiglo perkutiggub saimarlitit!

20 Gudelo kotsingnerpāmētok nakorijaule, tapsoma omigijittit tunnilaungmagit aggangnut! Abramiblo tamna perkutime illunatik unnurningita tellimaujoennik tunnitsivigiva.

21 Sodomemiulle attanningeta Abram okautiva: innukottimnik pekkarlanga, perkutinnigle pekkalermīt.

22 Abramible Sodomemiut attanninget okautiva: Aggakka pitipakka Nalekamut Gudemut kotsingnerpāmētomut, killangmik nunamiglo perkutelingmut,

23 Tigusijomanginama sumiglonēt, ungerutiksamiglonēt aglæt, okariakarkonnæk Abramib akluititauninganik illingnut.

24 Angutille innuosuktut nerkiksennik nungutsilaungmetta, angutillo Aner, Eskol, Mamrelo illagilauktakka tapkoa kissimik piksamingnik illangiutititaujariakarput.

KAPITEL XV.

Abramib okperninget idluarijauninganik. Tupsoma kinguvangita illinganinginnik.

TAMATTOMA kingorngane Nalegak tækkotitjutikut okausekarpok Abramemut, okarlune: Abram, sivoraniarnæk, sapputsauvigivarma akkillertaujutigilungalo.

2 Abramele okarpok: Nalegak, Nalegak, sumik tunnitsivigijomavinga? uvanga kittorngakarnanga innõgama; pimaklertokotigale iglumne Elieser Damaskusemiok ernekarpok attautsemik.

3 Abramelo ama okarivok: Kinguvãksakartingilarma; ahaglo, kivgama erninga kingormgutigilago!

4 Ahaglo, Nalekab okautiva: Tamna kingormgujijuksaungilak illingnut, timingnille pijok kissiet kingormgujijuksarilugo.

5 Iglomillo annikova, okautilugolo: Killak arlorvigiuk, uvloritsello kittilugit pĩt, kittitsungnarkigit? Imaglo okautiva: tapkotitunak kinguvaksettit-ĩtsomãrput.

6 Abramib Nalegak okperiva, tamanna pivlugo dluariva.

7 Okautivalo: Uvanga Nalegauvunga aulartitigijet Uremit Kaldæametomit, nuna tamedsa tunnijomagapko illingnut perkutaukovlugo.

8 Abramele okarpok: Nalegak, Nalegak, suna nellunaikuteksarivigo, tamedsa pigijomãrapko.

9 Nalekablo okautiva: Tuktuvak Jarekartok pingasunnik, tuktungajorlo Jarekartok pingasunnik, saugarlo Jarekartok pingasunnik, Taubeãrsuglo Taubiaraglo, tapkoa tagvungartikit.

10 Tapkoa tamaita tagvungartipeit, koppilugillo aviksarpeit, aviksimmajullo attunit akkilerẽktilugit illiveit, tingmiarãrsugle koppingilæk.

11 Tingmitset kelluit mivigiveit, Abramible aulartipeit.

12 Sekkinerle nippilermet Abram sinnisilerpok ittijomik; ahaglo, kvaksarnerub tãksublo tikkivigivæk.

13 Tagvale Abramut okarpok: Mattominga kaujititsomavagit, kinguvaksettit tækkorngartaujomãrmetta nuname perkutigingitamingne, taikanelo kippalotitaujomãrput kappiasuktitaujomãrlutiglo Jarit 400 dit nãlugit.

14 Uvangale nunakattigẽt taipkoa nalegeksarijangit erkartoromãrpakka; mattoma kingorngane aularomãrput perkutekarlutik unnuktovaksoarnik.

15 Igvillo ullapirsautekarlutit angajokãnut pijomãrpotit, Jaritillo unnudlarpetta, illuvertaujomãrpotit.

16 Kinguvarẽlle sittamait kingorlereklutik innosingit nuname nãlerpetta, taipkoa ama tagvungaromarivut, Amoriterit idluitulliarningit nungungimetta sulle.

17 Tamannale sekkinek nippilermet tãdlalarmelo, ahãk, iserluk kieksautemit pivok, ikkumaksublo aviksimmajut ikkitipeit.

18. Uvlorme tamattomane Nalekab Abram angervigiva okarlune: nuna tamedsa tunnijomavara kinguvăksarnut, Egiptenib kõksoanganit Fratib kõksoanga tikkilugo.

19 Keniterit, Kinisiterillo, Kadmoniterillo,

20 Hetiterillo, Feresiterillo, innukpaillo,

21 Amoriterillo, Kanaanemiullo, Gergesiterillo, Jebusiterillo.

KAPITEL XVI.

Hagarib ernertarninganik Ismaelemik.

Sarai Abramib nullianga kittorngisuipok. Tamnale kivgakarpok arnamik Egiptenmiomik Hagar attelingmik.

2 Saraiblo Abram okautiva: Ahăk, Nalekab kittorngisuitimanga singaijungnatsengitunga. Nægliktara, kivgara illingnut piuk, tapsomuna kittorngakartitaujomărpallukama. Abramib Saraib okausingit nălekpeit.

3 Tagva Saraib Abramib nullianget kivgane Hagar Abramemut uiminut tunniva, nulliarĕkovlugik; taipsomanele tikkitainarninginnit nunamut Kanaanemut Jarit tellimaujortut nălaukput.

4 Abramiblo Hagar nulliaringmago singailerpok. Tapsomale singainine nellojungnĕramiuk, angajokăne pingijainermut nachogiva.

5 Taimaitomik Sarai Abramemut okarpok: Pivlutit idluitomik tukkisijuksauvunga; kivgara arnak tunnilauktara illingnut, taipsomale singainerminik kaujilerame nachogikõlerpănga. Nalegak erkartuilerle akkunaptingne.

6 Abramele Saraimut okarpok: Ahăk kivgavit

nalegeksarivãtit, issumangnik pinniarvigilauruk. Saraible taimna pingijaitsungnĕrtitsomangmago, kemmekpa.

7 Nalekable Engelinget taimna innukangitome immektarviub senniane, immektarvingmele apkome Suremut illingajome naipipa.

8 Tapsoma okautiva: Hagar, Saraimut kivgaujotit! nakit pivĭt, namungarniarpĭllo? Tamna kiovok: angajokãmnit Saraimit kemmãlaukpunga.

9 Nalekablo Engelinget okautiva: Uttilerit angajokãnut, nikkanarsarillo tapsoma agganginnut.

10 Nalekablo Engelinget okautiva: Kinguvaksettit unnuksivalliatitsomavakka, unnumut kittiksaungitojomãrput aglæt.

11 Ama Nalekab Engelinget okautigiva: Ahãk singailerĕrpotit, ernermiglo ernijomãrpotit, taimnale Ismaĕlemik atserareksarivet, Nalekab ajulernĭt tussalaungmago.

12 Taimna innungoromãrpok nujoartotunĭdlune, illunaita sorsuvigijomãrpeit, illunatiglo sorsuvigijomãrpæt, kattangutinnelo illunaita nunakakattigijomãrpeit.

13 Hagariblo okautjime, Nalekab attinga taiva: Igvit Gude tækkovarma! Okarama: Tamãne illa tækkunãrlauktiga tækkolaukpara.

14 Taimaitomik immektarvik tamna omanartub tækkunãrtima immektarvinga taiva; immektarvigle tamna Kadesib Barediblo akkorngængnepok.

15 Hagarelo ernermik ernivok Abramemut, Abramiblo ernek tamna Hagarib erniarijanga Ismaĕlemik atserarpa.

16 Abramelo Jarekarpok 36 nik taipsomane, Hagarib Ismaële erniaringmago.

KAPITEL XVII.

Kippimmanerub pigiarninganik. Isaakib okautauninganik.

Abramele Jarekarmet 99 nik, Nalekab sakkervigiva okautilälo: Uvanga Gudeovlunga ajugakangitotõvunga, sakkamne arvertarit idluartolutillo.

2 Angerkattigijomavagillo pivlunnuk unnuksivalliatitsomalarpillo.

3 Tagva Abram pamangavok opigomut. Gudiblo sulle okarvigiva, okautilälo:

4 Ahak uvangaujunga angerkattigivagillo pivlunnuk, igvillo nunakattigĕksuit unnuktut atätagijomärpätit.

5 Taimaitomik Abramemik attekarungnĕrkovagit mannamit, Abrahamemigle attekarkovagit, uvanga pingortilaurapkit atätaukovlutit nunakattigĕksoarnut unnuktunnut.

6 Uvangalo unnuksivalliatitsomavagit, illikkullo nunakattigĕksuit pingortitsomavakka, illingnillo attannersuit pijomärputtauk.

7 Angerneralo pivlunnuk kinguvăksettillo pivlugit sokkosijuititsomavara, tapkoa kinguvăksanginnelo angernek tamna naksaungitomut illingakovlugo, imägle: Gudigivarma kinguvăksavillo Gudigijomärpänga.

8 Nunalo tujormiovigijet, tamedsa Kanaanib nunanga illunät, perkutautsainarkovlugo tunnijomavara illingnut kinguvăksarnullo; Gudigijomärpängalo.

9 Gudelo Abrahamut okarpok: Tagvale angernera, igvit kinguvăksavillo kingunerne naletsainarlitsuk, taipkoa kinguvăksangitalo akkorngănētsainarle.

10 Angernerale nalegeksarijasse pivlunga pivluselo, kingunernelo kinguvaksettit pivlugit imaipok: Angutiărsuit tamaita akkunapsingne kippijeksauvut.

11 Illipsele uvinipse aminget nuvua kippijeksarivasse. Tamedsa angernerub nellunaikutanga pivlunga pivluselo.

12 Angutiărsuit nelliet uvlokarpet sittamaujortunnik kippijeksarivasse kinguvaksapsingne tamaine. Taimaktauk kivgasse illunatik illipsingne innulertut, tækkorngartennillo sunatuinarnit pissiarijaujut, kinguvăksapsingnit pingitut kippijaujariakarput.

13 Tagva uvinipsingne angernera sakkertuksauvok, angernek naksaungitomut illingakovlugo.

14 Angutiărsuit nelliellonēt kippijaungipet uviningme aminget nuvuagut, innuk temna pējartaujomărpok innukattiminit, angernera tappagilaungmago.

15 Gudelo Abrahamut ama okarivok: Nulliet Sarai mannamit Saraimik taijaujungnērkovara illingnut, Saramigle attekarkovara.

16 Uvanga pitsartutitsomagapko, tapsomunalo ernermik tunnitsigijomavagit, tamna pitsartutitsomagapko, nunakattigēksuillo, nunakattigeksuit unnuktut attanningillo omanget pijomărput.

17 Tagva Abraham pamangavok, kungalerlunelo, illumigullo okarpok: Uvanga Jarekartunga 100 nik nutărărsungmik tunnitsiviojomărkik, Saralo Jarekardlune 90 nik ernekaromărpa?

18 Abrahalo Gudemut okarpok: Kannoktõk Ismael innõle sängne.

19 Tagva Gude okarpok: Ahaila, Sara nulliet ernermik ernijomärpok illingnut, taimna Isaangmik atserareksarivet, angernera naksaungitok tapsomunga sokkosijuititsomagapko, kinguvaksanginnullo pijomärtome.

20 Ismael pivlugolo tussalaurivagittauk: Ahak, pitsartutilaukpara, unnuksivalliatitsomavaralo unnuktovaksõkovlugit kinguvaksangit. Attannernik 12 nik ernekaromärpok innugaseksoangortitsomavaralo.

21 Angerneralo sokkosijuititsomavara Isaangmut Sarab ernerijomärtanganut, achago nelliutome tamattomane.

22 Okarvigijungnërpa manna, Gudelo Abrahamit kungmuarpok.

23 Tagva Abrahab ernine Ismaël kivgannelo innulertut najortamine, pissiarijannelo, angutillo iglominëtut tamaita tigulugit uviningita aminget nuvuatigut kippimaveit uvlorme taipsomane, Gudib okausingit malliklugit.

24 Abrahalo Jarekarpok 99 nik uviningme aminget nuvua kippimagamiuk.

25 Ismaëlele oma erninga Jarekarpok 13 nik uviningeт aminget nuvua kippijaungmet.

26 Uvlorme attautseïnarme illunatik kippimajauvut, Abrahalo, erningalo Ismaël.

27 Angutillo illunatik iglunganëtut, tagvane innulertut pissiarijaujullo tækkorngartennit illunatik, taipkotitunak kippimajaugivut.

KAPITEL XVIII.

Abrahab angerviupsarninganik Isaangmik, tapsoma okautsauninganiglo Sodomib asserortauniarninganik.

NALEKABLO sakkervigiva Mamreme napartolingme, iksivatillugo iglorme sillatãne uvlub kiækadlarningane.

2 Uitagamele, ahãk, angutit pingasut omunga kaijut tækkoveit. Tækkogamigille iglorme sillatãnit akpangerdlune pachreartorpeit, okkungavlunelo tapkoa sãnginne.

3 Okarlunelo: Nalegak, ijikpit sãngængne saimarteksauleruma, kivget kãngerniarnago-tõk!

4 Immermik kaitsijokarniarpok illipsingnut, ittikasselo ubvarlugit; napartublo oma attãne kikkalauritse-tõk!

5 Kakkojamiglo kaitsijomavunga illipsingmut, nekoksijutiksapsingnik, nerrijarĕrupse kissiane ingerarnialauritse. Tamanna pivlugo kivgapsingnut tikkilaurapse. Tapkoa okarput: Taimailiorit sorlo okaravit.

6 Abraha mannakut iglominut itterpok, Saramullo okarlune: Tuavitit, sennaukamik õktutit pingasut tettætut immermut akkulugit, sennalugolo kakkõjaliorit.

7 Tuktuvangnullo aisalerpok nochatsiamik aiklerlune, kivgaminullo tunniva, tapsomale tuavilune nerkiksangortipa.

8 Punnermiglo, immungmiglo, nochavinermiglo ãkiksortaminik kaitsilune illijivok tapkoa sãnginnut, napartublo attãne sãpeit, taipkoalo nerrivut.

9 Taipkoale okautivæt: Nulliet Sara naneka? Kioveit: Iglomĕpok.

10 (Illanget) okarpok tagva: Achago ama tikkitsomărivunga illingnut, illa innõgama, ahăk, nulliet Sara ernekaromărpok. Tamanna Sarab tunnuanĕtub kammane iglub upkuanganĕdlune tussarpa.

11 Tamarmiglo Abraham Saralo innutokaulerpuk, imagle: Sara arnet illusingittitut illingajungnĕrlaukpok.

12 Taimaitomik Sara ingminik ijorivok okarlunelo: Ningiungogama manna, uigalo itõngmet uvinekattigĕmut illingajuksauvĭk?

13 Tagva Nalegak Abrahamut okarpok: Sõg Sarab tamanna ijutigivauk? okarlunelo: Issumavĭt ernijuksaujorællunga sulle, nauk ningiungolertunga?

14 Nalekamulle sumiglonĕt ajornartokarpa? Achago nelliutome tamattomane tikkitsomărivunga illingnut, Saralo ernekaromărpok tava.

15 Sara missiarpok okarlunelo: Ijõlaungilanga, sivorăgame. Nalegarle okarpok: Taimaingilak, ijõlaukpotille.

16 Angutit nikkovilerput tava, Sodomemullo ingeralutik; Abrahablo illagiveit kannilaromavlugit.

17 Nalegarle okarpok: Kannok angigutsijungnarkĭk Abrahamut, pinniaromărtamnik.

18 Tapsomanget nunakattigeksuit pitsartudlartut pijomărmetta, nunakattigeksuillo nunamĕtut illunamassiatik tapsomane saimautsaujomărmetta.

19 Kaujimagama, tapsoma kittorngænne iglomiokattinnelo kingunermine perkojomărmagit, Na-

lekab apkotingane arvertarkovlugit, idluartulliarkovlugillo; Nalekab angernine Abrahamut namaksitikovlugo.

20 Nalegarlo okarpok: Sodomemiut Gomorramiullo pivlugit kachudlartokangmet angijomik ajortulliarningillo okumailuadlarmetta.

21 Taimaitomik akkaromavunga taipkonunga, tækkojomavlungalo, kachudlarnermut tussalauktamnik tamainik taimailiormangætta taimailiungimangættalonêt kaujijomagapkit.

22 Angutiglo taipkoa tunnulerpuk, Sodomemullo ailerlutik, Abrahale nokangalerpok Nalekab sângane.

23 Abrahablo najutsiarlugo okautiva: idluartut idluitullo illagêktilugit asseroromâvigit?

24 Iglugaseksoarne tamakkonane idluartokarajarpelle 50 nik, taipkoatauk asseroromavigit, iglugaseksuillo ivlerijomangilettit idluartut 50 git pivlugit, taimak unnuktigijunnik akkorngænnetokaralloarpet?

25 Taimailiorungnatsengilatit, tokkolugit idluartut idluitullo illagêktilugit, idluartut idluitutitut illingatidlugit. Taimailiorungnatsengilatit sillaksoarmiunnik erkartuijotôgavit, taimak erkartorniængilatit.

26 Nalegak okarpok: Idluartut 50 git nachvalerupkit iglugaseksoarne Sodomeme, tava tapkoa pivlugit iglugaseksuit tamaita ivlerijomavakka.

27 Abrahab kiovlune okautiva: Ahâk illerasunanga okaleralloarpungale Nalekamut, nauk ivsotuinaujunga argsaularmalo.

28 Idluartulle taipkoa akkorngænnêtut tellimænnik ikkinersaugalloarpettalonêt 50 nit, tap-

koa tellimæt pivlugit iglugaseksuit illunât asseroromavigit? Okautiva: Tapkonane 45 git nachvalerupkit asseroromangilakka.

29 Amalo okautigiva: taipkoa akkorngænne 40 git nachvartaujungnængimangætta. Okarporle 40 git pivlugit taimailiorvigijomangilakka.

30 Abraham okarpok: Ningarniarnæktôk Nalegak ama okarmigama sulle: 30 git nachvartaujungnængimangætta taipkoa akkorngænne. Okarporle: Taipkonane 30 git nachvalerupkit taimailiorvigijomangilakka.

31 Okarporlo: Ahãk illerasunanga okaleralloarpungale Nalekamut. Taipkoa akkorngænne 20 git nachvartaujungnangimangætta. Kiovorle: 20 git pivlugit asseroromangilakka.

32 Okarporlo: Ningarniarnæktôk Nalegak attauseĩnarmik sulle okarniarama: Tellimaujortut nachvartaujungnangimangætta taipkoa akkorngænne. Okarporle: Tellimaujortut pivlugit asseroromangilakka.

33 Nalegarlo aularpok okautsinne Abrahamut sorĕramigit; Abrahalo uttilerivok iglominut.

KAPITEL XIX.

Sodomib asserortauninganik. Lotib piulijauninganik.

Engelik magguk taipkoa Sodomemut tikkipuk unnulertillugo, Lotele Sodomeme upkutsab sillatãne iksivavok. Tækkogamigigle nikovipok pachreartorlugik, okkungavlunelo tapkoa sãgingne.

2 Okarlunelo: Ahãk, Nalegakka ittilauritik kivgaptik iglunganut, sinniktarlauritiglo tagvane, ittikettiglo ubvartaulaulit, taimaiglo uvlarorlutik

ingeraleritik apkotiptingne. Tapkoa okarpuk: Aukak, iglut akkorngænnele kissiane unnuaksioromavoguk.

3 Katsungaitomigle kennuaringmagik kippilungilæk, iglunganullo itterpuk. Nerkiksamiglo ãkiksoilune tapkungnunga, kakkõjamiglo sernakangitomik sennavok; nerrivuglo tagvane.

4 Sinnigviginiartamingnut innangalerkãrtinnagik, Sodomemiut kailutik iglo illumavæt, innuosuktut innutokaujullo, innuit illunatik iglunnit tamainit kailutik;

5 Lotelo kaikovæt okautivællo: angutik taipkoa unnuame tamattomane illingnut pijuk, nanekæk? Uvaptingnut annitikik illitarijomagaptigik.

6 Lot annilerpok tapkonunga, upkuarlo tunnungmut parngnanërlugo.

7 Okarlunelo: kattangutigët okokse, taimailiornerlungniarase.

8 Okokse, pannekarpunga maggungnik, tapkoa angumut illitarijaulaungilæk sulle, tapkoa annitilugik tunnijomavakka illipsingnut, issumapsingniglo pinniarvigissigik; angutigle tapkoa aktorniarnagik, tamanna pivlugo ittilauramik iglumnut.

9 Tapkoale okarput, Maungalerit! Ama okarivut: Tujormijatõlutit attanniojomavit? Attauk, piluartomik taipkungnanget kappiasuktitsomavaptigit. Angullo Lot pagvisarpæt angijomik. Tuavidlarmettalo upkuak pitsartunermut angmartitsomavlugo;

10 Angutik taipkoa sillatãnut issaklutik, Lote amuarpæk ingmingnut iglomut, upkuarlo parngnanërpæk.

11 Angutillo illunatik iglub upkuanget sillatanētut takpētitaumarilerput, illunatik mikkijut angijullo, merngortudlarpulle, upkuak nachvarlugo ajuleramitsuk.

12 Angutiglo Lotemut okarpuk: Tagvane ningauksakaruvit ernerijarniglo pannigijarniglo, kimiglo illingnut illingajomik, iglugaseksoarnetokarpet, taipkoa tagvanget aulartikit.

13 Iglugaseksuit tapkoa asserorniaraptigik, tamanna pitjutigilugo kachudlartut nippingit angidlarmetta. Nalekab sāngane; tapsomale tillivātiguk asserortaukolugit.

14 Tagvale Lot annilerpok ningauksænge, panningme uiksagik okautilugik: parngnailutik aularitik iglugaseksoarnit tapkonanget; Nalekab iglugaseksuit tapkoa asserorniarmagit. Taipkoale mitteklutik ijoridlarpæk.

15 Kaulermelle Engelik Lot tuavikovæk okautilālo: Parngnaisalerit, nulliello pannikiglo magguk tamanētuk neksarkik, igvittauk pijaukonnæk iglugaseksoarmiut idluitulliarninginnut.

16 Nokangalermelle angutik tapkoa Lot, nulliangalo pannigiglo aggangittigut tiguveit, tessiorlugillo aulartipeit; iglugaseksuille avatānetillugit kemmekpeit. Nalekab Lot nungutaukojomangimago.

17 Aulartimakkolo Nalegak okarpok: Innōtsit piuliuk, keviarnæglo, nokanganiarnæktauk tamattoma erkæt illunāne. Kemmālerit kakkamut, nungutaukonnæk.

18 Lotible okautiva: Taimainiarnanga-tōk Nalegak;

19 Ahak kivget nāpkigijauviksarsingmet ijikpit sāngængne, nāpkiningnīt sakkertitet uvam-

nut, innõsera piuligangne, angijororletõk; kakkame piulijauviksarsijungnangilanga kannoētomut tikkitauguma tokkonajarpunga.

20 Ahãgle tagga iglugaseit kannitomētut, kemmãlunga aivigijeksarijakka, ikkitotuello, tagvane piulijauviksarsijomavunga, ikkitogalloet, tarniga innõkovlugo.

21 Okautiva tagva: Ahak, mattomingatauk kippilungilagit, pivlutit iglugaseit okautigijettit mumigomangilakka.

22 Tuavitit piulijauviksarsilerillo tagvane, pinniarungnanginama sumik tikkikãrtinnæk taipkonunga. Taimaitomik iglugaseit tapkoa Zoaremik taijauvut.

23 Lotelo Zoaremut tikkisimmangmet sekkinek nuisimmalerpok.

24 Tagva Nalegak sillalukojivok orksorumik ikkomamiglo Sodomemut Gomorramullo killangmit, Nalekamit tamedsa pivok.

25 Iglugaseksuillo tapkoa erkãlo illunãt mumikpeit, innuillo iglugaseksoarnētut tamaita, perorsijello nunamētut nungulugit.

26 (Lotib) nulliangale keviarame tarriomut ablatsaulerpok nappajotun-ilerdlune.

27 Abrahale uvlarãrsotillugo makkipok, sãngavigilauktaminut Nalekamut ailune.

28 Sodomib Gomorrablo nunangæk tækkusarpa, nunablo tamattoma erkã tækkolugo, ahãglo, tagga iserluksoak nunamit kangattarpok, iserluktut kieksautemit pijotut.

29 Gudible iglugaseksuit nunab tamattoma erkãne asseroramigit Abraha erkaumava, Lotelo iglugaseksoarnit mumiktaminit aulartipa, Lot taipkonane nunakalaungmet.

30 Lotelo Zoaremit aularpok, kakkarlo nunagilerpa panningne illagilugik.

31 Angajugliojorlo nukaminut okarpok: Atãtavuk innutokaulerpok, angutekarungnĕrporlo nuname uiksaptingnik, sorlo pivangmet sillaksoarmiunne tamaine.

32 Atte atãtavuk Weinemik immertilaulavuk tuttiklugolo, kinguvãksamik pekarkovlunnuk atãtaptingnit.

33 Taimaitomik atãtatik Weinemik immertipæk unnuame tamattomane. Angajugliublo atãtane aivigiva tuttigĕlugolo; tapsomalo tuttiktine makkiningalonĕt missigingilæk.

34 Uvlãngolermet angajuglek nukaminut okarpok: Ahãk ikpeksak atãtaga tuttilaukpara, unnuame tamattomanetauk Weinemik immertilaulavuk, igvit aivigikovlugo tuttiklugolo kinguvãksamik pekarkovlunnuk atãtaptingnit.

35 Taimaitomik unnuame tamattomanetauk atãtatik Weinemik immertipæk, nukardliublo tuttigiartoriva, tapsomalo tuttiktine makkiningalo missigingilæk.

36 Tagva Lotib pannigik tamarmik singaititaulerpuk atãtamingnut.

37 Angajuglerlo ernermik ernivok, tamna atserarpa Moabemik. Tamna atãtauvok Moabiterinnut uvlok tamanna tikkilugo.

38 Nukardlerlo ernermiktauk ernivok, tamna atserarpa Ammimik. Tamna Ammonib kittorngangita illunatik atãtagivæt uvlok tamanna tikkilugo.

KAPITEL XX.

Abrahamib nunakarninganik illinganinganiglo Gerareme.

ABRAHALE tagvanget aularpok, sekkinerdlit nunangenut ingeralune, Kadesiblo Suriblo akkorngængne tangmalerpok, tækkorngartaulerporlo Gerareme.

2 Nullianelo Sara okautigiva: Tamna najagivara. Tagva Abimelechib attanniub Gerareme tilliklerlune, tamna aijaukova.

3 Gudible unnuangõlermet Abimeleche sinnektomatillugo sakkervigiva, okautilãlo: Ahãk tokkojuksauvotit arnak tamna aijaukojet pivlugo; angutib nulliaringmago.

4 Abimelechible aktorlaungila, okarporlo: Nalegak, innuit idluartut tokkotsomavigit?

5 Nangminek okalaungilak uvamnut: Tamna najagivara? Tamnalotauk okarpok: Tamna annigivara? Taimak pinniarlaukpunga omættimut issumalingasuẽrtomut, aggangnullo passijeksaungitunnut.

6 Gudiblo sinnektomanikut okautiva: Kaujimavungatauk omamut issumalingassuẽrtomut taimak pinniaravit. Taimaitomik sapputilaukpagit ajortulliarkonnæk uvamnut, innertilaukpagillo aktuẽrkonnæk tapsominga.

7 Mannale angutib nulliane pigiliuk, tamna nellautaijõngmet, tapsomalo tuksiarutigilitit innõtsit kellujaukovlugo, pititsomangikungnele omunga, kaujilerit tava, igvit tokkojuksaugavit illatillo illunatik.

8 Abimelechib uvlarārsotillugo makkiname, kivganne tamaita kaikoveit ingminut, tamakkoalo tamaita okautigiveit tapkoa siutinginnut, angutillo taipkoa sivōralerput angijomik.

9 Abimelechible Abrahatauk kaikova okautilālo: Sōg taimailiorvigivittigut? Sukut iagullo idluitulliarlaukik illingnut, taimaitoālungmik ajortoksoarmik uvamnut innukottimnullo pititsijomagavit? Pinniareksaringitarnik pinniarvigilaukparma.

10 Abimelechiblo Abraha ama okautigiva: Suna pitjutigiviuk taimailioravit?

11 Abraha okarpok: Issumakalaurama, nuname tamattomane Gudemik nalektokarmangæt nellonadlarmet; nulliara pivlugo tokkotaunajarpallukkama.

12 Sæglonangatauk okarpunga tamna najagigapko, atātama pannigingmago, anānamale pannigingila, uvangalo nulliarivara.

13 Gudible aulartimanga atātama iglunganit, okautivara: Illanakarnermut uvamnik okautigilaungminga, annigigamga, namullonēt tikkikumnuk.

14 Tagva Abimelechib sauket tuktuvaillo kivgello angutit arnello kaikolugit tunniveit Abrahamut, Saramiglo nullianganik sattorsitipa.

15 Okarlunelo: Ahāk nunaga issumangnut illingavok, nunakalerit nanelonēt namagijarnik.

16 Saramullo okarpok: Ahāk annīt kēnaujennik tausendinnik tunnitsivigilaukpara; ahak tamakkonunga tāluteksakarpotit ijingnut, illunaita illingnētut illunanēmiullo pitjutigællugit; taimaglo issumagijaunerpok.

17 Abrahable Gude tuksiarvigingmago, tagva Gudib Abimeleche nulliangalo kivgangillo innuliveit kittorngakartilugillo.

18 Nalekab arnet Abimelechib iglunganētut tamaita kittorngisuitilaungmagit Sara Abrahab nullianga pivlugo.

KAPITEL XXI.

Isaakib innulerninganik. Ismaelib aulartitauninganiglo. Abrahamib angerninganiglo Abimelechemut.

NALEKABLO Sara issumagiva okautsine mallik-lugit, pinniarpalo, sorlo okausekalaurame tapsomunga.

2 Saralo singailerpok, ernermiglo ernivok Abrahamut innutokauningane, nelliutome taipsomane, sorlo Gudib okautigilaungmago.

3 Abrahablo ernine Sarab erniarijanga tapsomunga, atserarpa Isaangmik.

4 Uvlullo sittamaujoane kippiva, perkojaunine Gudemut malliklugo.

5 Abraha Jarekarpok 100 nik erninga Isaak innulermet.

6 Saralo okarpok: Gudib ijorosoalagitipānga; mattomingalo tussartut illunatik ijorosutiginiarivānga;

7 Ama okarivok: Kia Abraha okautigijungnarkauk, Sara amāmatitsijungnarmet nutakkamik, tamnalo ernermik ernilaungmet Abrahab innutokauningane?

8 Sorrusiarsuglo aglissilerpok, amāmagungnailarmelo. Abrahalo Isaakib amāmagungnaiti-

tauninget uvlungane nerrimarcksaksoarnik ãkiksoivok.

9 Sarablo Hagarib Egiptenmiub erninga, erniarilauktanga Abrahamut, tapsoma mittautekarninga tækkova;

10 Abrahamullo okarpok: Kivgak tamna, erningalo aulartikik uvaptingnit; kivgab tapsoma erninget ernera Isaak kingormgujikattigijeksaringimago.

11 Okautsille tamakkoa Abrahab namagingileit angijomik, ernine pivlugo.

12 Gudible okautiva: annusingorniarnæk ernit kivgello pivlugik. Sarab okausinginnik illingnut nalegit; kinguvãksarnik taijak Isaangmit pijomãrmet.

13 Kivgab erningatauk innugaseksoangortitsomagivara igvit kittorngarigangne.

14 Tagva Abraha uvlarõrlune kakkõjamik piblaujamiglo immalingmik tigusivok, illijilunelo Hagarib tuinganut, nukapiarlo taimaililugo aulartilãniglo. Ingeralerlune tava Bersabamut innukajuitomut pivok.

15 Publaujane immekarungnaimet nukapiak napartub attãnut innangatipa.

16 Aiunelo karkjub tupvingatut kanningitigijomik, oma nellãnut ingilerpok, okarame: Nukapiab tokkolerninga tækkolugo sapperpunga. Oma nellãnut ingilerpok nipliadlarlunelo keasivok.

17 Tagva Gudib nukapiab nippinga tussarpa. Gudiblo Engelinget killangmit Hagar nipliarvigiva, okautilãlo: Hagar suvit? Sivõraniarnæk! Gudib nukapiab innangajub nippinga tus-[illegible]laungmago.

18 Nikovilerit nukapiarlo illingnut pititsuk, aggangnullo tessioruk, tamna innugaseksoangortitsomagapko.

19 Gudiblo ijigik uitimagik immektarviksamik tækkovok. Tapsomunga ailerpok, immermiglo kallusivlune publaujaminut, nukapiarlo immertipa.

20 Gudiblo nukapiak illagiva, tamna perorlune innukajuitok nunagiva, pittiktarnermik illissimmatsialerpok.

21 Innukajuitorlo Faran nunagiva, anānangalo nullieksamik tapsomunga aiklerpok Egiptenib nunanganit.

22 Nelliutome taipsomane Abimelechib sorsuktukset angajokanget Fikol aiparællugo, Abraha okautijartorlugo okarvigiva: Gude aiparivet pinniarnerne tamaine.

23 Taimaitomik manna Gudib sāngane angerviginga, idluilioromatsenginavit uvamnullonēt kittorngamnullonēt, kattangutiārsumnullonēt, nāpkigitsainarlutale, sorlo uvanga pinnialaurapkit, pinniarkovlutittauk uvamnut, nunamullo, tagvane tækkorngartaugavit.

24 Tagva Abraha okarpok: Angeromavunga.

25 Abrahablo Abimelech suangava, immektarvik pivlugo, tamedsa Abimelechib kivgangita pitsartunermut aksarlaungmatsuk.

26 Abimelechible kiova: Kina taimailiortok nellovara; igvittauk tamattominga kaujitilaungilarmalonēt; sivorngagut tamanna tutsalaungitara, uvlome kissiane.

27 Tagva Abraha saukennik tuktuvangniglo tigusivok tunnilaitalo Abimelechemut, tamarmiglo angerkattigēkpuk tava.

28 Abrahablo saugarsuit 7-it ingmigoliveit.

29 Tagva Abimelech okarpok Abrahamut: Suna pitjutigiviuk, saugarsuit 7-it tapkoa ingmigoligangne?

30 Kiovale: Saugarsuit 7-it aggamnit tigujeksarivettit, tapkoa nellunaikuteksaukovlugit uvamnut, immektarvik tamedsa poagrejarlaurapko.

31 Taimaitomik nuna tamedsa Bersabamik taijauvok, tamarmik angervivigingmakko ingmingnut.

32 Taimaglo angerkattigẽmarikpuk Bersabame. Tamattomanele Abimelech Ficholelo sorsuktukset angajokãnget aularpuk ingerarmilutiglo ama Filisterit nunangenut.

33 Abrahale napartunnik nappartitsivok Bersabame, tagvanelo Nalekab Gudib issokangitub attinga okautigiva.

34 Akkunillo tækkorngartaulaukpok Filisterit nunangene.

KAPITEL XXII.

Isaakib tunnergutauninganik. Kristusib unertutigijauninganik.

Mattoma kingorngagut Gudib Abraha õktorpa, okarvigilugolo: Abraham! Kiovalo: Manẽpunga.

2 Okautivalo: Isaak ernetuet nægligijello neksarlugo ailerit Morijab nunanganut; taikanelo tunnergutautileruk ikkoalajeksaukovlugo, kakket illangeta kãngane okautigijomãrtamne illingnut.

3 Tagva Abraha uvlarõrlune siutekoktojokottine iksivaviktarpa, kivgæglo magguk, erninelo Isaak illaukoveit, kejungmiglo ikkoalatiksamik koppisivok, aulalerlune ingeravok taikunga Gudib okautigijanganut tapsomunga.

4 Uvluk pingajuængne Abrahab arlorlune tikkiniartane kanningitomētok tækkova.

5 Kivgængnelo okautivak: Manēleritik siutekoktojok mianerilugo, uvanga nukapiarlo takpaunga aijomavoguk, tuksiarkattigēlaukardlunnuk tikkitsomārivoguk illiptingnut.

6 Abrahablo kejukset tunnergutemut ikkoalajeksamut tiguveit, nangmartaukoveillo ernerminut Isaangmut, nangminerle ikkomamik savingmiglo aggangminut neksarpok, taimaidlutik pissukattigēlerpuk.

7 Tagvale Isaak atātaminut Abrahamut okarpok: Atātak! Abrahab kiova: Ernīk manēpunga. Ama okarivok: Ahāk ikkoma kejuillo manēput, saugarle tunnergutiksak ikkoalajeksak naneka?

8 Abrahab kiova: Ernīk, Gudib issumaminik saugak unertotigijomārpa tunnergutiksaukovlugo ikkoalajeksamut; tamarmiglo pissukattigēkpuk.

9 Takpaungalo Gudib okautigijanganut tapsomunga tikkinamik, Abrahab Altare sennava tagvane, kējuillo illiveit mattoma kānganut, erninelo Isaak kelleksorlugo Altarib kānganut kejuillo kangenut illiva.

10 Aggannelo issakpeit, saviglo tiguva ernine tokkotsomavlugo.

11 Tagva Nalekab Engelinget killangmit nipliarvigiva okarlunelo: Abraham! Abraham! Kiovale: Manēpunga!

12 Okautiva: Nukapiak aggangnut aktorniarnago pīt āniatinagolo. Mannale kaujimmagama naletsiarnernik Gudemik, ernetuello ivleringinangne pivlunga.

13 Abrahab tava keviarame tuktungajok angusallok naksuminut nāsimmajok orpit akkorn-

ænne tækkova, aivigilugolo, angusallok tiguva, tunnergutautipalo ikkoalajeksamut ernine simërlugo.

14 Abrahablo nuna tamedsa atserarpa: Nalegak tautukpok. Tamaña pivlugo sulle uvlome okartokarpok: Kakkame Nalekab tækkoviane.

15 Nalekab Engelinget aipanganik Abraha nipliarvigiva killangmit.

16 Okarlunelo: Nalegak okarpok: Attera tailugo angerlaukpunga, taimailiolauravit ernetuello ivleringinangne,

17 Kinguvaksettit saimautitsomavakka, unnuksivalliatitsomalugillo uvloritsettitut killangmëtutitut, siorkettitullo immarpiksub kiglingane; kinguvaksavillo omigijimik upkuaksoangit perkutigijomärpeit.

18 Kinguvaksarnullo innukattigëksuit illunamassiatik nuname saimartaujomärput, igvit nippiga nälelaurangne.

19 Taimagle Abraha ama uttilerivok kivgængminut, aularkattigëklutiglo ingeralerput Bersabamut, nunakarlutiglo tagvane.

20 Taimailiorniub kingorngane Abraha okautsaulerpok: Ahak, Milkatauk nukangnut Nahoremut ernernik erninerivok.

21 Tamedsa attingit, Uz erniangokärtok, Buselo tuglia, Kemuello, Sirienmiut atätagijanget.

22 Kesedelo, Hasolo, Pildaselo, Jedlafelo, Betuello.

23 Betuelible Rebekka kittorngiariva; sittamaujortut tapkoa Milkab erniariveit Nahoremut Abrahab nukanganut.

24 Pannervgangalo Rehumamik attelik, kittorngakarpoktauk Tebamik, Gahamik Taasemik Takamiglo.

KAPITEL XXIII.

Sarab innojungnĕrningarik, illuvertauninganiglo.

SARA Jarekalaukpok 127 nik, taimak unnuktigijunnik Jarinnik Sara innõlaukpok.

2 Saralo tokkolerpok iglugaseksuit anginerpänginne Hebron attelingne, Kanaanib nunangane. Tagva Abrahab kiksarutigijartorpa, keajutigilälo.

3 Mattoma kingorngane tokkungajokotime inninganit makkilerpok, okarijartorlunelo Hetib kittorngan ginnut, okarlune:

4 Tækkorngartauvlunga akkunapsingne nunakakattigigapsingalo, illuverviksamik illipsingnetomik uvamnut kittorngamnullo tunnitsivigissinga; tokkungajokotiga samne innangajok illijartorungnarkovlugo.

5 Tagva Hetib kittorngangita Abraha kiovæt, okautilälo:

6 Tussarittigut Attannek; Attanniolutit pitsartunekartotit akkunaptingne, taimaitomik tokkungajokotit illijartorlauruk illuverviptingnut idluarnerpängojunnut nelliettalonĕt akkunaptingnetub innerniængilatit illuviksanganut tokkungajokotit illijartoromagungnelonĕt.

7 Tagva Abrahab nikkovilerpok, okkungavlunelo innuit tagvanĕtut, Hetible kittorngangita sänginne.

8 Okarkattigilugillo okarpok: Perkogupsinga tokkungajokotiga, samne innangajok, illijartolerupko; tagva tussalaurissinga, Efronelo Zoarib erninga kinnuvigijartorsiuk pivlunga.

9 Tamna kairosukotiminik perorsĕvingme kiglinganetomik maggolimmajomik Makpelametomik kaitserkovlugo uvamnut. Tapsoma kĕnaujennut akkillertaulune uvamnut, akkinga namagilugo perkutautilinga mattominga, illuverviksarijomagapko akkunapsingne.

10 Efroniblo Hetib· kittorngangit illagiveit. Efronib Hetiterib Abraha kiova, Hetib kittorngangit tussartillugit, illunatik iglugaseksuit upkoaksoangagut ittertut annijullo sănginne, okarlunelo:

11 Aukagle, Attannek, tussarlaungmingale. Uvanga perorsĕvingmik kairosungmiglotauk mattomanĕtomik pillipagit, unertuarivakka illingnut, innukattima kittorngangita sănginne tokungajokotit illuvertaukovlugo.

12 Tagva Abraha okkungavok nunakattigĕt tapkoa sănginne,

13 Efronemullo okarpok, nunakattigĕt tapkoa tussartillugit, okarlunelo: Mattominga tunnitsivigijomagumga kennuarivagit, perorsĕvik akkilerlugo kĕnaujet tunnilărtakka illingnut pilaukit, tava tokkungajokotiga illijartoromavara tagvunga.

14 Efronib Abraha kiova okarvigilugolo:

15 Attannera, tussarlaungmingatŏk. Perorsĕvik tamedsa akkekarpok Silberimik kĕnaujennik (Sekelinnik) 400 nik; tamedsa pijariakortogingitavuk. Tokkungajokotit illijartolauruk tagvunga.

16 Abrahab Efrone nalekpa, kĕnaujenniglo tunnitsivigiva, sorlo okalaungmet Hetib kittorngangit tussartillugit, imăgle: Silberemik Sekelinnik 400 nik, sorlo taipkonane akkiksakajong-
·tta.

17 Tava Efronib perorsĕvinga Makpelamĕtok kairosuk maggolimmajok Mamrib nellăne perkutautitauvok Abrahamemut, kairosuk pingmilugo, napartullo perorsĕvingmĕtut illaliudlugit.

18 Hetib kittorngangit iglugaseksuillo upkuaksoangagut annijut ittertullo tækkunărtillugit.

19 Mattoma kingorngane Abrahab Sara nulliarilauktane illijartorpa perorsĕviub kairosunganut maggolimmajomut Makpelamĕtomut Mamrib nellanĕtomut, tamedsa Hebron taijak Kanaanib nunangane.

20 Perorsĕviglo kairosuglo tamattomanĕtok, Hetib kittornganginnit pititaumarikpuk, Abrahamut illuverviksakotinganut

KAPITEL XXIV.

Isaakib nullianingninganik Rebekkamik.

Abrahab innutokaulerlune Jaringit unnuktoksŏlerput, Nalekablo pitsartutilaukpa illinganingine tamaine.

2 Abrahablo kivgame innutokaunerpănget iglomine, pimaklertokotine perkutiminut tamainut, okautiva: Aggangnut sibviara tapsilauruk,

3 Nalekablo killangmut nunamullo Gudiojub sănganе angerviginga; nullieksarsikonnæk ernimnut Kanaanib panninginnit nunakattigijamnit.

4 Innuleryivinimnulle illamnullo ingeralerit, taikanget nullieksamik ernimnut Isaangmut aiklerit.

5 Kivgab okautiva: Arnable malligomangippanga nunamut mattomunga, kannok tagva? Ernit neksareksarivigo uttertilugo nunamut aularvigilauktarnut ipsomunga?

6 Abrahab okautiva: Taimailiorniarnæk illa, ernera uttertiteksaritsengilet taikunga.

7 Nalekab, killaub Gudinget atãtama iglunganit, innulervivinimnillo aulartinaminga, tapsoma okarvigigaminga, angervigilungatauk, okarlune: Nuna tamedsa tunnijomavara kinguvaksarnut, tapsoma Engeline sivunikkut tillilarpa, taikane nullieksarsijungnarkovlutit ernimnut.

8 Arnable malligomangippattit, pitlartautiksarsingilatit angernit pivlugo. Kissianele ernera uttertiteksaringilet taikunga.

9 Kivgab tava agganne illiveit Abrahab angajokãme sibvianganut, angervigilugolo tamattominga.

10 Kivgablo Kamelit tellimaujortut angajokãme Kamelekottinginnit tiguveit ingeralunelo, sunatuinaillo angajokãme perkutinginnit neksarlugit aularpok ingeralunelo Mesopotamiamut Nahorib iglugaseksoanginnut.

11 Iglugaseksuit kannitangenut tikkisimmagame, Kamelit kikkarkoveit immektarviub senniane, unnulertillugo, nelliutome tamattomane arnet tikkipangmetta, immektarlutik tagvanget;

12 Okarlunelo: Nalegak, Gudiojotit angajokamnut Abrahamut, nellipsarlaungminga uvlome, nãpkigosungnillo sakkijartilauruk angajokamnut Abrahamut.

13 Ahãk mane immektarviub senniare nængerpunga, iglugaseksuillo innungita pannigit annilãrput immermik kallujartorlutik.

14 Uigasuillo illangenik kaijokalerpet, tapsomunga okaleruma: Immektautit mannileruk immertilaungmingalo, tamnalo okarpet: Immilaurit, Kamelekottititttauk immertitsomagivakka; tam-

na annerigangne, nullieksaukovlugo kivgarnut Isaangmut, kaujititaukovlungalo tamattomunga, nãpkigosungnernik angajokãmnut.

15 Okãlajarĕrkãrtinnago sulle, ahak, Rebekka Milkab erninget Betuelib panninga kailerpok tava, immektautine tuimiklugo; Milkale Nahorib Abrahab nukanget nulliarilaukpa.

16 Innuosuktorlo tamna kĕnatsiarikpok, uigasõvlune sulle, angumullo illitarijaulaungilak. Tamna attersarpok immektarvingmut, immektautine ullipkinamiuk majoralerivok.

17 Kivgab tava tuavilune nellipsarpa, okarlunelo: Immektautingnit immiluãrsungmik immilangatok.

18 Tapsomalo okautiva: Immilaurit, Attannera; immektautinelo mannakut aggangminut tiguva, immertilãlo.

19 Immertijarĕramiugle okautiva: Kallujomavungatauk Kamelekottitit pivlugit, illunaita immerugungnĕrkovlugit.

20 Tuavilunelo immektautiminit immermik kovisivok immekattarvinginnut, amalo akpangermilune kallusivok, kallusikattarlunelo Kamelekottinginnut tamainut.

21 Angutĭble tattamminiariva nippekaranelo kaujitilaujomamut, ingeranine idluarijaungmangæt, idluarijaungimangællonĕt Nalekamut.

22 Kamelit illunatik immerĕrmettale, angutib pinnarnarsaut Golde, Sekelib koppangatut okumaitigijok, tajæglo magguk Sekkelit Goldit tellimaujortutitut okumaitigijuk tigulugit, tunniveit tapsoma agganginnut.

23 Okarlunelo: Kia pannigivãtit? Tamattominga kaujitilaungminga. Atãtavit iglungane sinniktarvekarungnaralloarkita?

24 Tapsoma okautiva: Milkab Nahoriblo ernikita Betuelib pannigivãnga.

25 Ama okautigivalo: Ivikkarpok nerkiksakalarmelo unnuktunnik uvaptingne, sinniktarviksakarporlo namaktomik.

26 Angutib tava okkungalerlune Nalegak opigidlarpa.

27 Okarlunelo: Nalegak, angajokama Abrahamib Gudinga nakorijaule, tapsoma nãpkiningnine miksekarninelo allarlaungimagik angajokãmne; Nalekab nangminek tessiorlaungmanga apkome angajokãma nukanget iglunganut.

28 Uigasugle akpangerlune angeralerpok, tamakkoalo tamaita okautigilugit anãname iglungane.

29 Rebekkalo annekarpok Laban attelingmik; Labaniblo akpangerlune angut tamna immektarvingmẽtok nellipsarpa.

30 Tapsoma pinnarnarsaut tajæglo najarme agganginne tækkogamigit, Rebekkablo najarme okausingit tussaramigit, unipkarmet: Taimak angutib okautilaukpãnga; tagva angut tamna nellipsarpa, ahãglo, Kamelit señiænne nængerpok immektarvingmẽdlune.

31 Okautivalo: Kaisãlaurit itterlutillo saimartaujotit Nalekamut, sõg sillame kikkarkit? Iglo idluarsitilaukpara, inniksarsiorlaukpungalo Kamelekottingnut.

32 Tagva angut tamna iglomut ittertipa, Kamelillo annungit perpeit, ivingnik nerkiksenniglo tunnitsivigiveit, immermiglo kaitsilune, tapsoma ingerarkattingitalo angutit ittigangit ubvartaukovlugit.

33 Nerkiksamiglo kaitsivok tapsomunga. Tam-

nale okarpok: Nerrijomangilanga, perkojaunimnik okarkãrnanga. Okarporle: Atte okalerit.

34 Okarpok: Abrahab kivgarivãnga.

35 Nalekablo angajokãga saimauserlaukpa angijomik, pikkariksitilãlo, saukenniglo, tuktuvangniglo, Silberemiglo, Goldemiglo, kivgenniglo angutinnik, kivgenniglo arnennik, Kamelinniglo, siutekõktojunniglo tunnitsivigilaukpa.

36 Taimaktauk Sara angajokama nullianga ernermik ernilaukpok angajokãmnut innutokauningane; taimnale perkutiminik tamainik tunnitsivigilaukpa.

37 Angajokãmalo angerkolaukpãnga ingminut, okarvigilungalo: Nullieksarsikongilagit ernimnut Kanaanib panninginnit nunakakattigijamnit;

38 Atãtamale iglunganut illamnullo ingeralerit, taikanget nullieksamik erminnut aiklerit.

39 Okaramale angajokãmnut: Arnable malligomangippanga, kannok tagva?

40 Tagva okautivãnga: Nalekab tessiortima arvertarnimne, Engeline sivunikkut tillilãrpa, ingerarnillo idluarsitilãrpa, taikane nullieksarsijungnarkovlutit ernimnut illamnit atãtamalo iglunganit.

41 Illamnullo tikkikuvit pitlartautiksarsingilatit angernit pivlugo, taimna angerutinago kippilukpattit, pitlartautiksarsingilatit angernit pivlugo.

42 Tagva uvlome immektarvingmut tikkinama, okarpungalo: Nalegak Gudiojotit angajokamnut Abrahamut, tamaunga ingeragama, ingeranera idluarijautitsomagungne,

43 Akãk, tamãne immektarviub senniane nængerpunga. Uigasuillo illangenik kaijokarpet

kallujartortomik, tapsomungalo okaleruma: Immiluãrsungmik immertilaunga immektautingnit;

44 Taimnalo okarpet: immilaurit, Kamelekottititauk immertitsomagivakka; arnak taimna annerijaungmet Nalekamut, nullieksaukovlugo angajokama erninganut;

45 Okautsinnik taimaitunnik okãlajarẽrkãrtinnanga sulle omættipkut, ahãk, Rebekka kaivok tava, immektautine tuimiklugo, attersalerporlo immektarvingmut kallusilunelo. Tagva okautivara: immertilaunga.

46 Tapsomalo immektautine tagvainak tiguva tuiminit, okarlunelo: Immilaurit, Kamelekottitittauk immertitsomagivakka. Tagva immilaukpunga, tapsomala Kamelittauk immertiniveit.

47 Apperigapko okarlunga: Kia pannigivãtit? Kiovãnga: Nahorib Milkablo ernikita Betuelib pannigivãnga. Tagva pinnarnarsaumik kaunganut tajængniglo agganginnut pititsivunga.

48 Okkungavlungalo Nalegak opigivara, Nalegarlo nakorilugo angajokama Abrahamib Gudinga, tapsoma apkome idluartome tessiorlaungmanga, angajokama nukkanget panninganik aiklerkovlunga taipsoma erninganut.

49 Illipsele illanakarnermik nertornarnermiglo sakkertitsijomagupse angajokãmnut, kaujitissinga; taimaingipelle kaujitilaungatauk pititse, pinniareksama illinganinganik nellojungnẽrkovlunga.

50 Labanib Betueliblo kiovæk, okarlutiglo: Tamedsa Nalekamit pivok, taimaitomik sumik okarungnangitoguk illingnut ajortomiglonẽt ajungitomiglonẽt.

51 Rebekka tagga sãngnẽpok, neksaruk, inge-

rarkattigilugolo, angajokavit erninganut nullieksaukovlugo, Nalekab okausingit malliklugit.

52 Okautsit tapkoa Abrahamib kivganget tussaramigit, okkungalerpok Nalekab sängane.

53 Pivianartoksuillo Goldit Silberillo annorällo tigulugit tunniveit Rebekkamut, anningale anänangalo tauvlukutiksennik tunnitsivigivak.

54 Tagvale tamna ingerakattingillo angutit nerrivut immerlutiglo, sinniktarlutiglo tagvane. Kaulermingmelle makkilerput, tamnalo okarpok: aularkolersingatõk angajokämnut.

55 Taipsomale anninga anänangalo okarpuk: Uigasuk uvloksiorle sulle attautsemik tellimaujortunniglonēt uvaptingne, kingorngane aularkojomagalloarpaptigit.

56 Tagvale okautiveit: Nokangatiniarassinga, Nalekab ingeranera idluarsitilaungmago. Angerarkolersingatõk angajokämnut.

57 Tagva okarput: Uigasuk kaikolavut apperilugolo, kannok issumakarmangæt.

58 Rebekkalo kaikovæt apperilugolo: Angut tamna ingerakattigijomaviuk? Tamna kiovok: Ahaila ingerakattigijomavara.

59 Taimaitomik Rebekka kattangutikita pairijigilauktanga illautilugo ingerakovæt, Abrahab kivganga, tapsoma ingerakattingillo illagilugit.

60 Rebekkalo saimarlugo innõtsiarkovæt okautilugolo: Kattangutigigaptigit, illingnit pijomärtokarle tausendeokattartunnik, kinguväksavillo omigijimik upkuaksoangit perkutigiligit.

61 Tagva manna Rebekkab kivganne illagilugit parngnailerpok, tapkoalo iksivalutik Kamelit känginnut kivgak tamna mallikpæt. Kivgablo Rebekka neksarlugo ingerakattigiva.

62 Isaagle pissuklune kaivok immektarvingmit, omanartomik tækkosartomiglo atserartaujomit, (sekkinerdlīt nunanginne nunakaramele).

63 Unnulermello nāternamut pissulaukpok tuksiaromavlune, uileramelo Kamelit tikkilertut tækkoveit.

64 Rebekkablo uidlune Isaak tækkogamiuk, mannakut Kamelemit akkarpok.

65 Kivgamullo okarpok: Angut tamna pachreartivut nātername kinauva? Kivgak okarpok: Tagga angajokāra. Tagva tālutane tiguva, mattugilālo.

66 Kivgablo Isaak pijokalauktunīk pinniarlauktaminik tamainik unipkarvigiva.

67 Isaakible Rebekka ittertipa anānagilauktame Sarab iglunganut, illelliorlugolo nulliariva, nægligilālo. Tagva Isaak mannigortaulerpok anāname tokkoninget kingorngane.

KAPITEL XXV.

Abrahab nullianipsarninganik Keturamik. Ismaelib Isaakiblo ernigingnik.

Abraha ama nullianikivok Ketura attelingmik.

2 Tapsomale Simron, Jaksanelo, Medan Midianelo, Jisbak Suahlo tapsomanget erniariveit.

3 Jaksaniblo Seba Dedanelo erniarivak. Dedanible Assurim Latusim Leumimelo kittorngariveit.

4 Midianible Epha, Epher, Hanoch, Abida, Eldaalo kittorngariveit. Tapkoale tamaita Keturab kittorngariveit.

5 Abrahablo perkutiñe tamaita tunniveit Isaçmut.

6 Kittorngannele pannervgaminit pigilauktanne pilliutinnik tunnitsivigiveit, aulartilaitalo ernerminit Isaangmit, innõvlune sulle, nunamut taunanētomut ingerakoveit.

7 Abrahable innosinget Jaringita unnurningit 175 õvut.

8 Annernengerlunelo tokkovok innutokaunerme ullapirsarnartome, itogame Jarinnelo unnudlartillugit, innukattiminullo illelliudsauvok.

9 Ernikitalo, Isaakib Ismaeliblo, illijartorpæk kairosungmut maggolimmajomut, Makpelamētomut, Efronib, Zoarib Hetiterib erninget, perorsēvinganut, Mamrib nellanētomut.

10 Perorsēvingmut, Abrahab pissiarilauktanganut Hetib kittorngangingnit. Tagvunga Abraha, nulliangalo Sara tamarmik illijartortauvuk.

11 Abrahab tokkoninget kingorngane Gudib Isaak, tapsoma erninga saimarpa. Isaaglo nunakarpok immektarvingme omanartomik tækkosartomiglo atserartaujome.

12 Ismaēlible Abrahab erninget, Sarab kivganget Egiptenmiub Hagarib, tapsomunga erniarilauktanget kinguvängit imaiput;

13 Ismaēliblo kittorngangita attingit imaiput; tapkonangello kinguvängit atserartauvut: Ismaelib ernerikärtanga Nabajot, Kedar, Abdeel, Mibsamelo,

14 Misma, Duma, Masalo,

15 Hadar, Tema, Jetur, Nafis, Kedmalo.

16 Tapkoale Ismaēlib kittorngariveit attingillo iglorosinginne iglugaseksoanginnelo illautilugit 12 õjut, attanniovlutik innukattimingnut.

17 Ismaēliblo Jaringit 137 õlaukput, anner-

nengerdlunelo tokkovok, innukattiminullo illelliudsauvok.

18 Taipkoalo nunakalaukput Hefilamit Sur tikkilugo Egiptenib erkãne, apkome Assirienmut torartome. Taimnale sivorliovlune kattangutiminit tamainit tokkovok.

19 Isaakible Abrahab erninget kinguvãngit imaiput: Abrahab Isaak erneriva.

20 Isaagle Jarekalaukpok 40 nik Rebekka Betuelib Sirienmiub Mesepotamiamẽtublo panninga, Labaniblo Sirienmiub najanga nulliarigamiuk.

21 Isaakible Nalegak kennuvigiva nulliane pivlugo, tamna kittorngisuimet. Nalekablo tussarpa, Rebekkalo nullianga singailerpok.

22 Maggoliaksæk nãnganẽtuk ingmingnut apõlermennik, okarpok: Taimaipet, sõg singailerkĩk? Nalegarlo apperijartorpa.

23 Nalekablo okautiva: Innukattigẽksuit maggoit nãngnẽput, innũklo adsigẽngituk nãngnit annijomãrput, innukattigẽksuillo attautsĩt salakaromãrput aipaimingnik, anginersablo mikkinersak kivgartoromãrpa.

24 Erniviksangale nulliutingmet, ahãk, maggoliaksakalaukpok nãngane.

25 Pẽrkãrtorle aupallãngajõvlune merkokarpok kissiktut, tamna Esau atserarpæk.

26 Mannakut nukkanga pẽrpok angajume Esaub kingminganik tigumiarlune, tamna Jako atserarpæk. Tapkoa erniangõngmennik Isaak Jarekarpok 60 nik.

27 Nukapitsægle tapkoa innuosuleramik, Esau omajoksiortiolilarmelo perorsẽvilliortiolerpok. Jakole idluartovlune nũtsengilak iglomit.

28 Isaakiblo Esau nægligiva nerkiksarsikattarame tapsoma pilauktanginnit; Rebekkable Jako nægligiva.

29 Jakolo nerkiksamik ikkoalangmet; Esau nãternamit tikkiname merngortorpok.

30 Jakomut okarpok: Nerkiksak aupalluktak nerrilaulago merngortudlarama. Taimaitomik Edomemik taijaugivok.

31 Jakoble okautiva: Erniangokãrnĩt pissiarilago uvlome.

32 Esaub kiova: Ahãk, tokkojuksatuinauvunga, erniangokãrnera suksarivigo?

33 Jakob okautiva: Tagva uvlome angerviginga. Tapsomalo angervigiva, taimak erniangokãrninelo niorvgutigiva Jakomut.

34 Tagva Jakob kakkõjamik nerkiksamiglo perorsijennik tunnitsivigiva, tamnalę nerrivok immilarmelo, nikovilerporlo annilunelo. Taimagle Esaub erniangokãrnine nachogiva.

KAPITEL XXVI.

Isaakib ingeraninganik, nunakarninganiglo, idluigijauninganiglo.

KÃNGNARTOKSUBLE nunakattigĕt tikkipeit, Abrahamib nelliuninganit piluartomik. Isaaglo ingeralerpok Abimelechemut Filisterit attanningenut Gerareme.

2 Tagvane Nalekab sakkervigiva, okautilãlo: Ingeraniarnæk Egipterĩmut, nunamele okautigijamne illingnut erkovagit.

3 Nuname tamattomane tækkorngartatun-ĩlerit; uvanga illagijomavagit saimarlutillo, illingnut kinguvaksarnullo nunet tamakkoa tamaita tun-

nijomagapkit, angernerilauktaralo atãtangnut Abrahamut sokkosijuititsomavara.

4 Kinguvãksettillo unnuksivalliatitsomavakka uvloritsettitut, kinguvãksarnullo nunet tamakkoa tamaita tunnijomavakka. Kinguvãksarnullo innukattigẽksuit nunamẽtut illunamassiatik saimautsaujomãrput.

5 Abrahab nippiga nalengmago, idluarnerijakkalo perkojakkalo, illiornikkalo innatsinikkalo mallitsainarmagit.

6 Taimaitomik Isaak Gerareme nunakalerpok.

7 Innuillo taikanẽtut nullianganik appersoijarangetta okarpakpok: Tamna najagivara. Sivoragigamiuk okarnek: Tamna nulliarivara, issumakarame: Rebekka pilvlugo tokkonajarpãnga kẽnatsiaridlarmet.

8 Uvlunnik unnuktokasangnik nunakalaungmet tamattomane, Abimelech Filisterit attanninget igalakut tækkolerpok tukkisilunelo Isaakib illannakarninganik nulliaminut Rebekkamut.

9 Tagva Abimelechib Isaak kaikova okautilãlo: Ahãk tamna nulliarivet illa. Sõgle okalaukit tamna najagivlugo? Isaakib kiova: Issumakalaurama tokkotauniarasugællunga tamna pitjutigællugo.

10 Abimelechib okautiva: Sõg taimailiorvigivittigut? Innuit illangeta nulliet tuttigijartorpago patsitiksarsinajalaukpotit okumaitoãlungmik uvaptingnut.

11 Abimelechible innukottinne tamaita innerterpeit okautilaitalo: Nelliellonẽt angumik ominga nullianganiglo aktoijok, tamna tokkoteksauvok.

12 Isaaglo nuname mattomane karngatitsivok,

Jaremelo tapsomane perorsijennik hunderteokattartunnik kattersivok, Nalekab saimarmago.

13 Tamnalo akluititaulaukpok, pivalliatsainalarmelo, pingijaininga angidlalaukpok.

14 Perkutekadlarame nergjutinnik unnuktunnik mikkijunnik angijunniglo, kivgakalarmelo unnuktunnik; tamanna pivlugo Filisterit omigidlarpæt.

15 Immektarvillo oma atãtanget kivgangita poagrejaviningit tamaita Abraha Isaakib atãtanga innotillugo sulle, tapkoa asserorpeit sauvlugillo ivsunnut.

16 Abimelechib aglæt okautiva: Aularit uvaptingnit, sõngoluadlaravit uvaptingnut.

17 Taimaimet Isaak tagvanget aularpok, tangmarlunelo Gerarib naksangane.

18 Immektarvillo atãtanget Abrahab nelliutiningane poagrejartaulauktut, Filisterillo asserortangit Abrahab tokkoninget kingorngane, taipkoa ama poagrejartaukogiveit, atserarlugillo attinnut taipkonunga sorlo atãtanget atserarlaungmagit.

19 Isaakib kivgangita naksarmẽtauk poagrejarlutik puailavik immilik issungitomik nachvarpæt.

20 Mianersijulle Geraremẽtut akkerartutigivæt Isaakib kivganginnut, okarlutiglo: Immek tamna perkutigivavut. Tamanna pivlugo immektarvik tamna Esekemik taiva, akkerartorkattigẽngmetta tamna pitjutigællugo.

21 Tagva immektarviub assia poagrejarpæt, tamna akkerartutigigivæt; tamanna pivlugo Sitnamik atserarpa.

22 Tagvanget aularivok, immektarviub assia

poagrejarpa, tamnale akkerartutigingilæt; tamanna pivlugo tamna Rehobotemik atserarpa, okarlunelo: Manna Nalekab igvikliojungnĕrtipătigut aglissitilutalo naname tamattomane.

23 Mattoma kingorngane tagvanget aularpok, Bersaba tikkilugo.

24 Nalekablo unnuame taipsomane sakkervigiva, okautilălo: Atătavit Abrahab Gudigivănga. Sivoraniarnæk illagigapkit, saimaromagapkillo, kinguvăksettillo unnuksivalliatitsomagapkit, kivgara Abraha pivlugo.

25 Tagvanele Altaremik sennavok, Nalekablo attinga okautigiva, tangmarlunelo tagvane, kivgangitalo immektarviksak poagrejarasuarpæt.

26 Abimelechiblo aivigiva Geraremit, Ahusatiblo taipsoma illanarijinget, Ficholiblo sorsuktukset angajokănget.

27 Isaakible okautiveit: Sŏg tikkipise uvamnut? nauk omigilunga aulartilaukpapsinga illipsingnit.

28 Tapkoa okarput: Ijiptingnut uitajunnut tækkovogut Nalekab illagingmattit. Tamanna pivlugo okalaukpogut: Sokkosijuitolingmik pivlunga pivlutillo kajusijomavogut, angerkattigijomavaptigillo tamattominga.

29 Imăgle: idluiliorkonnæk uvaptingnut, sorlo uvagut aktorlaunginaptigit, assianiglo pinniarlaunginapta illingnut, ajungitomik kissiane, ullapirsaumulle aularkogaptigit. Igville manna Nalekab saimartanga-ĭpotit.

30 Tagva nerrimareksennik ăkiksoivok, tapkoalo nerrilerput immilarmiglo.

31 Uvlararsŏtillugole makkilerput, angerkattigĕkpullo ingmingnut; Isaakiblo aularkoveit, 'lapirsartaulutiglo aularput tapsomanget.

32 Uvlorme tapsomane Isaakib kivgangita tikkipæt okautilugolo immektarvingmik poagrejalauktamingnik, imãglo okautivæt: immermik nachvalaukpogut.

33 Tamna Sabamik taiva, taimaitomik iglugaseksuit Bersabamik taijauvut, uvlomemut tikkilugo.

34 Esau Jarekarame 40 nik Judith Berib Hetiterib panninga, Basmatelo Elonib Hetiterib panninga nulliaritainarpak.

35 Tapkoale Isaak Rebekkalo kiksartitsainarpakit.

KAPITEL XXVII.

Jakob saimartauninganik atãtaminut, omigijauninganiglo Esaumut.

TAIPSOMANELO Isaakib innutokaulerame, ijingnelo takpẽlermennik, ernine Esau angajuklek kaikova okautilugolo: Ernĩk! Kiovale: Mãnepunga.

2 Okautivalo: Ahãk itolerpunga, tokkoviksaralo nellovara.

3 Taimaitomik sakkutit; pittiksĩt karkjutillo tigulugit nãternamut ailerit, omajoksiorlutillo piksamnik.

4 Nerkiksalliorlutillo namagijeksarijamnik, kaitsilutillo uvamnut nerrikovlunga, tarnimnut saimartaukovlutit tokkokãrtinnanga.

5 Rebekkable okautsit tapkoa, Isaakib okausingit ernerminut Esaumut tamaita tussarpeit. Esaulo nãternamut aivok omajoksioromamut kaitsijomamullo.

6 Tagva Rebekka okarpok Jakomut ernermi-

nut: Ahăk atătavit okausingit angajugnut Esaumut tussalaukpakka, okalaungmet:

7 Omajoksiolerit piksamnik nerkiksalliorlutillo uvamnut, nerrikovlunga, saimartaukovlutillo uvamnut Nalekab sängane tokkokărtinnanga.

8 Taimaimet ernik nippiga tussaruk, perkojakkalo illingnut nalekit.

9 Nergjutekottinnut kattimmajunnut ailerit, angusallungniglo maggungnik aiklerit, atătavit nerkiksanganik, namagijanganik taipkungnanget ăkiksoikovlunga.

10 Nerkiksamiglo mattominga kaitsijuksauvotit atătangnut, nerrikovlugo, saimartaukovlutit tapsomunga tokkokărtinnago.

11 Jakoble anănane Rebekka okautiva: Ahăk, angajuga Esau merkokarpok, uvangale merkokangilanga.

12 Taimaitomik atătama tapsiktorpallukpănga, uivĕrijaunasugilunelo uvamnut nautsertolarpănga; ominautiksalliolarpunga tagva, saimanartorlo pitsennago.

13 Tagva anănanget okautiva: ernik ominarlok tamanna uvamnut illinganiarpok, nippiga naletsialeruk, aiklerijartolerit tapkungninga uvamnut.

14 Tagva aiklerijartorpok tapkungninga anănaminut kaitsilune. Tagva anănanga nerkiksalliorpok atătanget namagijanganik.

15 Ernermelo angajukliub Esaub annorangit ănanaunerpæt, najortigijanne iglome tiguveit, tapkoningalo ermine nukardlek Jako attitipa.

16 Angusallugle kissigingnut aggangit immuserpeit, kongesingalo merkokangitok kongeseruserdlugo.

17 Nerkiksamiglo kakkõjamik illakarlune pijarĕrlauktaminik ernerme Jakob agganginnut tunnijivok.

18 Atãtanelo ittervigiva okarlunelo: Atãtaga! Tapsoma kiova: Mãnepunga; ernĩk kinauvit?

19 Jakob atãtane okautiva: Esauovunga ernerikãrtet; pinniarlaukpunga okautsitit malliklugit; makkilaurit, iksivalutillo nerrilaurit nerkiksamnik, saimartaukovlunga tarningnut.

20 Isaakible ernine okautiva: Ernĩk, kannok illingava taimak annikitomik pilaurangne? Kiova: Nalekab Gudivit mattominga pillingmanga.

21 Tagva Isaakib Jako okautiva: Maungalerit ernĩk tapsigomagapkit kaujijomavlunga, ernerijagit Esauongmangarpit, tamnaungimangarpillonĕt.

22 Taimaitomik Jako Isaangmut atãtaminut pivok; tapsilauramiuglo okarpok: Nippit Jakob nippingatun-ĩpok, aggaktille Esaub aggangittitunĩput.

23 Illitaringilãlo, aggangit Esaub angajoet aggangittitut merkokarmetta, saimarpalo.

24 Okautivalo: Ernerivigit, Esauovit? Kiova: Ahaila, tamnauvunga.

25 Tagva okautiva: Atte ernĩk nerkiksamik pilauktarnit kaitsilerit uvamnut tarnimnut saimartaukovlutit. Tagva ãtsivigiva tamattominga, tamnalo nerrivok, Weinemiglo ãtsivigiva, tamnalo immerpok.

26 Isaakiblo atãtanget okautiva: Ernĩk kailerit, kunniklungalo.

27 Savigilugolo kunnikpa. Tagva annorangita tippinget naigamiuk saimarpa, okarlunelo:

Ahãk, ernerma tippinga nãternaub tippingatunipok, Nalekab ãkiktangatun-idlune.

28 Gudib killaub missuksoanginnik, nunablo orksuanik kakkõjeksenniglo Weininniglo unnuktovaksoarnik tunnitsivigilitit.

29 Innukattigeksuit kivgartoreksarivãtit, innuillo ittigangnut pamaktuksauvut. Attanniolerit kattangutingnut, anãnavillo kittorngangita pamavigijeksarivãtit. Illingnik okautekaluktut okauserlugviojomãrput, illingniglo saimarsaijut saimarviojomãrput.

30 Isaakible okautsinne saimanartut Jakomut nãngmagit, Jakolo atãtaminit Isaangmit annikammertillugo, tava angajoa Esau omajoksiorvingminit tikkipok.

31 Tamnatauk nerkiksamik ãkiksoivok, ãtsilarmelo tamattominga atãtaminut, okautivalo: Atãtaga, makkilaurit nerrilutillo ernerpit pilauktanganit, tarningnut saimartaukovlunga.

32 Tagva atãtanget Isaakib kiova: Kinauvit? Okarpok: Esauovunga ernerikãrtet.

33 Tagva Isaak angijoksoarmik kvaksarpok, okarlunelo: Kina? Omajoksiorte kaitsilauktok uvamnut naneka? Taipsoma kaitanginnit tamainit nerrilaukpunga tikkerkãrtinnæk, saimalaukparalo. Taipsomalo saimartauninga sokkosijuipok.

34 Esauble atãtame okausingit tamakkoa tussaramigit, nipliavok angijomik, angijoksoarmiglo kiksartitauvlune; atãtaminullo okarpok: Atãtãk, uvangatauk saimartaulangatõk illingnut.

35 Okarporle: Nukket pingitsertorlune kailaukpok, saimanartorlo pẽjarpa illingnit.

36 Tagva okarpok: Tukkelingmik attekarpok Jakomik, maggoertorlune manna uiverilaungmanga. Erniangokārnera pējarlaukpa uvamnit; ahāglo, manna saimanartomiktauk uvamnit pējaivok. Okarlunelo: Kikkitakangilatit saimanartomik pijeksamnik?

37 Isaakib kiova okautilālo: Attanningortilaukpara illingnut, kattangutingillo tamaita kivgangortilaukpakka tapsomunga, kakkōjeksenniglo Weinemiglo piksakartilaukpara: Kannok tagva ernik pinniartuksauvīk illingnut?

38 Esau atātaminut okarpok: Atātāk, saimanartomik attauseīnarmik pekarkit? Atātāk, uvangatauk saimartaulangatōk illingnut; nipliadlalerporlo keasivlunelo.

39 Tagva atātanget Isaakib kiova, oka rlune Ahāk iglokaromārpotit ajoksarnangitomik nuname, killaublo missuksoanginnik pānget pijunnik ajoksaromāngilatit.

40 Sakkutit attorlugit nerkiksarsioremārpotit, nukkello kivgartoreksarivet. Pijomārtomelo igvittauk attanniojomārpotit, tamna nalegungnērlugo.

41 Esaublo Jako omigilerpa, saimanartok atātanganit pigijanga pitjutigællugo; omættimikullo okarpok: Killamik nelliutsomārpok atātama kiksarutiksanganik, nukkara Jako tokkotsomagapko.

42 Rebekkale ernerme angajukliub Esaub okausinginnik makkoninga okautsaugame; tilliklerlune ernine nukkardlek Jako kaikova, okautilālo: Ahāk, angajuvit Esaub sillugvigivātit tokkotsomavlutit.

43 Mannalo nippiga tussaruk ernik: Opallungēlerit kemmālutillo ovanget annimnut Labanemut Haranemētomut.

44 Taipsomanelo erkovagit angajuvit ningarosungninga illingnut sorĕrkārtinnago.

45 Ningaumaviojungnĕrkārtinnæk tapsomunga, puigorkārtinnagolo pinniarvionerminik illingnut; taimaipet tillikleromārpunga, taikanget aijaukovlutit. Sōg tamaptingnik attautsekut aksartaujariakarkik?

46 Rebekkablo Isaak okautiva: Hetib panningita najortanginne innōsera arriulerpara. Jakoblo Hetib panningita illanget, nunakattigēt tamanētut panningittitun-ītut, nullianikpago; innōsera suksarivigo?

KAPITEL XXVIII.

Jakob tækkotitauninganik killaub majorarvinganik ingeranermine.

1 Taimaitomik Isaakib ernine Jako kaikolugolo saimarpa, perkolugolo okautiva: Nullianingniarnæk Kanaanib panninginnit.

2 Opallungailerille ingeralerit Mesopotamiamut Betuelib, anānavit atātanget iglunganut, taikanelo nullianilerit Labanib anānavit anninget panninginnit.

3 Gudible ajugakangitotōjub saimarlitit, kinguvāksaliortilutillo unnuksivalliatilutillo illingnit nunakattigēksuit unnuktovaksuit pikovlugit.

4 Abrahablo saimarvioninganik igvit kinguvaksettillo illagilugit tunnitsivigilitit, nuna tækkorngartauvigijet, Gudiblo tunnijanga Abrahamut perkutautiliuk illingnut.

5 Taimak Isaakib Jako aulartilugo ingerakova Mesepotamiamut, Labanemub Betuelib erning-

anut Siriame, tapsomalo Esaublo anānakita Rebekkab anninganut.

6 Esaule manna tukkisilerame Isaakib Jako saimalaungmago aulartilugolo Mesepotomiamut taikane nullianikovlugo, saimaramiuglo innerterlugo okautingmago: Nullianingniarnæk Kanaanib panninginnit;

7 Jakoblo atātane anānanelo nalengmagik, aularamelo Mesopotamiamut.

8 Tukkisileramelo atātame Isaakib Kanaanib panningit idluaringimagit.

9 Ismaēlemut aivok nullianiklunelo Mahalatemik Ismaēlib Abrahab erninget panninganik, Nabajotib najanganik nauk pannervgakarlune.

10 Jakole aularpok Bersabamit, ingeralunelo Haranemut.

11 Inniksamullo tikkiname sinniktarpok tagvane, sekkinek nippimmalermet. Ujaramiglo tagvanētomik tigusivok, illijilunelo akkitigilugo, tagvanelo innangalerpok sinnigomamut.

12 Sinnektomavorlo, ahāk, majorarvik nappartitaujok nuname, issualo aktoajok killangmut tækkova, ahāglo, Gudib Engelingita tamedsa majorarvigivæt, akkarvigilālo.

13 Nalegarlo tamedsa kāngane nængerpok okarlunelo: Uvanga Nalegauvlunga, atātavit Abrahab Isaakiblo Gudigivānga; nuna innangavigijet tamedsa tunnijomavara illingnut kinguvāksarnullo.

14 Kinguvāksettillo nunab sanningittitut unnuktigijomārput, siamartitaujomārpullo paunga, taunungalo, avungalo, aungalo; illikkullo kinguvāksarnullo kinguvarēt nunamētut illunamassiatik saimartaujomārput.

15 Ahãglo, uvanga illagivagit sapputijomavagillo namut ingeramangarpillonĕt, ama uttertitsomavagillo nunamut mattomunga. Allarniatsenginapkit pinniarkãrtinnanga okautigijamnik tamainik.

16 Jakole sinningminit tuppalerame okarpok: Nalegak tamanĕpok illa; uvangalo tamanna kaujilaungitara.

17 Koksesuklunelo okarpok: Kannok ivsornaitoksõvok nuna tamedsa! Gudib iglunga ovanepok illa, tãmanelo killaub upkuanga-ĩpok.

18 Jakoblo uvlararsõtillugo makkilune ujarak akkitigilauktane tiguva nellunaikutangortilugolo illiva, orksumiglo koveriva.

19 Nunalo tamedsa Bethelemik taiva, mattoma sivornganele iglugaseit taipkoa Lusemik attekalaukput.

20 Jakolo omamut illungertortomut angerpok, okarlunelo: Gudib illagikpanga, apkomelo ingeranimne sapputikpanga, nerkiksamiglo annorãniglo tunnitsivigikpanga,

21 Kannoĕnangalo atãtamnut uttertippanga, tagva Nalegak Gudigijomavara.

22 Ujaraglo tamedsa ãkilauktara nellunaikuteksaukovlugo, Gudib iglunganut illingatitsomavara tamattomane, tunnijarnillo tamainit uvamnut tellimaujunginnik tunnitsivigijomavagit.

KAPITEL XXIX.

Jakob nullianingninganik kivgartorninganiglo.

JAKO tava pissulerdlune nunamut taunanĕtomut ingeravok.

2 Taikungalo tikkilune nuna kemmergoleramiuk, ahãk immektarvik nãternamẽtok tækkova, ahãglo, sauket kattimmajut pingasuit illumavæt, immektarvingme tapsomane sauket kattimmajut immertitauvangmetta, ujaralublo immektarviub pãnga mattomava.

3 Saukello kattimmajut immertipakpæt tagvane, ujarãluglo immektarviub pãnganit aksakardlugo sauket immertipeit, kingornganelo ujarãluk immektarviub pãnganut, innigilauktanganut illivæt.

4 Jakoblo okautiveit: Nægliktakka kattangutikka, nane nunakarkise? Kiovæt: Haraneme nunakarpogut.

5 Okautiveit: Labane Nahorib erninga illitarivissiuk? Kiovæt: Illitarigalloarpavut.

6 Okarpok: Innõtsiaralloarka? Kiovæt: Innotsiarpok, ahaglo, tagga Rahel taipsoma panninga aggerpok sauket illagivlugit.

7 Okarivok: Uvloklingimet sulle, nergjutekottisse angerartilugit nelliutingilak manna, sauket immertissigik, aularkattigilugillo nerritissigik.

8 Kiovæt: Sapperpogut nergjutit kattimmajut illunamassiatik kattititaukãrtinnagit, ujarãluglo aksariakaraptigo immektarviub pãnganit, saukello taimak immertilugit.

9 Sulle okarkattigẽktillugit, Rahel atãtame saugangit tagvungartilugit tikkilerpok, sauket mianerivakkamigit.

10 Jakoble Rahel anãname anninget Labanib panninga, anãnamelo anninget Labanib saugangit tækkogamigit, ujaraluk immektarviub pãnganit aksarijartorpa, anãnamelo anninget Labanib saugangit immertipeit.

11 Rahelelo kunnikpa keadlarlunelo.

12 Okautivalo, atãtanget kattangutigingmago; Rebekkablo erneringmago. Tagva akpangerlune angerarpok atãtane kaujitilugo tamattominga.

13 Labanible najarme erninganik Jakomik tussarame, akpangerlune pachrearsãrpa erkilugolo kunnikpa, ittertipalo iglominut. Tagva tamakkoninga tamainik unipkarpok Labanemut.

14 Labanible okautiva: Taimaimet saunerivarma uvinigilarmalo. Takkerlo attausek nãlugo tapsomanẽlaungmet,

15 Labanib Jako okautiva: Nauk kattangutiãrsõgavit uvamnut, akkekangitomik kiogartortuksauvit uvamnut? Okalaurit, sumik akkillertaujomavit uvamnut?

16 Labanele pannikarpok maggungnik, angajuklek Leamik attekarpok, nukkardlerlo Rahelemik attekarlune.

17 Leale kẽnatsiarilaungilak, Rahelele kẽnatsiariklune pinnarnarlaukpok.

18 Jakoble Rahel erdligilualerpa, okarporlo: Rahel pannīt nukkardlek pivlugo Jarinnik 7 nik kivgartoromavagit.

19 Labanib kiova: Idluarnersauvok tamna tunnigupko illingnut assingnit, uvamne erkovagit.

20 Taimaimet Jako kivgartorpok Jarrinnik 7 nik Rahel pivlugo. Jarille tapkoa sivituningit uvloktitut sivikitigilaukput tapsomunga, taimak angitigijomik nægligigamiuk.

21 Kingorngane Jakob Laban okautiva: Nullieksara tunniuk uvamnut nelliutingmet manna.

22 Labanib tagva innukattinne tamaita kaikoveit ingminut, nerrimareksennik ãkiksoilune nulliarẽlitainartuk pivlugik.

23 Unnungmelle pannine Lea kaikolugo, tapsomunga ittertipa, tapsomalo innangakattigiva.

24 Labaniblo panniminut Leamut kivgane Silpa tunniva kivgarikovlugo.

25 Uvlangolermelle, ahăk Lea tækkova, taimaitomik Labanemut okarpok: Sõg taimailiorvigivinga? Kivgartorlaungilagit Rahel pivlugo? Sõg uivĕridlarkinga?

26 Labanib okautiva: Illusekangilagut nunaptingne nukkardlek tunnikărlugo angajuklermit.

27 Wocheme tamattomane, tamna aiparigungne, aipangatauk tunnijomavara illingnut, sullelo Jarinnik 7 nik kivgartorkovagit uvamnut taimna pivlugo.

28 Jakob taimailiorlunelo Wocheme tamattomane aipariva. Tagva Labanib pannine Rahel tunniva tapsomunga nulliangokovlugo.

29 Kivganelo Bilha tunniva panniminut Rahelemut kivgarikovlugo.

30 Jakob Rahel innangakattigivatauk, Rahele næglinersariva Leamit, Labanelo kivgartorpa sulle Jarit 7 it năvlugit.

31 Nalekable Leab kammagijaungininga tækkogamiuk, tamna kittorngakartipa, Rahelelo kittorngisuitilugo.

32 Lealo singailerame, ernermik ernivok, tamna Rubenemik atserarpa, okarlunelo: Nalekab ajulernera tækkunărlaungmago, uingma nægligilarpănga.

33 Ama singailerivok, ernermiglo ernivok, okarlunelo: Nalekab kammagijaunginera tussalauramiuk, tapsomingatauk tunnitsivigilaukpănga, Simeonelo atserarpa.

34 Ama singailerivok, ernermiglo ernivok, okarlunelo: uingma ama erdligijomãrivãnga manna, ernernik pingassunik ernilaurama tapsomunga. Taimaitomik Levimik atserarpa.

35 Sittamangenik singailerivok, ernermiglo ernivok, okarlunelo: Manna Nalegak kujagijomavara. Taimaitomik Judamik atserarpa. Mannale ernijungnĕrpok tava.

KAPITEL XXX.

Jakob kittorngangingnik akluininganiglo.

Rahel tukkissigame attautsemiglonet kittorngakanginame Jakomut, angajune sinnaungajutigiva, Jakomullo okarpok: Kittorngakartilaunga, taimailiungikuvit tokkolarpunga.

2 Jakoble Rahel ningarvigiva, okarlunelo: Uvanga Gudeutsengilangale, timingnik singaikojijomangitok.

3 Tapsomale okautiva: Ahãk tagga Bilha kivgara, tamna innangakattigileruk, sãmne ernikovlugo, uvangalo tapsomuna kittorngakartilaukovlunga.

4 Tagvalo kivgaminik Bilhamik tunnitsivigiva nulliarikovlugo. Jakoblo innangakattigiva.

5 Bilhale singailerpok, ernermiglo ernivok Jakomut.

6 Rahel okarpok: Gudib illinganera ãkiksorpa, nippigalo tussarpa, ernermiglo tunnitsivigivãnga. Taimaitomik Danemik atserarpa.

7 Bilhale Rahelib kivganga ama singailerivok, ernerublo aipanganik ernivok Jakomut.

8 Rahel okarporle: Gubib illinganera ablat-

sautipa manna angajuga pivlugo, anginersamiglo omanget pijomārpunga; taimnale Naftalimik atserarpa.

9 Leable tukkisigame ernijungnainerminik, kivgane Silpa perkolugo tunniva Jakomut, nulliarikovlugo.

10 Silpale Leab kivganga ernermik ernivok Jakomut.

11 Lealo okarpok: Unnuksivalliavut, Gademiglo atserarpa.

12 Kingorngagut Silpa Leab kivganga ernerub aipanganik ernivok Jakomut.

13 Leale okarpok: Pillorikpunga, pilloriktitaujomik okautaujomārama panninnut. Tamnalo Assermik atserarpa.

14 Kakkojekset kattitauviet nelliuningane Ruben perorsēvingmut ailerpok, Dudaimit naipipeit tagvane, neksarlugillo angerautiveit anānaminut Leamut. Rahel okarporle Leamut: Ernerpit Dudaimekottingita illanginnik pekarlangatōk.

15 Tapsoma kiova: Namaksitsengilatīt, nauk uiga pējarangne uvamnit, ernerma Dudaimekottinginnik tigusijomavittauk? Rahelib kiova: Atte unnuame tamattomane aipariuk, ernerpit Dudaimekottingit pivlugit.

16 Jako unnulertillugo nāternamit angeralermet, Leab pachreartorpa, okarlune: Unnuame tamattomane sinnikattigilarparma pissiarilaurapkit ernerma Dudaimekottinginnut. Unnuame tamattomane sinnikattigiva tava.

17 Gudible Lea tussarpa, tamnalo singailerpok, Jakomullo ernerme tellimanget erniariva.

18 Okarlunelo: Gudib namaksitipānga, kiv-

gara tunnilaurapko uimnut, Isascharemiglo atserarpa.

19 Lea ama singailerivok Jakomullo ernerme pingasujoet erniariva.

20 Okarlunelo: Gudib namaktomik issumagivãnga, uingma manna ama aiparijormãgivãnga, ernikka pingasõjortut ernerigapkit tapsomunga. Sebulonemiglo tamna atserarpa.

21 Mattoma kingorngagut panningmik ernivok, tamna Dinamik atserarpa.

22 Nalekable Rahel tussarpa, issumagilãlo, kittorngakartipalo.

23 Tagva singailerpok, ernermiglo ernivok, okarlunelo: Gudib kangusungnera pẽjarpa uvamnit.

24 Josefemiglo atserarpa, okarlunelo: Nalekab tunnitsivigilingatõk sulle ernerub aipanganik.

25 Rahelib Josefe erniaringmago, Jakob Laban okautiva: Aularlangatõk ingeralungalo innulervivinimnut nunamnullo.

26 Nulliakka kittorngakkalo neksarlaulakka tapkoa pivlugit kivgartorlaurapkit, ingerakovlunga; kivgartonera pinnialauktara illingnut kaujimagangne.

27 Labanib okautiva: Ijikpit sãngængne saimarnekalerlangatõk; tukkisigama Nalekab saimarsaininganik pivlutit.

28 Nangminek okautilaungminga, sumik akkiksamik tunnijijuksaumangarma illingnut.

29 Okautivale: Kaujimavotit kivgartorlaungnimnik illingnut, nergjutekõttivillo unnurninginnik pairsinimnetunnik.

30 Tikkerkãrtinnanga ikkitunnik perkutteka-

lauktotit, mannale unnuksivallidlarput, Nalekablo ajungitullivigilaukpãtit pinniarnimnut. Mannale igluga nangminera kakkugo issumagijeksarigivigo?

31 Okautivale: Sumigle tunnijijuksauvîk illingnut? Jakob okautiva: Sumiglonêt aglæt tunnijijuksaungilatit uvamnut, okautsikkale illingnut malliklugit pinniarvigijomagumga kissiane, saugakottitit ama mianerilugit pairijomavakka.

32 Uvlome saugakottikut illunaitigut pissugomavunga, saukello illunaita millaktet, merkoggillo sunatuinarnik, saugarsuillo kernertet illunaita, tuktungajullo merkoggit sunatuinarnik millaktello ingmigolititsomavakka. Piarakaromãrpelle millaktennik merkolingniglo sunatuinarnik, tapkoa akkillertaujutigijomavakka.

33 Tagvale idluarnera pijomãrtome nellonarungnêromãrpok, akkillertauviksara illingnut nelliutikpet; imaitsomãrporle millaktaungitut, merkokangitullo sunatuinarnik, kernertaungitullo saugãrsuit tuktungajullo akkorngænne naipitaukpetta, taimaitut tigliktaujuttitun-îput uvamne.

34 Labanib okautiva: Atte taimailerle, sorlo okaravit.

35 Uvlormelo taipsomane tuktungajut angusalluit millaktet, merkoggillo sunatuinarnik, arnangillo millaktet merkoggillo sunatuinarnik, merkunginnelo kêtamiglonêt kachortakartut, kernertello tamaita saugãrsuit akkorngænne ingmigoliveit, pairijaukolaitalo kittorngaminut.

36 Uvlunniglo pingasunnik ingeratilugit ungasiktipeit Jakomit. Taimagle Jakob Labanib

nergjutekottingit kattimmajut aulalaungitullo pairiveit.

37 Jakoble napartut Pappelit, Hasselillo, Kastanienlo akkerungita nachojut illangit tiguveit, amerangita illanga pĕrlugo, illangalo pĕrnago, topkonane kachortak tittartut tækkuksaukovlugo.

38 Akkerkut sennajanne tapkoa nergjutit immekattarvinginnut illiveit, tapkonunga aijariakarmetta immerkovlugit, singaititaukovlugillo, tapkoa immiksamĕtut tækkolugit.

39 Taimak akkerkut sennammajut tapkoa sănginne singaititaulermetta kittorngakalaukput millaktennik, sunatuinarniglo merkolingnik.

40 Jakob saugărsuit avitipeit tagva, avisimmajullo millaktennut merkokartunullo sunatuinarnik Labanib nergjutekottinginnut kattimmajunnut pitipeit; nangminiksaminiglo kattititsivlune, tapkoa katterkasiutingileit Labanib kattimmajokottinginnut.

41 Sanginerselle nulliarĕgarangetta akkerkut sennammajut taipkoa immekattarvinginnut illiveit, nergjutit kattimmajut sănginne, tagvane singaititaulerkovlugit.

42 Sangĕnerset nulliarĕgarangetta illingileit. Taimaimet sangĕnerset Labanib perkutigiveit, sanginerselle Jakomut piksaulaukput.

43 Tamanna pitjutigællugo angut tamna perkutekalerpok angijoksoarmik; kivget angutit, arnello, saukello, Kamelillo, suitekŏktojullo unnuktoksuit perkutigilugit.

KAPITEL XXXI.

Jakob kittorngangitalo kemmäninginnik Labanemit.

LABANIBLO kittorngangita okausingit tussaumamaveit, okarlutik: Jakob atãtapta perkutingit tamaita ingminut pitilaukpeit, atãtaptalo perkutinginnut taimak akluititauvok.

2 Jakoblo Labanib kẽnanga tækkova; ahãglo, sorlo ikpeksatut ikpeksãnetullo taimaitsungnẽrlaukpok.

3 Nãlekablo Jako okautiva: Atãtavit nunanganut ingeralerit, illangnullo; illagijomavagit.

4 Tagvale Jakob tilliklerlune, Rahel Lealo nãternamut, nergjutekottiminut kattimmajunnut, kaikovak.

5 Okautivaglo: Atãtaptik kẽnanga tækkolugo mallugosukpunga uvamnut illingangimet sorlo ikpeksatut ikpeksãnetullo; atãtamale Gudinget illagilaukpãnga.

6 Kaujimmavotiglo pitsartunimnut tamainut atãtatik kivgartorlaurapko manna tikkidlugo.

7 Uivẽrilaukpãngalo, tellimaujortolivlugolo akkillertaujariara ablatsautipa; Gudible innertilaukpa asserortauniksamnik.

8 Okaleranget sunatuinarnik merkoggit akkillertaujutigijomãrpettit, tava nergjutit illunatik taimaitunnik kittorngakalaukput. Okalerangelle millaktet akkillertaujutigijomãrpettit, tava nergjutit illunatik taimaitunnik kittorngakalaukput.

9 Taimak Gudib atãtaptik perkutingit ikkiglijautipẽit, tunnilugillo uvamnut.

10 Nergjutillo nullianigvinget nelliutilaungmet arlorpunga, sinnektomalaukpungalo, ahãk.

angusalluit okileritjet millaktello, sunatuinarniglo merkoggit nulliariveit.

11 Gudiblo Engelinget okautivãnga sinnektomatillunga: Jako? Uvangalo kiovara: Mãnepunga.

12 Okautivãngalo: Uitalerit tækkolutello, angusalluit okileritjet, millaktello, sunatuinarniglo merkoggit nulliariveit; Labanible illiorningit illingnut tamaita tækkolaukpakka.

13 Gude taimna Betheleme, ujarak illimmajet mingoarlaurangne, tagvanelo angervigilauktet taimnauvunga. Manna parngnailerit aularlutillo nunamit omanget, ingeralerillo illavit nunangenut.

14 Tagva Rachelib Leablo kiovlugo okautivæk: Atãtamnuk iglungane, piksakarungnẽrlunnuk kingormgujijuksaujungnẽrpoguk.

15 Tækkorngartatut illiorvigivãtiguk, niorvgutigigamittiguk, akkillertauniksavullo nungulaukpeit.

16 Taimaitomik Gudib atãtavuk akluititsungnẽrpa, pingit tunningmagit uvaptingnut kittorngaptingnullo. Tamanna pivlugo Gudib okausingit tamaita illingnut nãletsiarlugit illiorit.

17 Tava Jako parngnailerpok, kittorngænne nulliængnelo Kamelinnut ingitipeit.

18 Nergjutekottinelo perkutinnelo tamaita, Mesopotamiame piksarsiogarilauktanne neksarpeit, utteromavlune Isaangmut atãtaminut Kanaanib nunanganut.

19 Labanible taipsomane assinelaukpok saugakottime merkungit sallijomavlugit. Raheliblo ‘ãtame arngoangit tiglikpeit.

20 Taimak Jakob Laban Sirienmiok terliarpa, kemmãnerminik okautinginamiuk.

21 Taimak kemmãvlune perkutinne tamaita neksarlugit aularpok, kõksoarlo ikkarpa, kakkamut Gileademut torarlune.

22 Uvlugle pingajuængne Labanib Jakob kemmãninganik okautsaulerpok.

23 Kattangutinnelo ingminut kaikoveit, illagivlugillo malligasuarpa, uvlunnik 7 nik ingeralauramele, kakkame Gileademe kannitanganut tikkipok.

24 Gudible Laban Sirienmiok sinnektomatillugo unnuame tikkipa, okautivlugolo: Udsertolerit, Jakomut okausiksakarkonnæk assinginnik, illannakarnartunnik kissẽnik.

25 Taimaidlune Labanib Jako anguva. Jakole tangmartillugo kakkame, Labanelo kattangutingillo tangmarivut kakkame Gileademe.

26 Tagva Labanib Jako okautiva: Sõg taimailiorvigivinga, taimak terliarlunga, pannĩkka aularutilugik, aksarnigaujutut saviksoarmut illingatidlugik?

27 Sõgle taimak angigutsivlutit kemmãlaukĩt, tigliktotun-ĩdlutit, okarviginangalo sumik, uvamnut kiksarnanga kannilartaukovlutit, imgerutsinniglo immiajoksoarniglo, Harfinniglo attorluta?

28 Kittorngakka pannĩkkalo kunniklugit perkungilarma? Ahãk, sillainermut taimailiorpotit.

29 Gudiblo ikkajorppanga pitsartunekaralloarpunga; atãtapsele Gudingeta ikpeksak okautivãnga: Udsertolerit, Jakomut okausiksakarkonnæk assinginnik illannakarnartunnik kissẽnik.

30 Aularomadlaravillo tussunermut atãtavit iglunganut; sõg arngoakottikka tiglilaukigit?

31 Jakob kiovlune Labane okautiva: Sivoravlunga issumakalaurama, pannĩngnik aksartaunĩarasugællunga.

32 Nellielle arngoakottingnik tiglingniktok, tamna tokkojuksauvok mãne kattangutipta tækkoænne. Perkutitit kennerasuarkit uvamne pilugillo. Jakole nellomarikpok taipkoa Rahelemut tigliktaungmetta.

33 Tagva Laban Jakob tuppinga, Leablo tuppinga, kivgãglo arnãk magguk tuppingæk ittervigiveit, nachvaranelo sumiglonẽt. Leablo tuppinganit annilune Rahelib tuppinganut itterpok.

34 Rahelible arngoet tigulugit illiveit Kamelit alliangita attãnut iksivautarivlugillo. Labanible tuppek illunãt tapsikãrpa nachvaranelo sumiglonẽt.

35 Tamnale atãtaminut okarpok: Angajokaga, ningarnæk, makkitsungnanginama sangne, arnet illusingittitut illingagama. Taimaitomik arngoet nachvatsengileit, nauk katsungaitomik kennerasuaralloarlune.

36 Jakob tava ningarlune Laban suangava, okautilãlo: Sumigle idluiluktomik ajortomiglonẽt pinnialaukĩk, taimak angitigijomik ningaumavigigamga?

37 Perkutikka tamaita tapsikãrlaurangne, perkutigijarnik sumik nachvarlaukit? Mattominga sakkijartitsilerit kattangutima kattangutivillo sãnginne, erkartortaukovlunnuk tapkonunga.

38 Jarinne 20 ginne tapkonane illingnelaukpunga, saugakottitit tuktungajokottitillo, kittorngisuilaungilet; nergjutekottivillo kattimmajut angusallungit nerrilaungilakka.

39 Omajoãlungnulle tokkotaumajut kailaung-

takka illingnut, akkillertaujariakalaungmetta ivamnut, igvit aggamnut akkillertaukogangne; ssumaginagit uvlotillugo unnuangotillugolonēt igliktaungmangætta.

40 Uvlotillugo kiængmut kēlilaukpunga, unnuangotillugolo keujarnermut sinnikattarlaungianga.

41 Taimaidlunga Jarrinne 20 ginne tapkonane kivgartorlaukpunga iglungne, Jarinne 14 nne pannikik pivlugik, pingasōjortunnelo nergutekottitit pivlugit, akkillertauneralo tellimauortolivlugo ablatsautilaukpet.

42 Atātama Gudinget, Abrahab Gudinget, Isaakiblo Gudinget illagingippanga; tava sumiglonēt neksarnanga aularkonajarparma. Gudible ajulernera pinniarneralo tækkunarmagik pitlarlaukpātit ikpeksak.

43 Labanib Jako kiova, okarlune: Pannīk ukkoa pannigivakka, kittorngello ukkoa kittorngarivakka, nergjutekottillo kattimmajut ukkoa nergjutekottigivakka, tækkojettillo tamaita perkutigivakka. Kannorle pannikka kittorngangillonēt tapkoa ernerijangit uvlome pinniarvigijeksarivigit?

44 Atte angerkattigēlauluk, uvanga igvillo, tamattomunga nellunaikutakarkovlunnuk pivlunga pivlutillo.

45 Tagva Jakob ujarak tigulugo nappartipa nellunaikutaukovlugo.

46 Kattangutinnelo okautiveit: Ujarkennik kattersititse. Ujarkenniglo tigusikattarlutik kattersivut attautsemut, kattisimmajullo tapkoa kānginne nerrikattigēlerput.

491738

47 Tamedsalo Labanib Jegasahadutamik atserarpa; Jakoble Gileademik atserarpa.

48 Laban okarpok: Kattisimmajut tapkoa nellunaikutauvut uvlome pivlunga pivlutillo, taimaitomik Gileademik atserartauvut;

49 Kammatsiarviksaularmiglo, okarame: Nalekab tamamnuk tækkunārlittiguk apsimmanialeramnuk.

50 Pannīkka idluiluktomik pinniarvigigungne, ubvalo panningma assigingnik nullianikuvit. Innuk attauserlonēt illagingilavuk mãne; alıãgle, Gude kaujimmajotõvok uvaptingnik.

51 Labaniblo Jako ama okautigiva: Ahak, tagga kattisimmajut, taggalo nellunaikutak nappartilauktara pivlunga pivlutillo.

52 Kattisimmajut tapkoa nellunaikutangortiteksarivavut, nellunaikutarlo tamedsa nellunaikutangortiteksarivavut, kattisimmajut tapkoa nellunaikutarlo kãngertaukonnagit, uvamnut idluitullijomaguvit, illingnullo idluitulliviojomaguma.

53 Abrahab Gudinga, Nahoriblo Gudinga, atãtakitalo Gudingæk erkartuijotõvok pivlunnuk.

54 Jakoblo angervigiva atãtame Isaakib Gudinget sãngane. Jakolo tunnergutiksennik ikkoalavok kakkame tamattomane, kattangutinnelo nerrikoveit. Nerrijarēramiglo sinniktarput kakkame tamattomane.

55 Kaulermelle Labanib uvlarārsõtillugo makkiname, kittornganelo panningnelo kunnikpeit saimautilugillo; ingeralerdlunelo, nunaminut ama tikkinivok.

KAPITEL XXXII.

Jakob sivoraninganik tuksiarninganiglo.

JAKOLE aulalerivok; Gudiblo Engelingita pachrearpæt.

2 Tapkoalo tækkogamigit okarpok: Tapkoa Gudib kattimmajoksoakottigiveit, nunalo tamedsa Mahanaimik taiva.

3 Jakoble kivgame illangit sivunerminut tilliveit, angajuminut Esaumut, Seirib nunanganut Edomib erkãnētomut.

4 Perkoveillo okarlune: Imãgle okausekaritse angajokãmnut Esaumut: Kivgavit Jakob okautsaukovãtit: Akkunit manna tikkilugo assinēdlunga Labanemēlaukpunga,

5 Perkutekarpungalo tuktuvangnik, siutekõktojunniglo, saukenniglo, kivgakalarmalo angutinnik arnenniglo; tilliklerpungalo, igvit angajokãga tamattominga okautsaukovlutit ullapirsautekaromagama sãngne.

6 Tillijaujut Jakomut ama utteramik okautivæt: Angajungnut Esaumut tikkilauralloarpogut; tapsomalo tikkitsomavãtittauk, angutit 400 dit illagilugit.

7 Taimaimet Jako erksidlarlune sivõralualerpok, ingerakattinnelo innuit avitipeit, saukello tuktuvaillo, Kamelillo maggoililugit kattimmatipeit.

8 Okarlunelo: Esaub kattimmajut attautsĩt tikkippagit siamartilugillo, aipaingit tava kemmãjungnarniarput.

9 Jako ama okarivok: Atãtama Abrahab Gudinga, atãtamalo Isaakib Gudinga, Nalegara, okalauktotit uvamnut: Nunagijarnut illangnullo ingeralerit ajungitullivigijomavagit.

10 Uvanga pijuksaungiluarpunga nãpkiningnernik nertornarnerniglo tamainik, kivget taimak pinniarvigigangne; taipsomane kõk Jordan tamedsa ikkãrapko, ajaupiak una kissiet perkutigilaukpara, mannale kattimmajunguik maggoinnik pekarpunga.

11 Piulilaungminga angajuma agganginnit, Esaub agganginnit, sivõragigapko, tikkerkonnago uvanga tokkolunga, arnello, kittorngello illelliudlugit.

12 Okalauravit: Ajungitullivigijomavagit, kinguvãksettillo unnuksivalliatitsomavakka siorkettitut immarbiub siksangane, unnumut kittiksaujomãngilet illa.

13 Unnuamelo tamattomane tagvanẽpok, pilliutiksenniglo angajuminut Esaumut aijuksennik ãkiksoivok, najortaminit tigusilune.

14 Tuktungajunnik 200 nik angusallungillo 20 nik, saukennik 200 nik, angusallungillo 20 nik.

15 Kammelinniglo sarliennik 30 nik nochangit illelliudlugit, tuktuvangniglo 40 nik angusallungillo 10 nik, siutekõktojunniglo 20 nik nochangillo 10 nik.

16 Tapkoalo taimaita kivgame agganginnut pitipeit, kattimmajullo nellit ingmigolitedlugit, okautiveillo: Sivunipkut ingeranialeritse, kattimmajullo ingmigolingajut malliktigẽktuksaungilet attautsekut, kannitigẽgungnerlutigle kissiane.

17 Sivorlerpãgle perkova, okautilãlo: Anga-

juma Esaub pachrearvigikpattit, appersorpattillo: Kimut illingavit? Namungarniaromavillo? Aulatattillo tapkoa kia perkutigivagit?

18 Okartuksauvotit: Kivgavit Jakob ukkoa perkutigiveit, pilliutigilaitalo angajokãminut Esaumut, mallikpãtigullo.

19 Taimaktauk aipenga pingajuæglo, illunaitalo kattimmajunnik aulatsijut perkoveit, okautilaitalo: Sorlo okautilaurapse, taimak Esau okarvigissiuk naipilerupsiuk.

20 Okatsialeritsetauk: Ahãk kivgavit Jakob mallikpãtigut. Issumakarame, pilliutiksennut sivunamnĕtunnut saimartitsomavara, kingorngagullo tækkojomavara, tagva illellioromãrpallukpãnga.

21 Taimaitomik pilliutikset sivorleriveit unnuamele tamattomane kattimmajokottinne illagiveit.

22 Unnuangotillugolo sulle makkilerpok, nulliængnelo, kivgæglo arnæk magguk kittorngannelo 11 õjut illagiveit aikattigilaitalo Jabokib ikkartorvianut.

23 Tessiorlugillo kõb akkianut, najortinne tamaita ikkãrtipeit.

24 Nangminerle innotõlerpok. Tagvane angutib pava uvlogatãlerlugo.

25 Tapsomalo tækkogame salagilugo ajornarmet, sibvianga aktorpa, pãnermut ominga sibvianga uniortitauvok aglæt inniminit.

26 Tapsomalo okautiva: Aularlanga uvlogatãlermet. Kiovale: Allarniængilagit saimartaukãrnanga illingnut.

27 Okautiva: Kinauvit? Kiova: Jakõvunga.

28 Okautiva: Mannamit Jakomik attekar-

ungnĕrlutit Israelemik attekarkovagit. Gudemullo innungmullo pānilauravit sālakarlutillo.

29 Jakoblo apperiva, okarlunelo: Okautilaungminga kinaumangarpit? Okautivale: Sōg apperivinga kannok attekarmangarma? Tagvanelo saimauserpa.

30 Jakoblo nuna tamedsa atserarpa Pnielemik, okarlune: Gudib kĕnanga tækkolaurapko, tarniga nekoksijaumarikpok tava.

31 Pnielemillo aularame, sekkinek nuilertok tækkova, sibvĕtolerlunelo pissukpok.

32 Taimaitomik Israĕlib kittorngangita, uvlok tamanna tikkilugo, sibviab nukkingit nerrivangileit, Jakob sibvianga taimak aktortaulaungmet.

KAPITEL XXXIII.

Jakob Esaublo saimartigĕngnigingnik ingmingnut.

Jakob uidlune angajune Esau tikkitok angutit 400 dit illagilugit tækkova; kittorngannelo Leamut Rahelemullo kivgængnullo tamangnut ingmigolitilugit pitipeit.

2 Kivgæglo arnæk kittorngængne illagilugit sivorliokoveit, Lealo kittorngane illagilugit mallikoveit. Rahelelo kingorliotilugo mallikova Josefe aiparællugo.

3 Tapkoa tamaita sivorleriveit, tækkogamiuglo 7 torlune okkungalerpok nunamut angajune tikkerkārtinnago.

4 Esauble akpangervigiva sādlugolo erkipa kunniklālo; tamarmiglo kugviolerpuk.

5 Uidlune arnet kittorngangillo tækkogamigit, okarpok: Ingerakattitit tapkoa kikut? Jakob

kiova: Kittorngauvut, Gudib tunnijangit kivgarnut.

6 Arnæk kivgæk kittorngangitalo tikkivigivæt, okkungajutigilãla.

7 Leablo kittorngangitalo tikkivigivæt, okkungajutigilãlo. Mattoma kingorngane Josefib Raheliblo tikkivigivæktauk, okkungajutigilãlo.

8 Okarporlo: Pachreartikkale kattimmajut ipkoa suksarivigit? Kiova: Angajokaga saimartitaukovlugo uvamnut.

9 Esaub okautiva: Ajorsangilanga sumik, nukkãk perkutitit illingnẽlit.

10 Jakob kiova: Aukagle, saimartiteksauguma sãngne, pilliutikka pilaungmigit aggamnit; kẽnet tækkogapko Gudib kẽnanga erkarpara, taimaitomik namagilugit pikit uvamnit.

11 Pitsiarnermut kailauktamnik illingnut tigusilaurit uvamnit; Gudib tamakkoninga pillilaungmanga, uvangalo ajorsanginama perkutinnik. Taimagle kajungertitaukattarame angervigilugo, tamakkoa perkutiminut illautipeit.

12 Okarporlo: Aularta ingeralutalo illagijomavapse.

13 Jakoble okautiva: Angajokãk, tækkovotit sorrusiärsungnik najortekarama, nergjutekottinniglo, sarlienniglo, tapkoa uvlorme attautseïnarme sukkaijungnẽrlutik pissuktuksaugunik merngortoluarnermut illunatik tokkoniarajarput.

14 Angajokãk, kivgavit sivorngane ingeralaurit. Sukkailunga kingunikkut piniarpunga, nergjutekottit sorrusiärsuillo pissugungnarningit malliklugit, tikkerkãrtinnanga Sciremut angajokãmnut.

15 Esaub okautiva: Tagvale ingerakattima il-

langit illingnekojomavakka. Kiovale: Pijariakangilarle, saimartiteksaugumale angajokãma sãngane namaksivunga tava.

16 Taimaitomik uvlorme taipsomane Esau aularlune, ama ingeralerivok apkut Sciremut torartok attorlugo.

17 Jakolo Suchotemut pivok, iglulliorlunelo nangminiksaminik, nergjutekottimelo inniksanginnik sennavlune; taimaitomik nuna tamedsa Suchotemik taijauvok.

18 Mattoma kingorngane Jako Salemib, Sichemib iglugaseksoangita erkãnut Kanaanib nunanganetomut pivok, (tikkijarĕrame Mesopotamiamit,) iglugaseksuillo sãnginne tangmarlune.

19 Tagvanelo perorseviksamik pissilerpok Sichemib atãtanget, Hemorib kittorngangínnit, kĕnaujennut 100 dinnut akkillerlugo, tagvanelo tangmalerpok.

20 Tagvanelo Altaremik sennavok, Israeliblo Gudinget ajugakangitub attinga nipliavigiva.

KAPITEL XXXIV.

Jakob kittorngangita idluitulliarninginnik.

Dinale Leab panninga, erniarilauktanga Jakomut, assinuarmet, nunakattigĕt panningit tækkojartoromavlugit.

2 Hemorib erninget Sichemib, Heviterit illangeta, nunakattiget attanningeta tamna tækkogamiuk, tiguva, innangakattigilugolo uigasungninga asserorpa.

3 Uigasuglo tamna erdligilugo ungagiva, okausekarlunelo illannakarnartunnik tapsomunga.

4 Sichemelo atãtaminut Hemoremut okarpok: Uigasuk tamna nullieksaule uvamnut.

5 Jakolo tussaumalerpok panningme Dinab asserortauminganik, erningit nãternametillugit nergjutekottinne kattimãjunne. Jakolo okausekalaungilak taipkoa tikkerkãrtinnagit.

6 Hemorible Sichemib atãtanga Jakomut ailerpok okarkattigijomavlugo.

7 Tamattomanele Jakob erningit nãternamit angerarput. Pijokalauktomiglo tussaramik angutit sinnaungajutigivæt angijomik, ningaumajadlarlutiglo, taimna sillainartoksoarmik Israëlemut pinniarmet, Jakoblo panninga innangakattigingmago; taimailiorkojomatsengimatsuk.

8 Tagva Hemorib okarkattigiveit okarlune: Ernerma Sichemib omættinget pannisse ungagidlarmago, tamna tunnissiuk taipsomunga nullieksaukovlugo.

9 Illannarëlaungmita, pannisse tunnissigik uvaptingnut, pannivullo pilerissigik uvaptingnit.

10 Nunakakattigelutalo. Nuna illunãt attoreksaukojomavavut illipsingnut; inniksallioritse, pinnasuarluselo, piksarsileritse issumapsingnut tamattomane.

11 Sichemiblo Jako erningillo okautiveit: Saimartitesaulangatõk sãpsingne, pijomajapsingnik tamainik tunnijijomavunga illipsingnut.

12 Illerasugase tunnergutinnik pilliutiksenniglo perkojititse uvamnut, sumiglonët pijomagupse tunnitsivigijomavapse; Dinale tunnissiuktõk uvamnut nullieksaukovlugo.

13 Jakob erningitale Sichem atãtangalo Hemor terliarasuaromavlugik najangmik Dinab asserortauninga pitjutigællugo kiovakit,

14 Okautilugiglo: Taimak sapperpogut najavut angumut kippimmangitomut tunnilugo, tamedsa kangusutigijeksarigaptigo.

15 Kissianele pijomajaptingnik kippilugomangilagut uvaptitun illingajomagupse, angutillo najortapsingnētut tamaita kippijaukoguptigik.

16 Taimaipelle pannivut tunnijomavavut illipsingnut, pannisselo pijomavlugit, nunakakattigijomavapse innukattigijomavluselo.

17 Kippijaujomangikupsele, tava najavut neksarlugo aularomavogut.

18 Okautsit tapkoa Hemorib erningello idluariveit.

19 Innuosuktorlo una taimailiosalerpok Jakob panninga ungagigamiuk. Tamnalo erdliginersarivæt angutæt iglunganētunnit tamainit.

20 Hemorible erningello Sichemib iglugaseksuit ittertarvianut tikkinamik, iglugaseksuit innungit okarvigiveit, okarlutiglo:

21 Innuit taipkoa ullapirsautekarput akkunaptingne, nunakakattigilutalo pinnasuarkattigijomavātigut; nunablo angininga namatuinarpok taipkonunga, panningillo nulliarijomavavut, pannivullo tunnilugit taipkonunga.

22 Imāgle kissiane angervigijomavātigut, nunakakattigijomavlutalo, innukattigijomavātigullo, angutit akkunaptingnētut tamaita kippijaujomakpetta sorlo taipkoa kippimmangmetta.

23 Nergjutingit perkutingillo neksartangillo tamaita piksarijomārpavut, taimailioromavlutalo angervigiguptigik, nunakakattigijomārpavullo.

24 Tapkoalo illunatik iglugaseksuit ittertarviækut annijut ittertullo, Hemor erningalo Sichem nalekpakit, angutillo iglugaseksuit ittertarviækut annijut ittertullo illunaita kippijautipeit.

25 Uvluk pingajuængne ikkitik ãniajutigingmattigik, Jakob ernigik magguk, Simeon Levilo, Dinab annigik, tamarmik saviksoarmik tigusivuk, ningaumajadlarlutiglo iglugaseksoarnut aivuk, angutillo tamaita tokkopakit.

26 Hemorelotauk erningalo Sichem saviksub ippiktoksõninganut tokkopakik, najatiglo Dina Sichemib iglunganit neksarpæk aulartilugolo.

27 Tagvale Jakob erningita tokkotaumajut nellipsarpeit, iglugaseksoarmiullo perkutinginnik neksarput najanget asserormatsuk.

28 Saukello tuktuvaillo, siutekõktojullo, illunaitalo iglugaseksoarnẽtut nãternamẽtullo,

29 Perkutingillo kittorngangillo nulliangillo tamaita aulartipeit, sunatuinaillo iglunnẽtut tigulugit neksarpeit.

30 Jakolo Simeonemut Levimullo okarpok: Pijeksaungitoãlungmik uvamnut pinniarlaukpotik, tamanna pivlugo Kanaanemiut Feresiterillo nunakattigẽt tapkoa sãnginne mammaititauvunga manna, najortikkalo uvamnẽtut ikkitõvut. Taipkoale kattimmalerpetta unatadlarvigilunga salagijomãrpãnga. Tagva kittorngakka illagilugit nungutaujomãrpunga.

31 Tapkoale kiovæk: Ipkoa najavut anguniarpaktotut pinniarvigijeksarivatsuk?

KAPITEL XXXV.

Rahelib tokkoviksanganik ernisuktillugo.

Gudiblo Jako okautiva: Parngnailerit Bethelemullo ingeralerit, taikane nunakarkovagit, taikanelo Altaremik Gudemut sakkertingnut, taipso

mane kemmãgavit angajungnit Esaumit, sennakovagit.

2 Tagva Jakob illanne iglomiokattinnelo tamaita okautiveit: Arngoet Gudeungitut illipsingnētut pējarsigik, ivsornarniselo epkējarlugit annorāselo ablatsautilugit.

3 Parngnailerta ingeralutalo Bethelemut, taikane Altaremik Gudemut sennajomavlunga, tapsoma kappiasungnerma nelliuningane tussarlaungmanga, illagilaungmangalo ingeranerma apkotingane.

4 Tava arngoet Gudeungitut neksarlauktattik siumiutattiglo tunniveit tapsomunga, tapsomale itterselliorlune Eichib, (napartub) Sichemib kannitanganētub attānut illiveit.

5 Tagvangello aulalerput. Gudiblo innukattigēt iglugaseksoarne nunab tamattoma erkanētut erksitipeit, Jakokunnik mallikonnagit.

6 Jakoble tava Lus Kanaanib nunanganētok Bethelemik taijak tikkipa, ingerakattinne tamaita illagilugit.

7 Tagvanelo Altaremik sennavok, nunalo tamedsa El Bethelemik atserarpa, tagvano Gudib sakkervigingmago, taipsomane kemmãgame angajuminit.

8 Tagvane Debora Rebekkab pairijigilauktanga tokkovok, illuverpællo Bethelib kannitanganut Echib (napartub) attānut illilugo; tamnalo keanerub napartunga taivæt.

9 Gudiblo Jako ama sakkervigigiva, Mesopotamiamit tikkilaungmet saimauserpalo.

10 Okautilugolo: Jakomik attekarpotit, mannamille Jakomik attekarkojomērpagit; Israēlemigle attekarkovagit. Tamanna pivlugo Israēleik atserartauvok.

11 Gudiblo okautiva: Gudeõvlunga ajugakangitotõvunga. Unnuktunnik kinguvãksakarkovagit; nunakattigeksuit unnuktovaksuit illingnit pijomãrput, Koenigillo illingnit pijomãrput.

12 Nunalo tamedsa tunnilauktara Abrahamut Isaangmullo, tunnijomavara illingnut, kinguvãrnut tunnijomavara kingunerne.

13 Gudele kungmuarpok tagvanget, okausekarvigilauktaminit Jakomut.

14 Jakoble Gudib okausekarvigilauktangane tapsomunga innuksũmik ujaralingmik nappartitsilune sennavok, immiksarlo tunnergutigilugo mattominga koveriva, orksumiglo koveriva.

15 Jakoblo tamedsa Gudid okausekarvigilauktanga tapsomunga Bethlemik atserarpa.

16 Bethelemillo aularput, Efratele kaglilermatsuk, Rahel ernisulerpok.

17 Ernisuklunelo ãniadlalerpok. Angijoksoarmigle ãniadlarmet ernisuktillugo, ernisuksẽjub okautiva: Sivoraniarnæk ernek tamna pigilarmigangne.

18 Annernengerdlunele tokkojuksaulerame tamna Benonimik atserarpa, atãtangelle Benjaminemik atserarpa.

19 Tagvane Rahel tokkovok, illuvertaulaukporlo apkome Efratemut torartome, manna Bethlehemik atserartauvok.

20 Jakoblo illuvinget kãngane nellunaikutak nappartipa; tamedsa tagva Rahelib illuvinget nellunaikutanga uvlok tamanna tikkilugo.

21 Israẽlelo tagvanget aularpok, tangmarlunelo Ederib nuvugusinget ungatãne.

22 Israẽlele nuname taipsomane iglokarmet.

Rubenib itterlune Bilhamut atãtame pannervganganut, tamna innangakattigiva; pijokarnerlo tamedsa Israẽlib tussarpa. Jakole ernekalaukpok 12 nik.

23 Tapkoa Leab erneriveit: Ruben Jakomut erniangokãrtok, Simeonelo, Levilo, Judalo, Isascharelo, Sebulonelo.

24 Tapkoa Rahelib ernerivak: Josef, Benjaminelo.

25 Tapkoa Bilhab Rahelib kivganget ernerivak: Dan, Naftalilo.

26 Tapkoa Silpab Leab kivganget ernerivak: Gad, Asserlo. Tapkoa Jakob erneriveit, tapsomunga erniangomajut Mesopotamiame.

27 Jakoblo atãtane Isaak tikkipa Mamreme iglugaseksuit anginerpãnginne Hebronemik attelingne, tagvane Abraha Isaaglo tækkorngartatitun-ĩlaukpuk.

28 Isaaglo Jarekalaukpok 180 nik.

29 Nukkekarungnẽrporlo innutokauvlunelo, innõnermik merngortorlunelo tokkovok, sivorliminullo illelliudsauvok. Ernikitalo Esaub Jakoblo illijartorpæk.

KAPITEL XXXVI.

Esaub kinguvangita attinginnik.

Tamedsa Esaub Edomemik attipsaggub kinguvãnginnik.

2 Esaub nulliariveit Kanaanib panninginnit, Ada, Elonib Hetiterib pannia, Ahalibamalo Anab pannia, Zibeonib Heviterib kattangutiãrsua.

3 Basmatelo Ismaëlib pannia Nebajotib najanga.

4 Adablo Esaumut erniariva Elifas. Basmatible Reguel erniariva.

5 Ahalibamab Jëus, Jaëlam, Koralo erniariveit. Tapkoa Esaub kittorngariveit, tapsomunga erniangomajut Kanaanib nunangane.

6 Esaublo nullianne, erninnelo panninnelo, iglomiokattinelo tamaita, perkutinnelo nergjutekottinnelo tamaita, pinnelo tamaita, piksarsiogarilauktanne Kanaanib nunangane kattipeit neksarlugillo, nunab tamattoma assianut ingeralune aularpok nukkaminit Jakomit.

7 Perkutingita unnurningit pivlugit nunakakattigëgungnanginamik, tækkorngartauvlutiglo tamattomane, nuna annikiluarmet nergjutekottingita unnurningit pivlugit.

8 Taimaitomik Esau Sëirib kakkangínne nunakalerpok. Esaulo Edomeõvok.

9 Tamedsale Esaub kinguvãngit, tapkonangelle Edomiterit Sëirib kakkanginnëtut pivut.

10 Imaitunniglo attekarput Esaub kittorngangit: Elifasemik, Adab Esaub nullianget erninganik, Reguelemiglo Basmatib Esaub nullianget erninganik.

11 Tapkoale Elifasib erneriveit: Teman, Omar, Zefo, Gaëtham, Kenaselo.

12 Timnalo Elifasib Esaub erninget pannervgariva, tapsoma Amalek erniariva omunga. Tamedsa Adab Esaub nullianget kittorngangit.

13 Tapkoale Reguelib kittorngariveit: Nahat, Sera, Samma, Missalo. Tamedsa Basmatib Esaub nullianget kittorngangit.

14 Tapkoale Ahalibamab Esaub nullianget

Anab panninget, Zibeoniblo kattangutiārsunget kittorngariveit, Esaumullo erniariveit: Jēus, Jaēlamelo, Koralo.

15 Tamedsa angajokait Esaub kittorngangita akkorngænne. Elifasib erniangokārtub Esaub erninginnit tapkoa kittorngariveit: Angajokāk Teman, angajokāk Omar, angajokāk Zefo, angajokāk Kenas.

16 Angajokāk Kora, angajokāk Gaētham, angajokāk Amalek. Tamedsa angajokait Elifasemit pijut Edomib nunangane. Adablo kittorngariveit.

17 Tapkoalo Reguelib Esaub erninget kittorngariveit: Angajokāk Nahat, angajokāk Sera, angajokāk Samma, angajokāk Missa. Tamedsa angajokait Reguelemit pijut Edomiterit nunangane, Basmatiblo Esaub nullianget kittorngariveit.

18 Tapkoa Ahalibamab Esaub nullianget kittorngariveit: Angajokāk Jēus, angajokāk Jaēlam, angajokāk Kora. Tamedsa angajokait Ahalibamamit, Anab panninganit, Esaublo nullianganit pijut.

19 Tapkoa Esaub kittorngariveit, tapkoalo angajokāngit. Tamna Edomeōvok.

20 Tapkoale Sēirib Horitib, nuname iglokartub kittorngariveit: Lotan, Sobal, Zibeon, Ana, Dison, Ezer, Disanlo.

21 Tapkoa Sēirib kittorngangita Horiterit angajokariveit Edomib nunangane.

22 Tapkoale Lotanib kittorngariveit: Hori, Hemanlo; Lotaniblo najanga attekalaukpok Timnamik.

23 Tapkoa Sobalib kittorngariveit: Alvan, Manahat, Ebal, Sefo, Onamelo.

24 Tapkoa Zibeonib kittorngarivak: Aja, Analo. Anablo tapsoma mulit (nergjutit nangmarpaktut) naipitainarpeit innukajuitome, atãtame Zibeonib siutekõktojokottinginnik mianersivlune.

25 Tapkoale Anab kittorngarivak: Dison, Ahalibamalo, Anab panninga.

26 Tapkoa Disonib kittorngariveit: Hemdan, Esban, Jetran, Jaranelo.

27 Tapkoa Ezerib kittorngariveit: Bilhan, Savan, Akanelo.

28 Tapkoa Disanib kittorngarivak: Uz, Aranelo.

29 Tapkoa Horiterit angajokariveit: Angajokãk Lotan, angajokãk Sobal, angajokãk Zibeon, angajokãk Ana.

30 Angajokãk Dison, Angajokak Ezer, angajokãk Disan. Tapkoa Horiterit angajokariveit, Sẽirib nunangane attanniotilaukput.

31 Attanniojulle attanniotilauktut Edomib nunangane, Israẽlib kittorngangit attanniojokakãrtinnagit.

32 Bela Beorib erninga attanniolaukpok Edomeme, iglugaseksoakottingillo Dinhabamik attekarput.

33 Belalo tokkungmet, tamna innangẽrlugo Jobab Serab erninga Bazramit attanniolerpok.

34 Jobab tokkungmet, tamna innangẽrlugo Husam Temaniterit nunanganit pijok attanniolerpok.

35 Husam tokkungmet, tamna innangẽrlugo Hadad Bedadib erninga attanniolerpok, tapsoma Midianiterit salagiveit Moabiterit nãternangane; iglugaseksoakottingille Avitemik attekarput.

36 Hadad tokkungmet. Samla Masrekemit pijok attanniotilerpok.

37 Samla tokkungmet, Saul Rehobotemit kõksoarmētomit pijok attanniolerpok.

38 Saul tokkungmet, tamna innangĕrlugo Baal Hanan, Achborib erninga attanniolerpok.

39 Baal Hanan Achborib erninga tokkungmet, tamna innangĕrlugo Hadar attanniolerpok, iglugaseksoakottingillo Pagumik attekarput, nulliangalo Matredib Mesahabib panninget pannia Mehetabeelemik attekarpok.

40 Taimak angajokait Esaumit pijut attekarput, kinguvarĕningillo, nunangillo, attingillo illautilugit. Angajokãk Timna, angajokãk Alva, angajokãk Jethet.

41 Angajokãk Ahalibama, angajokãk Ela, angajokãk Pinon.

42 Angajokãk Kenas, angajokãk Teman, angajokãk Mibzar.

43 Angajokãk Magdiel, angajokãk Iram. Tapkoa angajokauvut Edomeme sorlo nunakarlutik nunamingne kingormgutijamingne. Esaulo Edomiterit atãtagivæt.

KAPITEL XXXVII.

Josefe kennugivlugo kattangutingita niorvgutigivæt.

Jakole nuname taipsomane atãtame tækkorngartauvigilauktangane nunakarpok, tamedsa Kanaanib nunanga.

2 Tamakkoalo Jakob kinguvãngit: Josefib Jarekardlune 17 nik nergjutekottit mianeriveit kattangutinne illagilugit, innuosuktõvlunelo atã-

tame nulliakita Bilhab Silpablo kittorngangit illagiveit, taipkoale uivētoksõningit tussaumalerunigit okautigitsainarpeit atãtangenut.

3 Israẽlible Josef erdliginerpãriva kittorngaminit tamainit, innutokaunermine ernertarigamiuk, taksepatãmiglo annorakartipa.

4 Oma kattangutingille mallugosuleramik erdligijaunerpãngoninganik atãtamingnut kattangutinginnit tamainit; tagva kennugivæt illannakarnartomiglo okausiksakangilet tapsomunga.

5 Taimaktauk Josefib sinnektomanekalaukãrdlune, tamattominga kattangutinne unipkarvigiveit; tamanna pitjutigilugo kennugivalliavæt.

6 Imãk unipkarvigingmagit: Nægliktakka, sinnektomagilauktamnik tussalauritso.

7 Illagekluta perorsevingmekõrpogut, ivillo kakkõjeksaggit kippikõrpavut, kippijakkale ingmingnik makkilerput nængerlutiglo; kippijapselo illumavlugit, kippijakka okkungavigiveit.

8 Tagva kattangutingita okautivæt: Attannerijomãrpittigit? Igvillo nalegomãrpittigit. Sinnektomaninga okausingillo pivlugit kennugivalliavæt.

9 Josef ama aipanganik sinnektomalaukpok, tamedsatauk unipkautigiva kattangutiminut, okarlunelo: Okokse, ama aipanganik sinnektomalaukpunga; sekkerngub takkiblo uvloritsello 11 it okkungavigikõrpãnga.

10 Tamattominga atãtane kattangutinnelo unipkarvigingmagit, atãtanget suangavlugo okautiva: Sinnektomanek tamna sinnentomagijet kannok tukkelik? Uvanga anãnavillo kattangutivillo tuksiarijartorvigijeksarivãtit?

11 Kattangutinitalo kennugidlarpæt, atãtangelle okautsit tamakkoa omamiutariveit.

12 Tamattomane kattangutingit aularmetta, atãta mik nergjutekottingit mianerilugit Sichememe.

13 Israëlib Josef okautiva: Kattangutivit nergjutekottit mianeringileit Sichememe? Kait tillijomavagit taipkonunga. Okautivale: Tamanepunga.

14 Okautivalo: Ailerit nautsertorlutillo kattangutitit nergjutekottello kannok illingamangætta okariartorvigilungalo illiorninginnik. Tava tilliva Hebronib naksanganit Sichemut aikolugo.

15 Nãternamele sanguërmet, angutib naipipa, tapsoma apperiva, okarlune: Kina kennerpiuk?

16 Kiova: Kattangutikka kenneriarpakka; Nægliktara okautilaungminga nanëdlutik mianersingmangætta.

17 Angutib okautiva: Tagvanget aularsimmavut, okartut tussarapkit: Dotanemut ingerania-lerta. Tava Josefib kattangutinne malliklugillo Dotaneme naipipeit.

18 Tapkoale tækkogamitsuk ungasiktomëtillugo sulle, tikkilerkãrtinnago kannitangenut; tava issumakalerput tokkotsomavlugo,

19 Okarkattigëkpullo: Ahãk, sinnektomavaktok tamaungalerpok.

20 Atte kaileritse, tokkolavullo una, ittersãlungmullo egilavut, okautigilarlugolo, omajoãlungmut nerrijauvok; tagva tækkuksaujomãrput sinnektomaningita tukkingit.

21 Rubenib tamanna tussaramiuk, tapkoa agganginnit piulijomadlarpa, okarlunelo: Tokkoniaratigo.

22 Ruben okarivok tapkonunga: Aungmik kovisiniarase, ittersãlungmulle innukajuitomẽtomut egissiuk, aggapsingnulle pijauniarane. Tapkoa agganginille piulijomadlarpa, atãtanganut ama uttertitsomavlugo issumakarame.

23 Josefible kattangutinne tikkimagit, tapkoa annoraijarpæt annorãnga taksepatãk attortanga pẽrlugo.

24 Tiguvællo, egilugolo ittersãlungmut, ittersãlugle tamedsa immekalaungilak.

25 Tava ingilerput nerriniardlutik. Uileramigle Ismaẽliterit unnuktut Gileademit tikkitut tækkoveit. Tapkoa Kamẽlekarlutik nangmartunnik tauvlukutiksennik, mingoarutiksenniglo, Mirrhenniglo ingeralerput Egiptenmut.

26 Tagva Judab kattangutinne okautiveit: Sumik sullivita nukkavut tokkoleruptigo, aungalo angiarilugo?

27 Kaititse, niorvgutigilavut Ismaẽliterinnut, aggaptingnut pijaukonnago, tamna nukkarigaptigo uvinekakattigilugolo aukkakattigigaptigo. Tava nalekpæt.

28 Niuverniartillo Midianiterit tapkoa sennerkongmetta, ittersãlungmit amuvæt, niorvgutigilãlo Ismaẽliterinnit kẽnaujennik 20 nik akkekartilugo; tapkoale Egiptenmut ãpæt.

29 Rubenible ittersãluk tikkinamiuk, Josefelo naipinago; annorãne alliktorpa;

30 Kattangutinnelo tikkiniveit, okarlunelo: Innuosuktok taikanetsungnẽrmet namungarniarkik?

31 Tagva tuktungajut illanget angusallok tokkopæt, Josefib annoragilauktangalo tigulugo missukpæt aunganut.

32 Annorãglo taksepatãk tillikliutigivæt atãtamingnut okautsaukolãlo: Tamna nachvarpavut, nautsertoruk ernerpit annoragingmangago, annoragingimangagolonêt.

33 Taipsomale illitariva, okarlunelo: Tamedsa ernerma annoranga illa, omajoãlub nerrilaukpa, kêsuktoksõjub Josef alliktorlaukpa.

34 Jakoblo annorãnne alliktorpeit, sibvianelo pongmik attitipa, akkunillo ernine kiksarutigiva.

35 Erningita panningitalo illunatik mannigorasuarpæt, kissianele mannigortaujungnarane, okarpok: Kiksadlarlunga innosera nãlugo, illuvertaujomãrpunga ernera aiparilugo. Atãtangello keava.

36 Midianiterille Egiptenme niorvgutigivæt Potifaremut, Faraub pimaklertokotinganut sorsuktukset angajokãngenut.

KAPITEL XXXVIII.

Judab idluitullianinganik.

Nelliutome tamattomane Juda kattangutiminit aularpok, angumullo Odollamêtomut Hira attelingmut ailune.

2 Tagvanelo Judab Kanaanemiub anutib Suahmik attiggub pannia tækkova, ingminullo pitipa. Nulliaringmagolo,

3 Singailerpok, ernermiglo ernivok, tamna Germik atserarpa.

4 Ama singailerivorlo, ernermiglo ernivok, tamna Onanmik atserarpa.

5 Amalo ernermik ernivok, tamna Selamik

atserarpa; Kesibemelo nunakalaukpok, tamna erniangotillugo.

6 Judablo ernine angajuklek Ger nullieksamik tunnitsivigiva Thamar attelingmik.

7 Taimnale idluitoksõngmet Nalekab sãngane, taimaitomik Nalekab innojungnĕrtipa.

8 Tagva Judab Onan okautiva: Angajuvit nulliarilauktanganik illingnut pīt, nulliarilugolo, kinguvãksarsikovlutit angajungnut.

9 Onanible kaujimmagame, kinguvãksak nangminerijeksaringinamiuk, angajume nulliarilauktanga nulliariguniuk; tagva uvinekattiginago, nettimut koivok, asserorlugolo kinguvãksarsijomanane angajuminut.

10 Nalekable illiorniãloa idluigidlarpa, innojungnĕrtilãlotauk.

11 Tagvale Judab ukkoane Thamar okautiva: Uigarniolutit atãtavit iglunganĕlerit, ernera Sela innumariolerkãrtinnago. Issumakaramele: Tamnatauk tokkolarpallaivok angajugiktetut. Taimaitomik Thamar aularlune atãtame iglunganut ailerpok.

12 Uvlulle unnuktut nãngmetta Suab pannia Judab nullianga tokkovok. Judablo tamna keajungnĕramiuk, iglomiokattine Hira Odollamiok aiparilugo ailerpok Timnatemut saugakottime merkungit sallijomavlugit.

13 Tagvale okartokarpok Thamaremut: Aḥãk, sakkīt Timnatemut ailarpok, saugakottime merkungit sellijomavlugit.

14 Tagva annorãminik attorpaktaminik uigarnionermine pĕrsivok, ulliksoarlo attilugo ingminik ulliklune, ittertarviublo sillatãne apkosinerme Timnatemut illingajome ingilerpok; Sela tæl-

kogamiuk, nauk innumariolerdlune uiksaukõngimet tapsomunga.

15 Judable tamna tækkogamiuk anguniarpaktunnut illinganasugiva, kênane mattumago.

16 Apkomêdlune tagva aivigiva, nellogame, tamna ernernængme nulliarilaungmakko okautilugolo: Omæt, innangakattigilagit. Taipsoma kiova: Sumik tunnitsivigijomavinga innangakattigijomagamga?

17 Okautiva: Angusallomik nergjutekottimnit kattimmajunnit tillikleromavunga illingnut. Kiovale: Tagva sattoreksamik tunnitsiviginga.

18 Okautiva: Sumik sattoreksamik tunnitsiviojomavit uvamnut? Kiova: Ketterdlermingnik ungerutingniglo ajaupiarniglo aggangnêtomik pijomavunga. Tava tamakkoninga tunnitsivigiva, innangakattigilâlo; tapsomungalo singailerpok.

19 Mattoma kingorngane aularpok tagvanget, ulliksoanelo pêrpa, annorânnelo attorpaktanne uiganionermine ama attigiveit.

20 Judable angusallok ãtautipa mianersikattiminut Odollamiomut, sattoreksak arnamit aikolugo, kingorarpâlo.

21 Tagva innuit taikanêtut appersorlugit okautiveit: Anguniarpaktok imna apkoserngub senniane iksivalauktok naneka? Kiovælle: Anguniarpaktokalaungilak tagvane.

22 Tapsomalo Juda ama tikkimigamiuk okautiva: Imna kingorarpara, innuillo taikanêtut anguniarpaktokalaungitomik okarput.

23 Juda okarpok: Issumaminik pivok, kangusutiksamik okarungnangilak pivluta; angusallok tillikliutigilauralloarapko, igville naipilaungilet.

24 Takkit pingasut nângmetta Juda okautsau-

vok: Ukkoet Thamar anguniarlaukpok; ahãglo, anguniarnermut singailerpok. Juda okarpok: kaikolerissiuk ikkitaulerkovlugo.

25 Kaikojaugame tilliklerpok sakkiminut, okarlunelo: Angumut omunga, makkoa innuennut singaititauvunga. Okarporlo: Ketterdlermik tamna, ungerullo tamna, ajaupiarlo tamna illitarigalloarpigit, kia perkutigingmangagit?

26 Judab illitariveit, okarlunelo: Tamna idluarnersauvok uvamnit, tamna tunnilaunginapko ernimnut Selamut nullieksaukovlugo. Mattoma kingornganele uvinekattigijungnĕrpa.

27 Tamnale ernisulermet maggolieksængnik nänganetokarpok.

28 Erningmelle aggait igloinait sakkerput. Tagva ernisuksĕjok ivaluksamik aupalluktamik tigusilune, aggangnullo nappersilune okarpok: Tamna sivorlermik anniniarpok.

29 Taipsomale agganne ingminut pingmagit, kattangutinga annivok, okarporlo: Sõg pivlutit taimak angitigijomik alliktorkit? Tamna Perezemik atserarpæt.

30 Mattoma kingorngane nukka annivok; ivaluksamik aupalluktamik aggangmine pekkartok. Tamna Seramik atserarpæt.

KAPITEL XXXIX.

Josefib kivgartorninganik, ikligutailininganiglo, ãtauninganiglo parngnanĕrsimmavingmut.

Josef Egiptenmut ãtauvok, Potifariblo angutib Egiptenmiub Taraub pimaklektokotinget, sor-

suktuksello angajokãngeta tamna pissiariva Ismaĕliterinnit ominga tikkiutsijunnit.

2 Josefiblo Nalegak illagingmago pilloridlalaukpok; angajokãmelo Egiptenmiub iglunganĕdlune.

3 Angajokãngalo tukkisigame, Nalegak tapsoma illagingmago, pinniarningillo tamaita Nalekab idluarsititsainarmagit.

4 Taimaitomik angajokãnget ivleridlarpa, kivgakotiminullo anneriva; iglominullo pimaklertungortipa, perkutinnelo tamaita agganginnut pitipeit.

5 Tamattomangello, iglone perkutinnelo tamaita tapsomunga pitimagit, Nalekab Egiptenmiub iglunga ajungitullivigiva Josefe pivlugo. Nalekable ajungitullivigiva perkutinginne tamaine, iglomĕtunne perorsĕvingmetunnelo.

6 Taimaitomik perkutinne tamaita Josefib agganginnut pitipeit; nangminerle ãkigasuarungnailugit, tamna kivgarigamiuk, kissiane nerrituinarlune immilarmelo. Josefelo pinnarnartomik kĕnatsiarilaukpok.

7 Nelliutub tamattoma kingorngane angajokãnget nullianget Josef ijiminut ikliguvigigamiuk, okautiva: Sinnikattigĕlauluk.

8 Tapsomale innerterpa, okautilugo: Ahãk, angajokãma sumiglonĕt iglomĕtomik innertingilãnga, perkutinnelo tamaita aggamnut pitilaukpeit.

9 Sunamiglonĕt ivlernartomik iglomĕtomik angigutsingilak uvamnut, igville kissivit, nulliarigamitit. Kannorle uvanga taimak angitigijomik manna idluitulliartuksauvĭk ajortulliarlungalo Gudemut?

10 Taimnale uvlut tamaita imaitunnik okausekalaukpok Josefemut. Tapsomale sinnikattigẽngnermik aiparẽngnermiglo kippiluvigitsainarpa.

11 Uvlullo illangane Josef iglomut ittermet sullijeksanne pinniaromavlugit, attautsemiglonẽt kivgamik najortekarane.

12 Taipsoma tiguva annorangagut, okautilugolo: Sinnikattigẽlauluk; tapsomale annorãne kemmekpa agganginnut kemmãvalo, tuavilunelo iglomit annivok.

13 Taipsomale tækkogame, annorãne kemmengmago aggangminut, kemmãngmello iglomit;

14 Kivget iglomẽtut kaikoveit, okautilugillo: Okokse, angut Ebræereõjok ovungartilaukpa, sujuktaukovluta omunga. Tamna itterlaukpok uvamnut sinnikattigijomagaminga; uvangale kachorlaukpunga.

15 Kaikojinermulle kachudlarnera tussaramiuk, annorãne kemmekpa uvamut, kemmãvlunelo iglomit tuavi annivok.

16 Tapsomale annorãnga senniminut illiva, angajokãnget angerarninga uttakkilugo;

17 Imaitunniglo okausekarlune tapsomunga, okarlunelo: Kivgak Ebræereõjok tagvungartilauktet itterlaukpok uvamnut sujuktitsomavlunga.

18 Kaikojilungale kachudlarama, tagva annorãne kemmekpa uvamnut, kemmãvlunelo iglomit.

19 Angajokãngelle nulliame okausingit tussaramigit, okautingmago: Taimak kivgavit pinniarpãnga ningarosulerpok angijomik.

20 Tagva angajokãnget tiguva parngnanẽr-

simmavingmullo pitipa, attannersub parngnanĕrsortangita inniksanginnut; tagvanelo parngnanĕrsimmavingmĕlerpok.

21 Nalekable illagiva, illannãkarninelo sakkijartipa omunga, namagijautipalo parngnanĕrsimmavingmĕtut angajokãngenut.

22 Tapsomungalo parngnanĕrsortaujut parngnanĕrsimmavingme pairijaukoveit, illiorekset tamaita aglæt omunga ãkiktaukoveit.

23 Parngnanĕrsimmavingmĕtut angajokãnget nangminek sumiglonĕt sullitsengilak; Nalekab Josef illagingmago, tapsoma pinniarningit tamaita Nalekab idluarsititsainarmagit.

KAPITEL XL.

Josefib nellautaininganik parngnanĕrsortaumajuk sinnektomanigingnik.

MATTOMA kingorngane Egiptenmiut attanningeta kivgagik, immiksalliortit angajokãnget, kakkõjalliortillo angajokãnget idluiliormennik angajokãmingnut Egiptenmiut attanningenut.

2 Farao ningarosulerpok kivgængne pivlugik, immiksalliortit angajokãnget pivlugo, kakkõjalliortillo angajokãnget pivlugo.

3 Ataukovaglo parngnanĕrsimmavingmut sorsuktukset angajokãngeta iglunganĕtomut, Josefib parngnanĕrsortauvigijanganut.

4 Sorsuktukselle angajokãngeta Josef kivgartorkova tapkungnunga, uvlullo illanginnik tapkoa parngnanĕrsimmavingmĕlaukpuk.

5 Tamarmiglo immiksalliortit angajokãnget kakkõjalliortillo angajokãnget Egiptenmiut at-

tanningeta kivgagik sinnektomalaukpuk unnuame attautseme; attunit ingmigolingajungnik sinnektomalaupuk; tapkoalo sinnektomanigik ingmigolingajungnik tukkekalaukpuk.

6 Josefible uvlängotillugo tikkinamigik, kiksartillugik naipipak.

7 Apperivagle, okarlune: Sõg uvlome kiksarpitik?

8 Kiovæk: Sinnektomalaukpoguk, najortekangilagugle nellautaijomik, tukkinginninik okautsaukovlunnuk. Josefib okautivak: Gude kissime nellautaijotõvok imaitunnik, unipkarvigittingale makkoninga.

9 Tagva immiksalliortit angajokängeta sinnektomagilauktane unipkautigiva Josefemut, okautivalo: Sinnektomalaukpunga Weineliksab nappartunganik sämnĕkõrtomik.

10 Tamna akkerokalaukpok pingasunnik, tungojoktaulunelo perorlaukpok, nuvogulakalarmelo, paungangillo innersimmalerput.

11 Faraublo ermgusiärsunga aggamne tigulaukpara, paungello tigulugit, iptējarpakka ermgusiärsungmut, ermgusiarsuglo tunnilaukpara Faraub agganginnut.

12 Josefib okautiva: Tamedsa tukkinga imaipok: Akkerkut pingasut uvlõvut pingasut.

13 Uvlut pingasut näkpetta, Faraub issumagijomärpätit, uttertilutillo kivgartorvigilauktarnut, tunnijikovlutit ermgusiarsungmik tapsoma agganginnut, sorlo taipsomane immiksalliorteölauravit tapsomane.

14 Erkaumalaungmingale taimak ajungitulliarvioguvit, takopsoagilaungmingalo, Farao illingnut erkaititaukovlugo, tapsomunga iglomit omanget annititaukovlunga.

15 Terliartauvlunga Ebræerit nunangenit aulartitaulaurama, taimaktauk idluitulliarnanga sumiglonêt ovane, parngnanêrsimmavingmut pititaugama.

16 Tagvale kakkõjalliortit angajokãngeta nellautainerub idluarninga tussaramiuk, Josefemut okarpok: Uvangatauk sinnektomalaurivunga: Amagaujennik kachortennik pingasunnik kakkaktunga niakumne.

17 Omagaujelle kollerpãngane kakkõjatsiakalaukpok sunatuinarnik Faraub piksanginnik, tingmitsello amagaujamit niakumnêtomit nerrilaukput.

18 Josefib kiova, okarlunelo: Tamedsa tukkinga imaipok: Amagaujet pingasut uvlõvut pingasut.

19 Uvlut pingasut nãkpetta Faraub issumagijomãrpãtit, kejungmullo nappartitaujomut kimitaukojomãrpãtit, tingmitsello uvinit nerkigijomãrpæt.

20 Uvlullo pingasut nãngmetta Farao innulervingminik uvloksiorpok, nerrimareksenniglo ãkiksoivok kivgaminut tamainut, immiksalliortillo angajokãnget kakkõjalliortillo angajokãnget issumagivak kivgame akkorngænne.

21 Immiksalliortillo angajokãnget ama pitiniva kivgartorvigilauktanganut, Faraub agganginnut ermgusiãrsuk tunnikovlugo.

22 Kakkõjalliortille angajokãnget kimitaukova kejungmut nappartitaujomut, sorlo Josefib sivorngagut okautilaungmagik.

23 Immiksalliortille angajokãngeta Josef erkaumajungnêrlugo puigormarikpa.

KAPITEL XLI.

Josefib nellautaininganik Faraub sinnektomaninginnik, piulijauninganiglo parngnanērsimmavingmit, attanningortitauninganiglo.

JARIK magguk nängmennik Farao sinnektomalaukpok; kõksub senniane nængerkõrdlune,

2 Tækkovok tuktuvatsiænnik koinijunnik 7 nik, kakkijunnik kõksoarmit, tapkoa iviksukkalingmut nerrijartolerput.

3 Tapkoa kingorngattigut tuktuvait 7 it assingit kõksoarmit kakkijut tækkogiveit; tapkoale tækkominailaukput salludlalarmiglo, ailerpullo koinijut senninginnut kõksub siksangane.

4 Tækkominaitullo salludlartullo tuktuvatsiet koinijut 7 it nerriveit. Tagva Farao erkōmalerpok.

5 Amalo sinnisilune aipanganik sinnektomagivok: Kakkõjeksataggit 7 it, iviksoarme attautseme perortut, illuitut silliktullo tækkoveit.

6 Kingorngane kakkõjeksataggit 7 it amitut kunnulingajullo nuilertut tækkogiveit.

7 Kakkõjeksataggillo piungitut 7 it kakkõjeksataggit 7 it salliktut illuitullo eveit. Farao tuppalerdlune mallugosulerpok sinnektomanerminik.

8 Uvlängotillugole tarnimigut kiksalerērpok, tilliklerlunelo kaikoveit nellautainerluktut illissimmajullo Egiptenmētut tamaita, sinnektomagilauktanelo unipkautigiveit tapkonunga. Kissianele attauserlonēt nellautaijungnalaungilak tamakkoninga Faraomut.

9 Tagvale immiksalliortit angajokängeta Fa-

rao okarvigiva, okarlune: Uvlome idluitullinimnik erkaumavunga.

10 Taipsomane Faraub kivgængne ningaumavigingmagik, uvangalo kakkŏjalliortillo angajokānget parngnanērsimmavingmut pitilunnuk, sorsuktukset angajokāngeta iglunganētomut.

11 Tamamnuk unnuame attautseme sinnektomalaukpoguk, attunit ingmigolingajungnik, tukkekartitaunigiktut nelliptingnut.

12 Taipsomane innuosuktok angut Ebræereŏjok, sorsuktukset angajokāngeta kivganga uvaptingnēlaukpok; taimna sinnektomaniptingnik unipkarvigilaukpavut. Taimnale sinnektomanimnuk tukkigingnik nellautailaukpok, attunit ingmigolingajungnut.

13 Sorlole taipsoma nellautaivigingmattiguk, taimaktauk nellautsilaurivok; uvanga perkojauvigilauktamnut pititaulaukpunga imnale kimitaulaukpok.

14 Tagva Farao tilliklerlune Josef kaikova; tuavidlarlutiglo parngnanērsimmavingmit annitipæt. Tapsomalo umgijarlune annorāt attortame assingit attilauramigit itterpok Faraomut.

15 Tagva Faraub okautiva: Sinnektomanekalauralloarpunga, kissianele tamattominga attautsemiglonēt nellautaijokalaungilak; igville okautigijauvotit uvamnut, sinnektomanermik tussaleruvit nellautailutit sappinginavit.

16 Josefib Farao kiova, okarlunelo: Uvanga kissima taimailiorungnatsengitunga; Gudele ajungitunnik kissēnik nellautailarpok Faraomut.

17 Faraub tava Josef okautiva: Sinnektomalaukpunga kŏksub siksangane nængerkŏrdlunga;

18 Tækkovunga tuktuvatsiarnik koinijunnik

7 nik kakkijunnik kõksoarmit, tapkoa iviksukkalingmut nerrijartolerput.

19 Tapkoa kingorngattigut tuktuveit tækkominaitut salludlartullo kõksoarmit kakkijut tækkogivakka. Taimak tækkominaitigijunnigle tækkolaungitunga Egiptenib nunangane illunãne.

20 Tapkoalo 7 it salludlartut tækkominaitullo tuktuvait sivorlit 7 it koinijut nerrilaukpeit.

21 Naugle nerrilauralloaramigit mallugijaulaungilarlonẽt tapkonane, taipkoa nerrigalloarlugit, sorlo mattoma sivorngane tækkominailaukput. Tagva erkommalerpunga.

22 Mattoma kingorngane ama sinnektomavlunga kakkõjeksataggit 7 it, iviksoarme attautseme perortut illuitut silliktullo tækkogivakka.

23 Tapkoa kingorngattigut kakkõjeksataggit 7 it piungitut, amitut kunnulingajullo nuilerput.

24 Kakkõjeksataggillo amitut 7 it kakkõjeksataggit silliktut 7 it eveit. Tamakkoalo okautigilauralloarpakka nellautainerluktunnut, tapkoale nellautaivigijungnangilãnga tamukkoninga.

25 Josefib Farao kiova: Faraub sinnektomanigik tamarmik adsigẽkpuk. Gudib Farao nellojungnẽrtitsomagamiuk pinniaromãrnerminik.

26 Tuktuvatsiet 7 it taipkoa, Jarit 7 it nellonarungnẽrtipeit, kakkõjeksataggillo ãnanaudlartut taipkoa Jarit 7 it nellonarungnẽrtipeittauk. Sinnektomaniovuk adsigẽktuk.

27 Tuktuvaillo salluktut tækkominaitullo 7 it, taipkoa kingorngattigut kõngmit kakkijut, Jarit 7 it nellonarungnẽrtipeit; kakkojeksataggillo amitut kunnulingajullo Jarit 7 it kãngnartovaksoalit nellonarungnẽrtipeit.

28 Tamedsale okautigilaukpara Faraomut:

Gudib pinniaromarnerminik nellunaijaijok Faraomut.

29 Ahãk, Jarekaromãrpok 7 nik akluinartunnik Egiptenib nunangane illunãne.

30 Makkoa kingorngattigullo Jarekaromãrpok 7 nik kangnartovaksoalingnik, tagva kannok akluinartorsõlaungmet puigortaujomãrpok Egiptenib nunangane; nelliutublo kãngnartovaksub nuna nungutsomãrpa.

31 Nelliutub kãngnartovaksub malliktub sivorngagut kannok akluinartoksõlaungmet nuname, mallungnarsijomãngilak; okumainaluaromãrmet.

32 Farao aipanganik taimak sinnektomalaungmet, tukkekarpok: Gude sokkoserungnangitomik tuavilune taimailioromãrmet.

33 Taimaitomik Faraub angut sillatutsiartok illissimmajorlo kennerasuarliuk, tamna aulatsikovlugo Egiptenib nunanganik illunãnik.

34 Pinnasualerlelo pimaklertokarkovlugo nuname, tigulugolo illunarsoangita tellimanget Egiptenib nunangane, Jarit akluinartut 7 it nelliuningeñe.

35 Jarillo akluinartut pijomãrtut nelliuningeñe nerkikset tamaita kattersorlugit, kakkojekset ãtaukovlugit Faraub kemmatullivinginnut, iglugaseksoarne piksakarkovlugit kemmatulliotilugillo.

36 Nuname nerkiksarsiviksakatsainarkovlugo Jarit 7 it kãngnartoksõjut nelliuningenne, tapkoa Egiptenib nunanganut pijomãrmetta, nunakattigẽt kãngmut perlerkonnagit.

37 Okautsit tapkoa Faraub, tapsoma kivgangitalo idluariveit.

38 Faraublo kivgenne okautiveit: Nane angu-

mik taimaitomik, Gudib annerninganik illumekartomik nachvarungnarpita?

39 Josefemullo okarpok: Gudib tamakkoninga tamainik kaujitilaungmattit, assingnik taimak sellatõjokangilak illissimmajokangilarlonẽt illiktut.

40 Aulatsijungortipagit iglumnẽtunnut tamainut, okautsitillo nalektaukovakka innukottimnut tamainut, attannersub iksivautanga kissiet pivlugo pinersauvunga illingnit.

41 Ama Faraub Josef okautigiva: Ahãk, Egiptenmiut illunatik nalegeksarivãtit.

42 Ketterdlerminelo aggangminit pẽrlugo turniva Josefemut, aggangit ketterdlermilerlugit, Seidemiglo kachortamik annorakartipa, kongesinganullo kellaumgujãrsungnik Goldemik illijivlune.

43 Kammutingme attorpaktame aipagingne kemmuksertaukova, tapsoma sivornganelo nipliadlartokarkova: Tamna nunakattigẽt atãtagivæt. Aulátsijungortipalo Egiptenmiunnik tamainik.

44 Farauble Josefe okautiva: Uvanga Faraovunga; igvillo perkojingikuvit nelliellonẽt Egiptenib nunangane illunãne issumaminik aggangminik ittikaminiglonẽt attortuksaungilak aglæt.

45 Illissimmanartomik angigutsijomik atserarpa; nulliakarkovalo, Asnatemik, ajochertuijub Onemẽtub Potiferab panninganik. Taimaitomik Josef aularpok Egiptenib nunanga illunãt tækkojartorlugo.

46 Faraub Egiptenmiut attanningeta sãnganẽtillugole Jarekalaukpok 30 nik; Faraomille aularlune ingeralerpok Egiptenib nunanget illunãgut.

47 Nunakattigĕlle taimailiorlaukput Jarit akluinartut 7 it tapkoa navlugit;

48 Jarit 7 it tapkoa nelliuningenne nerkikset Egiptenib nunanganĕtut tamaita kattersorpeit iglugaseksoarnullo ãpeit. Kakkõjekset perorsĕviksoarnetut iglugaseksuillo illunatik avatãgut perorlauktut, tamakkoa tamaita angerutiveit.

49 Taimaitomik Josef kakkõjeksennik unnuktovaksoarnik kattersoilaukpok, immab kiglinganĕtut siorangititut unnuktigijunnik, taimaimet õktutit unnurningit kittitsungnĕrpeit kittiksaungimetta.

50 Jarille kãngnartoksuit nelliutikãrtinnagit Josefemut erniangojokalaukpok ernernik maggungnik tapkoa Asnatib ajochertuijub Onemĕtub Potiferab panninget erniaringmagik tapsomunga.

51 Erniangokãrtorle Manassemik atserarpa, okarlune: Gudib kappiasuktitaulaung nimnik, atãtamalo iglunganik illunãnik puigortilaungmanga.

52 Aipangale Efraimik atserarpa, okarlune: Gudib aglissitimanga kappiasugvima nunangane.

53 Jarit akluinartut 7 it Egiptenib nunangane nãngmetta;

54 Tagva Jarit kãngnartoksuit 7 it pigialerput, Josefib nellautsijutigilauktangit. Kãngnartoksoarlo nunennut tamainut illingalaukpok; Egiptenib nunanganele illunãne kakkõjeksakartillugo.

55 Egiptenib nunanganele illunãne kãngnartoksõak pivalliangmettauk, nunakattigĕt Farao nipliavigivæt kakkõjamik kennuvlutik. Faraole Egiptenmiunnut tamainut okarpok: Josefemut

aileritse sumik tapsoma perkoppasse pinniareksarivasse.

56 Nunamele illunãne kãngnartoksoak pidlarmet, Josefib kemmatullivît kakkõjeksataggit upkuẽrpeit illunãne pissiæksautitsilunelo Egiptenemiunnut. Kãngnartoksoak pivalliatsainalaungmet nuname.

57 Nunakattigẽlle illunatik Egiptenmut tikkilerput niuverniariartorlutik Josefeme; kãngnartoksoak pivalliatsainarmet nunenne tamaine.

KAPITEL XLII.

Jakob erningita ingeraninginnik Egiptenmut. Benjaminib kissime illagingileit.

Jakob tussarame kakkõjeksennik pissijeksakarmet Egiptenme, erninne okautiveit: Sõg siarklinermut issumajarkisse?

2 Tussaramale Egiptenme kakkõjeksennik pissijeksakarmet; taununga attersãleritse, kakkõjeksenniglo pissijartoleritse, innojungnarkovluta tokkokonnatalo.

3 Tagva Josefib kattangutingit tellimaujortut attersãrput, kakkojeksennik pissijartoromavlutik Egiptenme.

4 Benjaminele, Josefib nukka, Jakob illaukongila kattangutingit illagilugit, okausekarame: Kannoẽtomut tikkitaunajarasugigapko.

5 Israẽlib kittorngangit tava tikkilerput, kakkõjeksennik pissinniaromavlutik, assingillo ingerakattigiveit; Kanaanib nunangane kãngnartokarmettauk.

6 Josefible attanniotijub nuname kakkõjekset

niuviangotilaukpeit nuname innungnut tamainut. Tapsoma kattangutingitale tikkinamitsuk pamangavigivæt.

7 Tapsomalo tækkunäramigit illitarilerpeit, tækkorngartatulle illingavlune tapkonunga, koksesungnartomik okarvigiveit, okarlune: Nakit pivise? Tapkoa kiovæt: Kanaanib nunanganit nerkiksennik pissinniaromavluta.

8 Naugle illitarigalloarmagit, tapkoa illitaringilæt.

9 Josefiblo sinnektomagilauktaminik tapkoa pivlugit erkaivok; okarvigiveillo: Nautsertoriarteõvose, tikkisimmavluselo nuna kemmergojomavlugo, naukut tikkitaujungnarmangæt.

10 Tapkoa kiovæt: Aukagle Attannek; kivgettit tikkilaukput nerkiksennik pissinniaromavlutik.

11 Uvagut tamapta angutib attautsib ernerivätigut, illuarpogullo, kivgettillo nautsertoriarteõlaungimarikput.

12 Tapsoma okautiveit: Aukak, tikkilaukposele kissiane nuna kemmergojomavlugo naukut tikkitaujungnarmangæt.

13 Tapkoa kiovæt: Uvagut kivgettit 12 ovluta kattangutigëkpogut, angutib attautsib ernerivatigut Kanaanib nunangane, nukardlerpäglo atätaptingnëpok sulle; illavut attausek sakkijarungnërpok.

14 Josefib okautiveit: Tagga okautsikka illipsingnut nellautsivut: Nautsertoriarteõvose.

15 Tamanna pitjutigællugo õktoromavapse, illa Farao innõngmet, tagvanget aularkongilapse kattangutise nukardlarpak tikkerkärtinnago ovunga.

16 Illase attausek tillissiuk nukapsingnik aik-

lerkovlugo, illipsele parngnanērsimmavingmēniarpose. Taimak okausise ōktoromavakka, okpernartunnik okpernangitunniglonēt okausekarmangapse, taimaingipelle; illa Farao innōngmet, nautsertoriarteovose.

17 Parngnanersortaukattigektipeille uvlunnik pingasunnik.

18 Uvluk pingajuængne okautiveit: Innōjomagupse, imailioritse; Gude opigigapko.

19 Nellagōrupse, illase kattangutise attausek kelleksortaule parngnanērsimmavipsingne; illipsele aularitse, pissinniarilautktasselo kāngnartoksoak pivlugo angerautilugit.

20 Nukaselo uvamnut tikkiutissiuk, tava okausisse okperiniaromavakka, tokkojuksaukonnase. Taimailiorpullo.

21 Ingmingnullo okarkattigēkput: Tamedsa pitlareksaujutigivavut nukavut pitjutigællugo, tarninget siorniorninga tækkogaptigo, tuksiarvigingmattigut, uvagullo tussaromalaungitavut, tamanna pivlugo kappianartomut tamattomunga tikkitauvogut.

22 Rubenib kioveit, okarlunelo: Tamattominga okautsaulaungilasse uvamnut: okalaurama: Idluitulliarase nukapiamut omunga, illipsele tussaromalaungilasse? Manna taipsoma aunga akkinniartaujariakarpok.

23 Nellolaukpulle, Josefib tukkisimagit; tapsoma pijitsertauvlune okarvigingmagit.

24 Allarporlo tapkonanget, keavlunelo. Amale sāvigigamigit okarvigilaitalo; Simeon tiguva kelleksorlugolo tækkoænne.

25 Josefelo perkojivok, tapkoa pōngit illulertaukovlugit kakkōjeksennik, akkunit pōnginnut akkillitinginnik (kēnaujennik) ama illijaukojiv

lune, takkoaksamiglotauk ingeraninginne tunnitsiviokoveit; taimailiorvigiveillo.

26 Tapkoalo pissiarilauktattik elliveit nergjutekottimingnut, aularlutiglo.

27 Sinniktarvingmēle tapkoa illangeta põne kellerudsaramiuk siutekõktojokotine nerritítsomavlugo, kēnaujakottinne põngmut illimmajut tækkoveit.

28 Kattangutiminullo okarpok: Kēnaujakottikka ama pigigivakka, ahāk põmnēput. Tagva kappiasulerput kvaksarlutiglo ingmingne, okarpullo: Sõg Gudib taimailiorvigivātigut?

29 Atātamingnut Jakomut angeralauramik Kanaanib nunangane, illiorvionermingnik tamainik unipkarvigivæt, okarpullo:

30 Angut taimna nunakattiget naleganget koksesungnartomik okausekalaukpok uvaptingnut; nunamiglo nautsertoriarteõnasugælluta okautigivātigut.

31 Kiogaptigole: Idluarpogut, nunamiglo nautsertoriarteutsengilagut;

32 Kattangutigēkpogulle 12 õvluta, atātapta ernerivātigut; Attausek sakkijarungnērpok, nukkardlerpāglo atātaptingnēpok sulle Kanaanib nunangane.

33 Tagva nunakattigēt nalegangeta okautivātigut: Tamanna pitjutigællugo õktoromavapse nellagõrmangapse; Kattangutise attausek uvamnēkolersiuk, nerkiksenniglo illipsingnut neksarluse ingeraleritse.

34 Kattangutiselo nukardlerpāk tikkiutissiak uvamnut, tava tukkisiniarpunga nautsertoriarteunginipsingnik, nellagõrapsele; kattangutiselotauk pititsomarivara illipsingnut, pissinniariarkojomavapselo nuname.

35 Põtiglo navinamigit illunatik attunit kẽnaujakottimingnik põngmut illimmajunnik nachvarput. Tækkogamigle kẽnaujakottitik illuanẽmetta tapkoa, atãtangello kvaksarput.

36 Tagva atãtangeta Jakob okautiveit: Kittorngamnik pẽjaivigivapsinga; Josef sakkijarungnẽrpok, Simeon sakkijarungnẽrpok, Benjamin neksaromavasse, okumainartunnut tamainut tikkitauvunga.

37 Rubenib atãtane kiova, okarlunelo: Tamna uttertingikupko illingnut, tagva ernækka tokkokik, aggamnulle pitilauruk. Uvanga uttertitsomavara illingnut.

38 Okarpok: Ernera illagiluse attersãrkattaujuksaungilak, oma angajoa tokkungmet, tamnalo kissime amiakovok; tamna apkome kannoẽtomut tikkitaulerpet ingerakattigiluse, tava kiksadlartitauvlunga nujakka kachortet illuvermut pitinajarpasse.

KAPITEL XLIII.

Jakob erningita ingeraninginnik Egyptenmut Benjamin illagilugo.

KÃNGNARTOKSOARLE nuname tamãttomane missiginavalliavok.

2 Kakkõjeksenniglo Egiptenmit ailauktamingnik nungutsingmetta, atãtangeta okautiveit: Ama ingeraleritse, nerkiksaptingnik pissinniariartorluse.

3 Tagva Judab okautiva, okarlunelo: Angut taimna koksesungnartomik okausekalaukpok uvaptingnut, okarlune: Kẽnamnik tækkojomãngilase, kissiane nukase illagigupsiuk.

4 Taimaipet manna nukavut tillilerungne illa-

giluta, tava attersäromavogut taunnunga, pissinniariartorlutalo nerkiksarnik.

5 Kissianele tamna tillijomangikungne illagiluta; attersäromangilagut taunnunga; angut taimna okalaungmet uvaptingnut: Kenamnik tækkojomängilase kissiane nukase illagigupsiuk.

6 Israël okarpok: Sög taimailiorlugvigivissinga angut taimna kaujitigapsiuk nukakarnipsingnik

7 Kiovæt: Angutib taipsoma katsungaitomik kiglissiniarlaukpätigut pivluta illavullo pivlugit, okarlunelo: Atätase sulle innöva, sullelo nukakarpisse? Tagva appersutingit malliklugit kiolaukpavut. Tamattomingale nelludlalaukpogut, okautsauniarmangapta tapsomunga: Nukase illagilugo tamaungarkovapse.

8 Tagva Judab atätane Israël okautiva: Innuosuktok tamna ingerakattigilago parngnailerkovluta ingeralutalo, innöjungnarkovluta, tokkokonnatalo, tamapta uvagut igvillo kittorngavullo.

9 Uvanga passijeksaujutigijomavara, aggamnit pijeksarivet. Tamna uttertingikupko illingnut, ijikpillo sängangnut pitingikupko, innosera navlugo passijeksaujutigijomavara.

10 Taimak kikkartuinalaungikupta maggoërtordluta utterajalauktogut.

11 Tagva atätangeta Israëlib okautiveit: Taimaitseriakarpelle, taimailioritse, nunablo perortunginnit ajunginerpängojunnik pöse illulerlugit neksaritse, pilliusienniglo ätsititse taununga angumut taipsomunga, mingoarutiksamik, igupset orksuænniglo, tauvlukutiksenniglo, Mirreniglo, Dattelinniglo, Mandeleniglo.

12 Kënaujettauk assinginnik kënaujet taipkoa pöpsingnut illimmalauktut illautilugit, tamangnik

neksaritse. Tammartokarnerpallaivok taipsomane.

13 Taimaktauk nukase neksarlugo ingeraleritse, angut taimna ama tikkimilugo.

14 Gudible ajugakangitotõjus nãpkigijautilise angutib taipsoma sãngane, tapsoma illautiligik kattangutise taimna, Benjaminelo illipsingnut. Uvangale kittorngaminik aksartaumariktotunituksauvunga.

15 Tagva pilliutikset taipkoa kẽnaujello maggoẽrtorlugit neksarlugit, Benjaminelo illagilugo parngnailerput, ingeravullo Egiptenmut, Josefelo tikkipæt.

16 Josefib tapkoa Benjamin illagilugo tækkogamigit, pimmaklertokotine okautiva: Angutit tapkoa ittertikit iglomut, tokkotsilerit nerkiksalliorlutillo; tapkoa ketterarpet nerrikattiginiarapkit.

17 Angut tamna Josefib okausingit malliklugit pinniarpok, angutillo ittertipeit Josefib iglunganut.

18 Tapkoale sivoralerput Josefib iglunganut ittertitauleramik, okarpullo: Tamaunga itterti-tauvogut, kẽnaujet nachvarlauktavut põptingne pivlugit; passidlaromavluta, pitlaromavlutalo, kivgarijomagamittigut ingminut, siutekõktojokottivut illelliudlugit.

19 Taimaitomik Josefib pimmaklertokotinganut sãlutik okarvigivæt upkutsab sillatãne,

20 Okarlutiglo: Attannek, mattoma sivorngagut tæmaungalaurapta nerkiksennik pissinniarluta;

21 Sinniktarvingmullo tikkigapta, ahãk, põvut kellerudsaraptigik, tamapta attunit akkilliutigi-

lauktavut kẽnaujet tamaita nachvarlaukpavut põptingne, taimaimet ama neksarivavut.

22 Taipkoa kẽnaujet assinginnik neksarpogut, nerkiksennik pissinniariartorluta; nellovogulle kia kẽnaujavut illilaungmangagit põptingnut.

23 Tapsomale okautiveit: Ullapirsautekaritse, sivõraniaraselo. Gudipse atãtapselo Gudinget pilliutinnik põpsingnut tunnitsivigivãse. Kenaujakottisse pilaukpakka. Simeonelo annitipa tapkonunga.

24 Josefible iglunganut ittertipeit, immermiglo tunnitsivigiveit, ittikkamingnik ubvarkovlugit, siutekõktojokottingillo nerkiksakartilaita.

25 Tapkoale pilliutitik ãkiksorpeit, Josefib kailarninganik uvlub ketterarninga tikkilugo tussalauramik, tagvane nerrijuksaunermingnik.

26 Josef iglomut ittermet, pilliutimingnik aggangmingnut tapsomunga tunnijilerput pamangalerpullo nettimut tapsoma sãngane.

27 Tapsomale illannakarlune salutilugit okautiveit: Atãtase ĩtok okautigilauktase uvamnut kannoẽngitsiarka? Sulle innõva?

28 Kiovæt: Kivget atãtavut kannoẽngitsiarpok innõvorlo sulle. Okkungavlutiglo pamangalerput tapsoma sãngane.

29 Josefelo uidlune nukane Benjamin, anãname erninga tækkova, okarlunelo: Una nukarivissiuk okautigijase uvamnut? Amalo okarivok: Ernĩk, Gudib saimarlitit.

30 Josefelo annisarpok nukane næglingnermut illungertutigigamiuk, kugvioromavlunelo nane, iglominut itterpok, kugviolarmelo tagvane.

31 Ermikkamele annivok koksesuklunelo okarpok: Kakkõjamik nerrimmavingmut illijititse.

32 Tagva ingmikõrutiksanginnik illijivut, taipkoalo nerkiksanginnik ingmikut, Egiptenmiullo nerrikattigijangita nerkiksanginnik ingmikuttauk. Egiptenmiut Ebræerit nerrikattigilugit idluigigamitsuk kangugilãlo.

33 Tapsomalo sãngane ingikoveit, angajuklerpãk erniangokãrninga pitjutigællugo, nukardlerpãglo innuosungninga pitjutigællugo. Tamannale pivlugo tattamminiadlarput ingmingne.

34 Nerkiksenniglo ãtsivut Josefib nerrimmavianut tapkonunga, Benjaminemulle ãtsivut tellimaitorlutik unnunersennik assinginnit, immerpullo immerkattigivællo namaksilutik.

KAPITEL XLIV.

Josefib ermgusinget illijauninganik Benjaminib põnganut.

JOSEFIB pimaklertokotine perkova, okautilãlo: Angutit tapkoa põngit illulikit nerkiksennik, kannok unnuktigijunnik neksarungnarmangættalonêt, attunillo kênaujakottinginnik illijilerit põngita illulingita kãnginnut.

2 Ermguseralo Silbere illiuk nukardlerpãb põnganut, kênaujello, kakkõjeksennik akkilliutigilauktangit tappilugit. Josefib okausingit tapsoma mallikpeit tagva.

3 Tãvlekut, kaugiartillugo, angutit tapkoa aularkoveit siutekõktojokottingit illagilugit.

4 Iglugaseksoarnille aularmetta, kannitomêtillugillo sulle, Josefib pimaklertokotine okautiva: Atte, tuavilutit angutit tapkoa malligasuarkit, angukungnelo okarvigikit: Sõg ajungitomik akkinniarpise idluitomut?

5 Tamna angajokama ermguseringila, tukkisitiginginiva (illiornipsingnik?) Idluitulliarlaukpose.

6 Angugamigit, okautsit tamakkoa okautigiveit tapkonunga.

7 Tapkoa kiovæt: Angajokãvut, sõg imaitunnik okausekarkit? Kivgettit taimailiorniatsengilet.

8 Ahãk, kẽnaujet nachvarlauktavut põptingne, uttertilaukpavut Kanaanib nunanganit illingnut. Uvagulle angajokãvit iglunganit Silberemik Goldemiglonẽt tigliktuksaujungnarpita?

9 Nelliellonẽt kivgavit akkorngænne mattominga nachvartauviõjok tamna tokkojuksauvok; uvagullo illunata kivgaujomavoguttauk attennek illingnut.

10 Okautiveit: Sorlo okarapse taimaile: Nelliellonẽt mattominga nachvartauviõjok kivgarilarpara; illipsele kivgauniængilase.

11 Mannakullo attunit põtik illiveit nunamut, attunillo põtik kellerudsarpeit.

12 Kennerasuarporlo angajuklerpãb põnganit nukardlerpãb põnganut; tagvale ermgusek Benjaminib põngane nachvarpa.

13 Tava annorãtik alliktorpeit, attunit siutekõktojokottimingnut illijivut, iglugaseksoarnullo uttermilutik.

14 Judalo kattangutinne illagilugit itterpok Josefib iglunganut, tagvanẽmet sulle; pamangalerpullo nettimut tapsoma sãngane.

15 Josefible okautiveit: Kannok taimailiorungnalaukisse? Kaujimmangilase angumut taimaitomut uvaptut nellonartokangimet.

16 Juda okarpok: Attannĩk, sumik okarung-

narkita, kannorlonêt okausekariakarkita, kannorlo passijeksaunginivut kigligiutigilugo? Gudib kivgavit idluitulliarningit nachvarpeit. Ahãk, tagga uvagut, tamnalo ermgusermik nachvartauvik, illingnut attannek kivgaulerpogut.

17 Tapsomale okautiveit: Taimailioromatsengitunga. Angulle tamna, ermgusermik nachvartauvik kivgarivara; illipsele ullapirsautekarluse majorarkovapse atãtapsingnut.

18 Tagva Judab sãdlugo okautiva: Attannĩk, kivget okausiksakalaule siutingnut, attannĩk; ningaumajarnivillo kivget illungertutigiganiuktõk; Faraotun ĩgavit

19 Attannĩk, kivgettit apperilaukpettitokarlutillo: Atãtakarpise kattangutekarluselonêt?

20 Tagva kiolaukpaptigit: Itomik atãtakarpogut, nukapiakarivoktauk, tamna innutokautillugo erniangovok; oma angajoalo tokkovok, tamnalo kissime amiakõvok anãnanganit, atãtangello nægligidlarpa.

21 Tagva kivgettit okautilaukpettit: Attersãrkattautissiuk uvamnut; tækkojomagapko.

22 Uvagulle kiolaukpaptigit Attannĩk: Nukapiak taimna kemmaijungnangilak atãtaminik, kemmekpagole tokkonajarpok.

23 Tagva okalaukpotit kivgarnut: Nukase illagilugo tamaunga tikkingikupse, kênara tækkoniarungnêrpasse.

24 Taimainet kivgarnut atãtamnut majorarlaukpogut, okautsitillo attannĩk, okautigilaukpavut taipsomunga.

25 Atãtaptalo okautivãtigut: Aularmititse, nerkiksaptingniglo pissinniariartoritse.

26 Uvagullo kiovogut: Attersãrungnangilagut, nukapta illagikpattigut kissiane, tava attersãromavogut, angutib taipsoma kẽnanga tækkojeksaringinaptigo nakavut illagingikuptigo.

27 Tagva kivgavit atãtama okautivãtigut: Kaujimmavose, nulliara maggungnik ernekalaungmet;

28 Tapkoa illangæk aularsimmavok uvamnit, alliktortauningalo okautigijauvok, mattoma kingorngagullo tækkojungnẽrpara.

29 Tapsomingaletauk pẽjaivigigupsinga, kannoẽtomullo tikkitaulerpellonẽt, tava kiksadlartitauvlunga nujakka kachortet illuvermut pititsomãrpasse.

30 Kivgarnut atãtamnut manna angeralerumale nukapiarlo una illagingikuptigo; tarninget oma tarninga ungagingmago,

31 Imaitsomãrpok: Tækkogune, nukapiak illaginginaptigo, tokkonajarpok; uvagullo, kivgavit, atãtapta kivgavit nujangit kachortet, kiksartitaunermut illuvermut illijartorniarajarpavut.

32 Uvanga kivget nukapiak tamna passijeksaujutigigapko atãtamnut, okautigigapko: Tamna uttertingikupko illingnut innõsera nãvlugo passijeksaujutigijomavara.

33 Tamanna pivlugo kivget uvanga tamanẽtsainarlanga, nukapiak simmerlugo, illingnut attannĩk kivgaulerkovlunga, nukapiarlo majorarkolauruk kattangutinne illagilugit.

34 Kannorle atãtamnut majorarungnarkĩk, nukapiak aiparingikupko? Illa atãtama kiksarnermut tikkitauninganik angijoksoarmik tækkonajarama.

KAPITEL XLV.

Josefib illitarijauninganik kattangutiminut.

TAGVA Josef nunojungnarungnèrpok, najortime illunatik sänginne, nipliavorlo: Illunatik uvamnit annilit. Innublo attautsiblonèt najungila Josefib kattangutaunerminik nellojungnèrtiniaramigit.

2 Taimak angitigijomiglo keavok, Egiptenmiut, Faraublo kivgangita tussarmatsuk aglæt.

3 Kattangutiminullo okarpok: Josefeòvunga. Atãtaga sulle innõva? Kattangutingitalo kiolugo sapperpæt, taimak angitigijomik kènanga kvaksarutigivæt.

4 Kattangutinnele okautiveit: Kaigialeritse uvamnut. Tava aivigivæt. Okautiveillo: Josefeõvunga kattangutise niorvgutigilauktasse Egiptenmut.

5 Mannalo kappiasukojomangilapse, ningaumajarasuginiarassingalo niorvgutigilaurapsinga tamaunga; innõsise pivlugit Gudib sivunapsigut tamaunga tillilaungmanga.

6 Jaringnik maggungnik manna kängnartoksoakalaukpok nuname; sullele Jarinnik tellimæmnik poagrejarviksakaromängilak kattersiviksakaromängilarlonèt.

7 Gudible sivunapsigut tamaunga tillilaukpänga nunamekojomagamise, innõmise piulijomagamigit piulijaujutiksamut angijokvarmut.

8 Tagvalo illipse tamaunga tillilaungilapsinga, Gudible; tapsoma atãtangortilaukpänga Faraomut, nalegangortilarmalo tapsoma iglungamut,

attanningortilungalo Egiptenib nunanganut illunānut.

9 Tuavisāleritse manna majorarluse atātamnut, okautijartorlugolo: Tamattominga ernerpit Josefib okautsaukovātit: Gudib attanningortipānga Egiptenib nunanganut illunānut, attersālaurit uvamnut, mulludlarniarnæk;

10 Gosenib nunangane nunakarkovagit, kannitamnēlutillo, igvit kittorngetillo, erngutettillo, nergjutekottitillo angijut mikkijullo, perkutitillo tamaita illuēngardlugit.

11 Taikane pattangaititsomavagit, sulle manna Jarinnik tellimænnik kāngnartoksoakarniarmet, igvit perlerkonnæk, iglomiokattitillo najortitillo tamaita illagilugit.

12 Ahāk, ijipse tækkovānga, nukkamalo Benjaminib ijikita tækkovānga, uvanga illipsingnut okarama.

13 Ananaunera illunāt Egiptenme okautigissiuk atātamnut, tækkolauktasselo tamaita; tuavidlarluse atātaga illagilugo attersāritse ovunga.

14 Nukkanelo Benjamin erkipa kealunelo; Benjamintauk keavok erkilugo.

15 Kattangutinelo tamaita kunnikpeit keajutigilaitalo. Mattoma kingorngane kattangutingita okarkattigivæt.

16 Faraub iglungane tussaumajaungmet Josefib kattangutingita tikkininget; Faraub kivgangita illunatik kuviasutigivæt.

17 Faraublo Josef okautiva: Kattangutitit okautikit: Imailioleritse, nergjutekottise nangmartiniarsigik aularluselo.

18 Kanaanib nunanganut tikkikupse, tava

atãtase illasselo tamaita illagilugit tikkileritse uvamnut; perkutiksennik tunnitsivigijomavapse Egiptenib nunangane, nunab ajungitanginnik nerkiksakarkovluse;

19 Perkolugillo taimailiorkovlugit, kammutillo neksarniarsigik Egiptenib nunanganit, kitkorngapsingnut nulliapsingnullo, atataselo illagilugo tikkilermititse;

20 Perkutisselo ivleriniarassigik, Egiptenib nunanget illunãt perkutingit nangminerijomãrapsigik.

21 Israëlib kittorngangit taimailiorlaukput. Josefiblo kammutinnik takkoaksenniglo ingeraninginne tunnitsivigiveit, Faraub perkojanga malliklugo.

22 Illunaita attunit annoratsiarmik tunnitsivigiveit; Benjaminele kẽnaujennik 300 nik annoratsienniglo tellimænnik tunnitsivigiva.

23 Atãtaminullo siutekõktojut tellimaujortut nangmartitaujut perkutinnik Egiptenmit, siutekõktojullo arnaujut tellimaujortut kakkõjeksennik, kakkõjamiglo, takkoaksamiglo nangmartitaujut atãtame attoreksanginnik apkome neksartaukoveit.

24 Kattangutinne tava ingerakoveit, aularmettalo okautiveit: Akkerartortigẽngniarase apkome.

25 Tava Egiptenmit majorarput, atãtatiglo Jako Kanaanib nunangane tikkipæt.

26 Unipkarvigilugolo okautivæt: Josef innõvok sulle, attanniovorlo Egiptenib nunangane illunãne. Oma omættingale assianik issumakarpok, okperinginamigit.

27 Tagva Josefib okausingit tamaita, okauseri-

lauktangit tapkonunga, okautigiveit tapsomunga. Kammutille Josefib tujoutigilauktangit omunga, tapkonuna taikunga ingerakovlugo; atãtangeta Jakob annerninga omaridlalerpok.

28 Israẽlelo okarpok: Namaksivunga, ernera Josef sulle innõngmet; tækkojartoromavara tokkokãrtinnanga.

KAPITEL XLVI.

Jakob ingeraninganik Egiptenmut, ernerminut Josefemut.

Israël tava aularpok, perkutinne tamaita neksarlugit. Bersabamullo tikkiname tunnergutinnik ikkoãlavok atãtame Isaakib Gudinganut.

2 Gudiblo unnuangotillugo tækkotitjutikut okautiva: Jakob, Jakob! Tamna kiovok, Manẽpunga.

3 Okautivãlo: Uvanga Gudeovunga, atãtavit Gudigivãnga; attersãrnit Egiptenmut sivorajutiginiarnago pĩt, taunane innugaseksoangortitsomagapkit.

4 Attersãrkattigijomavagit Egiptenmut, amatauk uttertitsomãrivagit tamaunga; Josefiblo agganne ijĩngnut illĩjomãrpeit.

5 Tagva Jako aularpok Bersabamit; Israeliblo kittorngangita atãtatik kittorngatiglo nulliatiglo ikkiveit kammutinnut Faraub tujoutigilauktanginnut, kemmuksiotilugit.

6 Nergjutekottitiglo perkutitiglo piksarsiogarilauktattik Kanaanib nunangane neksarlugit Epiptenmut; Jakob kinguvãnne tamaita illagilugit.

7 Kittornganne erngutannelo, panninne, tapkoa kittorngangillo, kinguvännelo tamaita Egiptenmut illagiveit.

8 Tamedsa Israëlib kittorngangita Egiptenmut tikkilauktut, Jakob erningitalo attingit: Ruben Jakob ernerikarpa.

9 Tagva Rubenib kittorngangit: Hanoch, Pallu, Hezron, Garmilo.

10 Tagva Simeonib kittorngangit: Jemuel, Jamin, Ohad, Jachin, Zohar, Saulelo arnab Kanaanemiub erninga.

11 Tagva Levib kittorngangit: Gerson, Kahat, Meranilo.

12 Tagva Judab kittorngangit: Ger, Onan, Sela, Perez, Seralo. Gerele Onanelo tokkolaukpuk Kanaanib nunangane. Tagvale Perezib kittorngagik: Hezron, Hamulelo.

13 Tagva Isascharib kittorngangit: Tola, Fua, Job, Simronelo.

14 Tagva Sebulonib kittorngangit: Sered, Elon, Jaleelo.

15 Tapkoa Leab kittorngariveit erniarilauktangit Jakomut Mesepotamiame panningalo Dina illautilugo. Tapkoa tamaita erneret pannigëllo, kittilugit 33 õvut.

16 Tagva Gadib kittorngangit: Zifion, Haggi, Suni, Ezbon, Eri, Arodi, Arelilo.

17 Tagva Asserib kittorngangit: Jemma, Jesua, Jesui, Bria, Seralo tapkoa najanget. Briable kittorngagik Heber, Malchielelo.

18 Tapkoa Silpab, Labanib tunnilauktanget panningminut Leamut kittorngarilaukpeit, kittorngarët 16 õjut tapkoa kittorngiariveit Jakomut.

19 Tagva Rahelib Jakob nullianget kittorngagik Josef Benjaminlo.

20 Josefelo ernertarpok Egiptenib nunangane Manassemik Efraimemiglo, tapkoa Asnatib Potiferab ajochertuijub Onemētub panninget erniarilaukpak.

21 Tagva Benjaminib kittorngangit: Bela, Becher, Asbel, Gera, Naaman, Ehi, Ros, Mupim, Hupim, Ardelo.

22 Tapkoa Rahelib kittorngarilaukpeit. Jakob kinguvängit tapkoa 14 õjut.

23 Tagva Dinab kittornganga: Husim.

24 Tagva Naftalib kittorngangit: Jahzeel, Guni, Jezer, Sillemlo.

25 Tapkoa Bilhab Labanib tunnilauktanget panningminut Rahelemut kittorngarilaukpeit, kittorngarēllo 7 õjut tapkoa kittorngiarilaukpeit Jakomut.

26 Innõjut tamaita Jakob illagællugo Egiptenmut tikkilauktut, tapsoma ernertarilauktangit (erningita nulliangit kissēta pinagit) tapkoa tamaita kittilugit 66 õvut.

27 Josefiblo kittorngagik Egiptenme erniarilauktagik maggõvuk, taimaitomik innõjut Jakokunnut illingajut, Egiptenmullo tikkitut tamaita 70 õvut.

28 Jakoblo Juda sivunerminut aikova Josefemut namut ainermik Gosenmut unertojaujomavlune tapsomuŋga; Goseniblo nunanganut tikkilerput.

29 Josefiblo kammutingne annoriviokovak Gosenmullo ingeravok atātane Israël pachrearomavlugo. Tækkogamiuglo erkipa kongesingagut, erkilugolo kongesingagut keadlarpok akkunit.

30 Tagva Israēlib Josef okautiva: Manna tokkojomagalloarpunga, kēnet tækkolaurapko, sulle innõjotit.

31 Josefib kattangutinne atãtamelo iglomiokattingit okautiveit: Majoraromavunga, Faraolo kaujititsomavlugo okautijomavara: Kattangutikka, atãtamalo iglomiokattingit uvamnut tikkilaukput Kanaanib nunanganit,

32 Tapkoalo nergjutinnik mianersijõvut, nergjutit mianerivakkamigit; nergjutekottitik angijut mikkijullo perkutitiglo tamaita neksarlaukpeit.

33 Farauble kaikoppasse appersorluselo: Sumik pinnasuarviksakarkisse?

34 Okartuksauvose: Uvagut kivgettit nergjutinnik mianersivakpogut sorrusioniptingnit manna tikkilugo, uvagullo, sivorlivullo; Gosenib nunangane nunakarkovluse. Egiptenmiut nergjutekottinnik mianersijut makkojugingmagit.

KAPITEL XLVII.

Jakob nunakarninganik Gosenib nunangane. Kãngnartoksub pivallianinganik Egiptenme.

Josefib Farao okautijartorpa, okarlunelo: Atãtaga kattangutikkalo, nergjutekottitik angijut mikkijullo, perkutitiglo tamaita neksarlugit, Kanaanib nunanganit tikkilaukput; ahãglo, tapkoa Gosenib nunanganēput.

2 Kattangutiminillo nukkardlionerset tellimæt ittertipeit Faraomut.

3 Tagva Faraub kattangutingit okautiveit: Simik pinnasuarviksakarkisse? Kiovæt: Uvagut

kivgettit nergjutekottinnik mianersivakpogut, uvagut sivorlivullo.

4 Okarivullo Faraomut: Tikkisimmavogut nunakaromavluta nunangne, kivgettit iviksukkaliksakanginamik nergjutekottimingnut, taimak angitigijomik kängnartoksoak missiginarmet Kanaanib nunangane; taimaitomik manna kivgettit Gosenib nunangane nunakarkolaukit.

5 Faraub Josef okautiva: Tapkoa atãtet kattangutitillo tikkilaungmetta illingnut;

6 Egiptenib nunanga illunãt angmarpok illingnut nunab ãnanaunerpängoningane nunakarlit, Gosenib nunangane nunakarlit; tapkoa akkorngænnelo angutekarpet illigsimmajunnik, tava mianersijungortilaukit nergjutekottimnut.

7 Josefib atãtanetauk Jako ittertipa, Faraomut tessiorlugo: Jakoblo Farao saimarpa.

8 Farauble Jako apperiva: Kapsinik Jarekarpit?

9 Jakob Farao kiova: Innõserma sivituninga Jarekarpok 130 nik, innõserma uvlungillo ikkiput ajorlarmiglo, sivorlimalo uvlungit arvertarninginne nuname innorpeit.

10 Jakoblo Farao saimarpa, tapsomangello annivok.

11 Josefelo iglulliorkojivok atãtame kattangutimelo igluksanginnik, Egiptenib nunanget illanga perkutautipa tapkonunga, nunab tamattoma ãnanaunerpängoningane Raemses attelingme, Faraub perkojanga malliklugo.

12 Atãtanelo kattangutinnelo, atãtame iglomiokattingillo tamaita, kittorngangit illagivlugit pattangaitiniveit.

13 Kakkõjakarungnërporle nunenne tamaine, kängnartoksoak okumainalualerporlo, Egipten-

miut Kanaanemiullo kãngnartoksoak pivlugo perlilerput.

14 Josefiblo kẽnaujet tamaita Egiptenmẽtut Kanaanemẽtullo kakkõjekset akkingit kattersorpeit; Josefiblo kẽnaujet tamaita Faraub iglunganut pitipeit.

15 Egiptenible Kanaaniblo nunagingne kẽnaujakarungnẽramigle, Egiptenmiut illunatik Josef tikkipæt, okautilugolo: Kakkõjamik tunnitsivigittigut; Sõg sãngne perlertuksauvita, kẽnaujakanginapta?

16 Josefib okautiveit: Nergjutekottisse neksarsigik, tagva nergjutekottit akkigilugit kakkõjeksennik tunnitsivigijomavapse kẽnaujakanginapse.

17 Tagva nergjutekottitik horsit, saukello tuktuvaillo, siutekõktojullo tikkiutiveit Josefemut, tãpsomalo kakkõjeksennik tunnitsivigiveit. Taimagle kakkõjeksennik nerritipeit Jare nãvlugo, nergjutekottingit tamaita akkigilugit.

18 Jare tamanna nãngmet, Jarib aipangane ama tikkinivut tapsomunga, akautilugolo: Tamedsa angigutigijomangilavut attanniptingnut kẽnaujavut kissẽtaungitut, nergjutekottivulletauk pissiangongmetta attanniptingnut, assianiglo akkilliutiksakangilagut attanniptingnut timiptingnik perorsẽviptingniglo kissẽnik.

19 Sõg perlertuksauvita sãngne perorsẽvivullo asserortuksauvæt? Pissinialaurit uvaptingnik perorsẽviptingniglo kakkõjakarkovluta, uvagut perorsẽvivullo perkutaulit Faraomut; karngasutinnik tunnitsivigilaungmittigut innõkovluta, perlerkonnatalo perorsẽvivullo asserorkonnagit.

20 Tagva Josefib Egiptenib nunanga illunãt

pissiariva, Faraomut pitilugo; Egiptenmiut illunatik attunit perorsẽvitik niorvgutigingmagit kängnartoksoak angiluarmet tapkonunga. Taimaitomik Faraub nuna tamedsa perkutigiva.

21 Innuillo avipeit iglugaseksoarnut pitilugit Egiptenib nunanget illunänit.

22 Ajochertuijulle perorsẽvingit kisseta pissiaringileit, tapkoa Faraub tunnilaungmagit ajochertuijunnut, okautaujut tapkoa nerkiksarsiorutigijeksaringmagit; tunnitsiviõgamik tapgoninga, taimaitomik perorsẽvitik niorvgutigijeksarilaungileit.

23 Tagva Josefib innuit okautiveit: Okokse, uvlome illipsingnik perorsẽvipsingniglo pissilaukpunga Faraomut pitilugit, okokse, karngasutekarkovapse perorsẽvit perorsijeksakartilugit.

24 Kakkõjeksello kattimmajungita unnurningita tellimangit tunnijeksarivasse Faraomut, kattimmajulle sittamait attoreksauvut illipsingnut, perorsẽvingmik karngatitsiluse, nerkiksakarkovluse illipse kittorngasselo iglomiokattisselo.

25 Okarput: Innokolaungmittigut, takopsoagilaungmittigullo Attannek, kunnutuiluta kivgaujomavogut Faraomut.

26 Tagva Josef Egiptenmiut perorsẽvingit pivlugit perkojivok sokkoserungnangitomik uvlok tamanna tikkilugo, imak: Kakkojekset kattimmajungita unnurningita tellimangit tunnijeksaringmagit Faraomut; ajochertuijulle perorsẽvingit kisseta pinagit, tãpkoa Faraub perkutigingileit.

27 Israẽlekulle nunakalerput manna Egiptenme Gosenib nunangane, tamedsa nunakotigilugo aglissivalliavut unnuksivallialarmiglo.

28 Jakolo Jarinnik 17 nik innõngmet Egiptenib nunangane, Jaringit illunatik 147 õvut.

29 Israëlible tokkoviksanga nelliutingmet ernine Josef kaikova ingminut, okautilugolo: Saimartauniksasiguma illingne, tagva aggaktit sibviamnut illilaukit, næglinermik nellagõrnermiglo sakkertitsijomaguvit uvamnut, illuverniarnanga Egiptenme.

30 Sivorlikka illuverkakattigijomavakka, Egiptenmillo ãteksarivarma taipkonunga illuvingenne illuverlunga. Okautiva: Taimailioromavungo sorlo okalauravit.

31 Okarivorlo: Tagvale sokkoserungnangitomik angerviginga. Angervigivalo. Israëlib tava sinnigvingmine akkitiminut innãrpok.

KAPITEL XLVIII.

Jakob saimartitsiniganik Efraimemik Manassemiglo.

Mattoma kingorngane Josef okautsauvok: Ahãk, atãtet kannimmalukpok. Tagva ernængne Manasse Efraimelo illagivak.

2 Taimaimet Jako okautsauvok: Ahãk, ernit Josef kailerpok illingnut. Israëlelo sõngosilune ingilerpok sinnigvingmine.

3 Josefemullo okarpok: Gudib ajugakangitotõjub sakkervigilaujovãnga Luseme Kanaanib nunangane saimarlaukpãngalo.

4 Okautivãngalo: Ahãk, aglissivalliatitsomavagit unnuksivalliatitsomalarpillo, innugaseksoangortitsomavagillo, nunalo tamedsa perkutautitsomavara illingnut kinguvãngnullo issokangitomut.

5 Taimaitomik ernikik Efraim Manasselo

Egiptenĩb nunangane ernertakik, tikkerkãrtinnanga illingnut; nangminerijomavakka Rubenetut Simeonetullo.

6 Ernerijomãrtattille tapkoa kingorngængne nangminerijomãrpettit, taijaujomãrpullo kattangutingititut kingormgutijamingne.

7 Mesopotamiamit tikkinama Rahel tokkovok, Kanaanib nunangane ingeratilluta Efratib kannitakasangane, tagvanelo apkome Efratemut torartome mannale Bethlehemik attelingme illijartorlaukpara.

8 Israĕliblo Josefib ernijik tækkogamigik, okarpok: Kikuk ukkoa?

9 Josefib atãtane kiova: Ukkoa ernerivakka Gudib tunnilauktagit uvamnut. Okarivok: Kailik uvamnut saimaromagapkik.

10 Israĕlible ijigiik innutokaunermut takpĕleramik tækkojungnalaungilak namaktomik. Tapsomungalo tessiorpak. Jakoblo kunniklugiglo erkipak.

11 Josefemullo okarpok: Ahãk, kĕnet tækkolaukpara issumagilaungitamnik, ahãglo, Gudib kinguvãngniktauk tækkotipãnga.

12 Josefiblo tapsoma sãnganit pĕrpak, okkungavlunelo nettimut tapsoma kĕnanget sãngane.

13 Tagva Josefib tamarmik tiguvak, Efraim tallerpingminut Israĕlib saumia sãdlugo, Manasselo saumingminut Israĕlib tallerpia sãdlugo, tessiorlãniglo omunga.

14 Israĕlible agganne tallerpit issakpeit illilaitalo Efraimib nukkardliub niakoanut, saumĩnelo illiveit Manassib niakoanut, pijarællunelo aggangminut taimailiorpok Manasse erniangokãrtongmet.

15 Josefelo saimarpa, okarlunelo: Gudib atã-

tama Abrahab Isaakiblo arvertartigilauktakita, Gudib nerrititsilauktub uvamnik innõsimne tamãt uvlok tamanna tikkilugo.

16 Engelib piulijima idluitunnet tamainit, tapsoma nukapiæk ukkoa saimarligik taijaulerkovlugik atãtængma Abrahab Isaakiblo attigingnut, aglissivalliakovlugik unnuksivalliakovlugiglo nuname.

17 Josefible tækkogame, atãtanget agganne tallerpit illilaungmagit Efraimib niakoanut, idluaringila, atãtamelo aggangit tiguveit peromavlugit Efraimib niakoanit, pititsomavlugillo Manassib niakoanut.

18 Okautivalo: Taimailiornæk atãtaga; tamna erniangokãrtõvok, oma niakoanut aggaktit tallerpit illilaukit.

19 Attãangelle taimailioromanane okautiva: Nellungilanga ernik, nellungilanga. Omangettauk innukattigẽksuit pijomãrput, pijarialiksõjomãrporlo, oma nukkangale pijarialiksõnersaujomãrpok omanget, kinguvãksangillo innukattigẽksoangortitaujomãrput.

20 Taimagle uvlorme taipsomane saimarpak, okarlunelo: Israẽleme saimajomajokarpet innungmik okartuksauvok: Gudib illiorvigilitit Efraimetut Manassetullo. Tagvalo Efraim pijarialiksõnersautipa Manassemit.

21 Israẽlelo Josefemut okarpok: Ahãk, tokkolarpunga, Gudiblo illagijomãrpãse, uttertitsomãrpãselo atãtapse nunangenut.

22 Nunab illanga perkutautilaukpara illingnut, kattangutivit nunangeta assia, tamedsa saviksoamnut pittiksimnullo aksarnigarilauktara Amoriterit agganginnit.

KAPITEL XLIX.

Jakob nellautaininganik sorẽrutiksanganiglo.

JAKOBLO erninne kaikoveit ingminut, okarlune: Kattimmatitse, okautsauniarapse uvamnut illingajomãrnipsingnik, nelliutome pijomãrtome.

2 Kattimmatitse illunase, tussarluselo, erniojose Jakomut, atãtasselo Israël tussarsiuk.

3 Ruben igvit ernerikãrpagit nukkimnit pitsartunimnillo sivorlerpãmit pivotit, ajochertuijuksaunerõvotit angajokaunerõvlutillo.

4 Kuksalaidlarlutit immektut kõktotun-ĩlaukpotit. Igvit angajokaunerõjuksaujungnẽrpotit; atãtavit innangavianut pilauravit, tagvane sinnigviga sujuktilaukpet pinniarnernut.

5 Kattangutigẽk Simeon Levilo; tapkoa saviksoagik sakkõvuk tokkonartuk.

6 Tarniga illaukojomangitara tapkoa kajusivigingnut, nertornarneralo ĩtuksaungilak kachimiovigingne; ningaumajadlarlutik angut imna tokkomakko, kuksalaidlarlutiglo tuktuvait nungutimagit.

7 Ominarsile tapkoa ningaumajarnigik taimak angidlarmet, kassẽnigiglo taimak sõngojoksõngmet. Tapkoa avitautitsomavakka Jakokunne, siamartilugiglo Israẽleme.

8 Juda, taimnauvotit, igvit nertortaujomãrpotit kattangutingnut. Aggakpit omigijivit kongẽsingit tigumiartoromãrpeit, sãngnelo atãtavit kittorngangit okkungajomãrput.

9 Juda Loeviarauvok. Igvit ernĩk salakadlarnernut ivlernartitauvotit angijomik. Serkor-

torpok innangalerporlo Loevetut angusalloktut, Loevetullo arnaujotut; kia akkerartoromavauk?

10 Opigijautiksak Judamit aksarnigauniatsengilak, ajochertuijorlonêt tapsoma ittiganginnit, ajugakangitotõjok tikkerkãrtinnago; tamnalo nunakattigêksuit ungagijomãrpæt.

11 Tapsoma nergjutekotimne kittornganga pittũtseromãrpa Weineliksab napartunganut, siutekõktojokotimelo erniarijanga Weineliksab akkeroanut. Annorãne Weinemut ubvaromãrpa, ulliksoanelo Weineliksab iptinganut.

12 Ijigik aupalunersauvuk Weinemit, kigutingillo kachornersauvut immungmit.

13 Sebulon immarbiksub umiakoviane nunakaromãrpok, umiaksuillo umiakoviane, Sidonelo tikkilugo.

14 Isaschar nergjutetun nukkekadlartotunĩpok, tamna nunet kiglinginne inniksakaromãrpok.

15 Merngoërservik tækkolugo idluariva, nuna ãnanaugilãlo; erksugeksennulle kunnutsenginame kippalungortitauvok.

16 Danib nunakattinne erkartoromãrpeit sorlo Israĕlitit kinguvarĕninginnut illingavlune.

17 Dan kuglugiangojartotun apkome ĩtsomãrpok, kugligiarãluktun apkosinerme, horselo kingmingagut kĕjomãrpa, oma kãngane iksivajok niverkovlugo.

18 Nalegak piuliklernĩt nerriugivara.

19 Gad sorsuktuksoarnut unnuktovaksoarnut pagvisãrtaujomãrpok, sãlagijomãrpeille.

20 Asseremit kakkõjatsiak orksulik pijomãrpok, attennersoatullo nerkiksatsiakaromãrpok.

21 Naftali tuktutun sukkallijotun-îpok, okautsinniglo tussarominartunnik tunnijivok.

22 Josef aglissijomãrpok, sorlo puailaviub sennianẽtok agglissijomãrpok. Pannigẽt attanningortitaulerput.

23 Nauk pittiktartut ningaumatigalloarpæt unatadlarvigingmatsuk, unangmilugolo.

24 Oma pittiksinga sokkosingilak, talligiglo aggangillo pitsartutitauvut, ajugakangitotõjub agganginnut Jakokunne. Tapkonanget mianersijut, Israẽliblo ujarangit tikkisimmavut.

25 Atãtavit Gudinganut ikkajortauvotit, ajugakangitotõjomullo saimartauvotit, saimanartomut killangmit pijomut, saimanartomullo ittinerub attãnetomit pijomut, saimanartomullo ivianginginne nãnginnelo.

26 Atãtavit saimarsainingit pitsartunelionersauvut sivorlima saimarsaininginnit, sorlo attannionerset sillaksoarme tussudlarmetta: tapkoalo Josefib niakoanut tikkituksauvut, Nasiriblo kabsinganut kattangutingita akkorngænne.

27 Bejamin kẽsuktoksõvlune ammarõvok uvlãngotillugo pinnasuartane nerrijomãrpa, unnulertillugole pinnasuartanne aitutigijomãrpeit.

28 Tapkoa Israẽlib kinguvãriveit 12 õjut, okautsillo tapkoa atãtangeta okautigilaukpeit tapkonunga, saimaramigit, attunit saimarnermut ingmigolingajomut.

29 Perkolugillo okautiveit: Illelliudsaujomãrpunga sivorlerilauktamnut, illijartorissinga sivorlima akkorngænnut kairosungmut Efronib Hetiterib perorsẽvinganẽtomut.

30 Kairosungmut maggolimmajomut, Mamrib

nellãnetomut, Kanaanib nunangane, Abrahamib pissiarilauktanganut, perorsẽvik illaliudlugo, illuverviksakotiminut kinguvãngminullo, Efronemit Hetiteremit.

31 Taikunga Abraha nulliangalo Sara illijartorlaukpakit. Tagvungatauk Isaak nulliangalo Rebekka illijartorlaukpakit. Tagvungatauk Lea illijartorlaukpara.

32 Perorsẽvingmut kairosungmullo pissiangojomut Hetib kittornganginnit.

33 Jakoblo perkojanne kittorngaminut sorẽramigit ittikanne sinnigvingminut pitipeit annernengerdlunelo, illelliudsauvorlo sivorlerilauktanginnut.

KAPITEL L.

Jakob illuvertauninganik, Josefib innojungnẽrninganik.

TAGVA Josefib atãtame kẽnanganut pũlune, keajutigiva kunniklãlo.

2 Josefib kivganne ãniasiortit perkoveit atãtane mingoartaukovlugo. Aniasiortillo Israẽle mingoarpæt,

3 Uvlut 40 git nãvlugit, taimak unnuktigijunnik uvlunnik mingoarsijariakangmetta. Egiptenmiullo uvlunnik 70 nik keavæt.

4 Kiksarnerub uvlungit tapkoa nãngmetta, Josefib Faraub kivgangit okarvigiveit, okarlune: Saimaunekaleruma illipsingne, tagva Farao okarvigissiuk, okautilugolo:

5 Atãtama angerkovãnga, okautilungalo: Ahãk, tokkolerpunga, illijartorlaungminga illuviksamnut poagrejarlauktamnut Kanaanib nunangane. Tai-

maitomik manna majoraromavunga atãtaga illijartorlugo, utteromalarmalo.

6 Faraub okautiva: Majoralerit atãtet illijartorlugo, angernît tapsomunga malliklugo.

7 Tagva Josef majorarpok atãtane illijartoromavlugo. Faraublo kivgangita illunatik, angajokaunersello iglungane, Egiptenib nunanganelo angajokaunerset illunatik illagivæt.

8 Taimaktauk Josefib kivgangit, kattangutingillo, atãtamelo kivgangit illaulerput. Kittorngatigle, saugakottitiglo, tuktuvakottitiglo kisseta kemmekpeit Gosenib nunanganut.

9 Kammutillo ablangajullo horsinne majorarkattigiveit, ingerakattigĕllo tapkoa unnuktoksõlaukput.

10 Atadib tulervianut (kakkojeksennik) Jordanib ungatãnut tikkinamik, tagva kiksarnermut keadlalaukput; Josefiblo atãtane uvlunnik 7 nik kiksarutigiva.

11 Nunakattigĕllo Kanaanemiut, kiksadlarnek tamedsa, Atadib tulervingane tækkogamitsuk, okarput: Egiptenmiut tagvane keaviksakadlarput. Taimaitomik nuna tamedsa, Jordanib ungatanĕtotok taijauvok: Egiptenmiut keavinget.

12 Kittorngarĕllo tapkoa pinniarlaukput perkojaunitik malliklugit.

13 Kanaaniblo nunanganut ãpæt, illijartorpællo perorsĕviub kairosunganut maggolimmajomut, Abrahab pissiarilauktanganut, perorsĕvik illaliudlugo, illuverviksakottiminut, kinguvãngminullo, Efronemit Hetiteremit, Mamrib nellãne.

14 Illijartorĕamitsuk Josef kattangutinne majorarkattigilauktannelo atãtame illijartortauvia-

nut illunaita illagilugit ama uttilerivok Egiptenmut.

15 Josefible kattangutingit sivorälerput atãtatik tokkolaungmet, okarpullo: Josefib kennugilarpallukpãtigut akkinniaromãrpãtigullo idluitulliarniptingnik tamainik, tapsomunga pinniarlauktaptingnik.

16 Taimaitomik okautsaukovæt: Atãtavit perkolaukpãtigut tokkokãrane, okarlunelo:

17 Imãk okariakarpose Josefemut: Omæt, kattangutitit issumagijungnërlaungmigit idluitulliarninginnit, ajortulliarninginnillo, taimak idluiluktomik pinniarlaungmetta illingnut. Omæt, taimaimet issumagijungnërvigilaungmittigut idluitulliarniptingnit, atãtavit Gudinget kivgaringmattigut. Josefele keavok, taimaitomik okarvigingmatsuk.

18 Kattangutingitale pamangavigijartorpæt, okautilãlo: Ahãk, kivgaulerpogut illingnut.

19 Josefib okautiveit: Sivorãniarase, Gude Nalegarigapko.

20 Illipse issumakalaukpose idluitulliarvigijomavlunga; Gudele ajungitulliarnermik issumakalaukpok, sorlo manna pinniarningit sakkijadlarmetta, innuit unnuktovaksuit piulijaukovlugit.

21 Taimaimet sivorãniarase manna. Pattangaititsomavapse kittorngasselo. Mannigorpeillo illannakarnartomiglo okarvigiveit.

22 Tagvale Josef illane illagilugit Egiptenmetsainarlaukpok, Jarinniglo 110 nik innõlune.

23 Efraimiblo kittorngangit erngutãrsungillo tækkoveit. Taimaktauk Machirib Manassib erninget kittorngangit kittorngakalaukput Josefib tækkoane.

24 Josefible kattangutinne okautiveit: Tokkolerpunga, Gudiblo nellipsaromärpäse, nunamillo omanget aulartitsomärpäse nunamut angerutigilaktaminut Abrahamut, Isaangmullo, Jakomullo.

25 Taimaitomik Israëlib kittorngangit perkoveit angerkovlugit, okautilugillo: Gudib nellipsarpasse, tagva saunikka ovanget aularutissigik.

26 Tagva Josef tokkovok Jarekardlune 110 nik. Tamnalo mingoarpæt, illivællo iklervingmut Egiptenme.